

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

**ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΩΝ
ΣΧΕΣΕΩΝ**

ΠΜΣ: ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

«Η καταπολέμηση των φαινομένων απάτης και διαφθοράς στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση. Ελεγκτικοί μηχανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η συμβολή της Ανεξάρτητης Εθνικής Αρχής Διαφάνειας».

ΣΠΑΤΑΛΑ Η. ΣΟΦΙΑ

A.M :3033201901031

ΚΟΡΙΝΘΟΣ , ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2020

University of Peloponnese

Faculty of Social and Political Sciences

**Department of Political Studies and International
Relations**

Master Program in

«Governance and Public Policies»

"The fight against fraud and corruption in the Greek Public Administration. European Union control mechanisms and the contribution of the Independent National Transparency Authority".

SPATALA I. SOFIA

M.N :3033201901031

Corinth, October 2020

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με την παρούσα δήλωση:

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη του/ης συγγραφέα/ως και ο/η επιβλέπων/ουσα, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Ο/Η δηλών/ουσα

(Υπογραφή)

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην επιβλέπουσα Καθηγήτριά μου κα. Παναγιώτα Μανώλη για την πολύτιμη καθοδήγησή της κατά την εκπόνηση της παρούσας εργασίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛΙΔΑ
Περίληψη	3
Abstract	4
Κυριότερες Συντομογραφίες	5
Κατάλογος Γραφημάτων	7
Κατάλογος Εικόνων	8
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΙΑΦΘΟΡΑΣ	
1.1 Διεθνείς Οργανισμοί και Διαφθορά	13
1.2 Δείκτες Μέτρησης Διαφθοράς – Η θέση της Ελλάδας	20
1.3 Ειδικό Ευρωβαρόμετρο για τη διαφθορά – Η επίδραση της διαφθοράς στα ευρωπαϊκά κράτη και στην Ελλάδα	28
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 : ΟΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΙ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΙ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ	
2.1 Ευρωπαϊκή πολιτική κατά της διαφθοράς	34
2.2 Ευρωπαϊκοί Ελεγκτικοί Μηχανισμοί και η συμμετοχή της Ελλάδας σε αυτούς	39
• Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	39
• Ευρωπαϊκή Εισαγγελία	41
• OLAF	43
• Europol	46
• Eurojust	49
2.3 Ομάδα κρατών Greco και η αποτίμηση της επίδρασής της στην Ελλάδα	51
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	

3.1 Ταυτότητα – Θεσμικό Πλαίσιο-Μνημόνια Συνεργασίας	57
3.2 Στελέχωση- Διάρθρωση Υπηρεσιών	63
3.3 Αρμοδιότητες – Αποστολή	68
3.4 Κώδικας Δεοντολογίας & Επαγγελματικά Πρότυπα Επιθεωρητών Ελεγκτών	71
3.5 Απολογισμός δράσης της ΑΕΑΔ	76
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	82
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	87

«Η καταπολέμηση των φαινομένων απάτης και διαφθοράς στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση. Ελεγκτικοί μηχανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η συμβολή της Ανεξάρτητης Εθνικής Αρχής Διαφάνειας».

Σημαντικοί Όροι: διαφθορά, απάτη, διαφάνεια, έλεγχος, ακεραιότητα, λογοδοσία, χρηστή διοίκηση, πρόληψη, καταπολέμηση, δείκτες, κώδικας δεοντολογίας, μεταρρυθμίσεις

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η ανάδειξη του φαινομένου της διαφθοράς που επηρεάζει τη ζωή και την καθημερινότητα εκατομμυρίων ανθρώπων παγκοσμίως. Η διαφθορά, η οποία εκφράζεται άλλοτε με το πρόσωπο της πολιτικής διαπλοκής, άλλοτε με το πρόσωπο του επίορκου δημοσίου υπαλλήλου σε οποιαδήποτε βαθμίδα της διοίκησης και αν βρίσκεται, και άλλοτε με αδιαφανείς διοικητικές διαδικασίες και κακοδιοίκηση που κυρίως οφείλονται σε επικάλυψη αρμοδιοτήτων διαφορετικών φορέων, ασαφές θεσμικό πλαίσιο, πολυνομία και κακονομία .

Η παρούσα εργασία εστιάζει κυρίως στη διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική προσπάθεια καταπολέμησης της διαφθοράς και της απάτης μέσω της υιοθέτησης των ανάλογων πολιτικών, της θεσμοθέτησης ισχυρού νομικού οπλοστασίου και της δημιουργίας ανεξάρτητων Αρχών καταπολέμησης του φαινομένου.

"The fight against fraud and corruption in the Greek Public Administration. European Union control mechanisms and the contribution of the Independent National Transparency Authority".

Keywords: corruption, fraud, transparency, control, integrity, accountability, good administration, prevention, combat, indicators, code of conduct, reforms

Abstract

The purpose of this work is to highlight the phenomena of corruption and fraud as a raw reality with a variety of persons affecting the lives and daily lives of millions of people worldwide. Corruption, sometimes expressed in the face of political interconnection, sometimes with the person of the civil servant under attack at any level of the administration, and sometimes with opaque administrative procedures and maladministration mainly due to overlapping responsibilities of different bodies, unclear institutional framework, polynomy and malice.

An important part of this investigation is the international, European and national effort against corruption and fraud through the adoption of such policies, the establishment of a strong legal arsenal and the creation of independent anti-corruption authorities.

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Ελληνικές Συντομογραφίες

Ε.Ε	Ευρωπαϊκή Ένωση
Σ.Λ.Ε.Ε.	Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Ε.Ε.Σ	Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
Ο.Ο.Σ.Α	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Δ.Δ.	Διεθνής Διαφάνεια
Ο.Η.Ε.	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Α.Ε.Α.Δ.	Ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Διαφάνειας
Ε.Σ.Ο.Ε.Λ	Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Ελέγχου και Λογοδοσίας
ΣΔΟΕ	Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος
Δ.Ο.Υ.	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία
Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ	Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
ΕΣΣΚΔ	Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο κατά της Διαφθοράς
ΕΛ.ΑΣ	Ελληνική Αστυνομία
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
Π.Δ.	Προεδρικό Διάταγμα
Α.Α.ΔΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
<u>Αγγλικές Συντομογραφίες</u>	
EPPO	European Public Prosecutor's Office – Ευρωπαϊκή Εισαγγελία
EUROPOL	European Police Office – Ευρωπαϊκή Αστυνομία
EUROJUST	European Union Agency for Criminal Justice – Οργανισμός της Ε.Ε. για συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης

PIFdirective	Protection of the Unions Financial Interests
GRECO	Groupe d'États contre la corruption- Ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς
FATF	Financial ActionTask Force
ACFE	Association of Certified Fraud Examiners
IACA	International Anti-corruption Academy
WGI	<i>Worldwide Governance Indicators</i>
WEF	World Economic Forum
OLAF	European antifraud office – Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της απάτης
AFCOS	Anti-Fraud Coordination Service
IPPF	International Professional Practices Frame work

Κατάλογος Γραφημάτων

<i>Αριθμός</i>	<i>Περιγραφή</i>	<i>Σελίδα</i>
Γράφημα 1	Δείκτης Αντίληψης Διαφθοράς ΟΟΣΑ	16
Γράφημα 2	Γραφική Απεικόνιση της Βαθμολογίας της Ελλάδας στους επιμέρους δείκτες του Δείκτη Παγκόσμιας Διακυβέρνησης Της Παγκόσμιας Τράπεζας	24
Γράφημα 3	Συνοπτική περιγραφή της επίδοσης της ελληνικής οικονομίας έτους 2018 στο δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας	26
Γραφημα 4	Συνοπτική περιγραφή της επίδοσης της ελληνικής οικονομίας έτους 2019 στο δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας	26
Γραφημα5	Αντίληψη Διαφθοράς στην Ελλάδα	29
Γραφημα6	Ποσοστό Ανοχής της Διαφθοράς στα Ευρωπαϊκά Κράτη	30
Γραφημα7	Αποτύπωμα της διαφθοράς στην καθημερινότητα του πολίτη στην Ελλάδα	30
Γραφημα8	Ποσοστό επίδρασης της διαφθοράς στην καθημερινότητα των πολιτών της Ευρωπαϊκής ένωσης	31
Γραφημα9	Αντίληψη της διαφθοράς στην Ελλάδα στον τομέα των επιχειρήσεων	31
Γραφημα10	Βαθμός ικανοποίησης πολιτών από την θεσμική εθνική προσπάθεια καταπολέμησης της διαφθοράς	32

Κατάλογος Εικόνων

<i>Αριθμός</i>	<i>Περιγραφή</i>	<i>Σελίδα</i>
Εικόνα 1	Το τρίγωνο της Απάτης	9
Εικόνα 2	Κατάταξη και Βαθμολογία της Ελλάδας στο Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας	21
Εικόνα 3	Κατάταξη και Βαθμολογία των Ευρωπαϊκών Κρατών στο Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας	22
Εικόνα 4	Καταγραφή μέσου όρου βαθμολογιών του Δείκτη Διεθνούς Διαφάνειας παγκοσμίως	23
Εικόνα 5	Διαχρονική Σύγκριση Βαθμολογίας της Ελλάδας στους επιμέρους δείκτες του Δείκτη Παγκόσμιας Διακυβέρνησης Της Παγκόσμιας Τράπεζας	24
Εικόνα 6	Συνοπτική παρουσίαση της ανοχής των Ευρωπαίων πολιτών απέναντι στη διαφθορά	29
Εικόνα 7	Οργανόγραμμα της ΑΕΑΔ	67

Εισαγωγή

Η διαφθορά και η απάτη είναι δύο συγγενικές έννοιες, όχι ετυμολογικά, αλλά με βάση τα κοινά τους χαρακτηριστικά και τα αποτελέσματά τους. Ένας ορισμός για τη διαφθορά, που είναι πολύ αντιπροσωπευτικός και σαφής, είναι αυτός που έχει υιοθετήσει η Διεθνής Διαφάνεια, δηλαδή διαφθορά είναι «η κατάχρηση από κάποιον ανατεθείσας εξουσίας για ιδιωτικό όφελος». Σε όποια θέση και αν βρίσκεται, σε όποιο πεδίο και αν δραστηριοποιείται (δημόσια ή ιδιωτική σφαίρα), το άτομο που δρα με την αποκλίνουσα αυτή συμπεριφορά και την καταστρατήγηση ηθικών ή νομικών κανόνων υποπίπτει σε ενέργειες διαφθοράς. Κάτω από την έννοια διαφθορά συγκεντρώνονται περισσότερες έννοιες οι οποίες αποτελούν και ποινικά αδικήματα όπως η δωροδοκία, η κατάχρηση, το ζέπλυμα βρώμικου χρήματος, η φοροδιαφυγή, η απάτη κ.α. Σύμφωνα με τον ορισμό της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, η απάτη αφορά μια σειρά από παρατυπίες και παράνομες πράξεις που χαρακτηρίζονται από σκόπιμη παραπλάνηση ή παραποίηση και βλάπτουν τα συμφέροντα της ΕΕ.

Κατ' επέκταση λοιπόν η απάτη είναι μια πράξη δόλου, παραπλάνησης εκ προθέσεως, με σκοπό την αποκόμιση προσωπικού οφέλους ή την πρόκληση ζημίας σε άλλον. Οι βασικές παράμετροι της απάτης είναι η ευκαιρία, δηλαδή το ανεπαρκές σύστημα ελέγχου και η ασάφεια στο θεσμικό πλαίσιο, το κίνητρο του δράστη (π.χ. οικονομικές δυσχέρειες) και η αιτιολόγηση της πράξης από τον διαπράττοντα την απάτη.

Εικόνα 1: Το τρίγωνο της Απάτης

Πηγή : Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων, Έντυπη Έκδοση, Η Πρόληψη της Απάτης στις Διαρθρωτικές Δράσεις ,σελ.6, διαθέσιμο στη Δ/ση https://www.espa.gr/elibrary/GGDE_NSRF_Brochure_on_anti-fraud_300714.pdf [πρόσβαση 03 Σεπ 2020]

Σύμφωνα με το θεματικό ενημερωτικό δελτίο του ευρωπαϊκού εξαμήνου για τη διαφθορά , οι συνέπειες της διαφθοράς για την κοινωνία, την επιχειρηματικότητα,

τους πολίτες, την ανάπτυξη, την οικονομία είναι ολέθριες και τραγικές. Εκτιμήσεις υπολογίζουν τα διαφυγόντα κεφάλαια από την οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο ποσό των 120 δις ευρώ ετησίως, στερώντας σημαντικούς πόρους από τον ευρωπαϊκό και τους εθνικούς προϋπολογισμούς. Συνέπειες αυτού είναι άνιση κατανομή του εισοδήματος και των φορολογικών βαρών στους πολίτες, κλονισμός της εμπιστοσύνης στους Θεσμούς και στο Κράτος, κοινωνίες με ανύπαρκτο Κοινωνικό Κεφάλαιο (SocialCapital), απώλεια επενδύσεων και θέσεων εργασίας και γενικότερα η υπονόμευση της πολιτικής, οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης .

Η διαφθορά είναι ένα παγκόσμιο και πολυδιάστατο φαινόμενο το οποίο απαντάται σε όλα τα κράτη, αναπτυγμένα και υπανάπτυκτα έχοντας διαφορετικές μορφές, μεγέθη και με διαφορετικές επιπτώσεις. Αποτελεί κοινό πεδίο δράσης και συνεργασίας διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών θεσμικών οργάνων τα οποία πασχίζουν μέσω της πρόληψης αλλά και της καταστολής να την εξαλείψουν.

Σκοπός της εργασίας είναι να αναδειχθεί η σημασία και η αναγκαιότητα του διεθνούς θεσμικού πλαισίου καταπολέμησης της διαφθοράς επικεντρώνοντας όμως το ενδιαφέρον γύρω από την ευρωπαϊκή και ελληνική εμπειρία.

Ειδικότερα στον τομέα της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης , ποικίλες μελέτες, μεταξύ αυτών και του Συνηγόρου του Πολίτη, εντοπίζουν διοικητικές παθογένειες και φαινόμενα κακοδιοίκησης που καταπατούν τις αρχές της χρηστής διοίκησης όπως αυτές ορίζονται και νομοθετικά σύμφωνα με το άρθρο 19 του Ν.4622/2019 (ΦΕΚ Α'133/07-08-19). Οι αρχές αυτές είναι η νομιμότητα, η διαφάνεια, η λογοδοσία, η αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα , η αναγκαιότητα, η επικουρικότητα, η αξιοκρατία και ο επαγγελματισμός.

Στις άνωθεν παθογένειες έρχονται να προστεθούν σύμφωνα με τον Καρκατσούλη (2014) οι γραφειοκρατικές δυσχέρειες όπως η πολυνομία, η επικάλυψη και σύγχυση αρμοδιοτήτων, οι δαιδαλώδεις δομές, η έλλειψη συντονισμού, η εφαρμογή των πελατειακών σχέσεων στην επάνδρωση του δημοσίου τομέα με αποτέλεσμα την ελλιπή επαγγελματική και εκπαιδευτική επάρκεια μεγάλου μέρους των δημοσίων υπαλλήλων. Όλα τα παραπάνω συντηρούν το πελατειακό κράτος, ένα κράτος το οποίο γίνεται λάφυρο στα συντεχνιακά συμφέροντα, είτε προέρχονται από εργαζομένους, συνδικαλιστές, ομάδες συμφερόντων, κρατικοδίαιτες επιχειρήσεις κυρίως στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων καλλιεργώντας μια κουλτούρα αποδοχής της διαφθοράς σαν μια κανονικότητα.

Ειδικά στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, η ΕΕ εξέδωσε την υπ' αριθμ 2014/24/ΕΕ οδηγία η οποία ενσωματώθηκε στο ελληνικό δίκαιο με τον Ν.4412/2016 προκειμένου να εξαλειφθεί το φαινόμενο της πολυνομίας και της σύγχυσης που επικρατούσε στο χώρο των προμηθειών σε πολλά Κράτη Μέλη αλλά και στην Ελλάδα, αλλά και για να υπάρχει ομοιογενές περιβάλλον σε όλα τα κράτη μέλη για την ενίσχυση του ανταγωνισμού των επιχειρήσεων. Σημαντική υπήρξε και η σύσταση ειδικού φορέα παρακολούθησης των δημοσίων συμβάσεων, η Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ) , με στόχο τη διασφάλιση της διαφάνειας και της τήρησης του νομικού πλαισίου από τις αναθέτουσες αρχές.

Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις δομείται και η παρούσα εργασία σε τρία κεφάλαια, ξεκινώντας από το διεθνές πεδίο αντιμετώπισης της διαφθοράς, συνεχίζοντας στο ευρωπαϊκό και καταλήγοντας στη μελέτη της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας σε εγχώριο επίπεδο. Συγκεκριμένα:

Στο 1^ο Κεφάλαιο επιχειρείται η μελέτη και καταγραφή των κύριων διεθνών οργανισμών που μεταξύ άλλων δραστηριοποιούνται στον τομέα καταπολέμησης της διαφθοράς, των δεικτών μέτρησης της διαφθοράς και τη θέση της Ελλάδας σε αυτές τις μετρήσεις. Τέλος με τη μελέτη του Ευρωβαρόμετρου, αποτυπώνεται η διαφθορά και η επίδραση αυτής στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Στο 2^ο Κεφάλαιο καταγράφεται η ευρωπαϊκή πολιτική για την καταπολέμηση της διαφθοράς και πώς αυτή έχει αποτυπωθεί στη Συνθήκη Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον ερευνήθηκε η λειτουργία των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων στα οποία συμμετέχει και με τα οποία συνεργάζεται η Ελλάδα σε αυτό το πεδίο , αλλά και την σπουδαία συνδρομή της ομάδας κρατών κατά της διαφθοράς (GRECO) Τέλος, το 3^ο Κεφάλαιο αναφέρεται στη νεοσύστατη Ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Διαφάνειας η οποία απορρόφησε πέντε προϋπάρχοντες θεσμούς με ελεγκτικές αρμοδιότητες και αντικατέστησε τη Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της διαφθοράς στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης του δημοσίου τομέα και της δημιουργίας του Επιτελικού Κράτους. Η νέα μορφή της Ελληνικής Υπηρεσίας για την καταπολέμηση των φαινομένων απάτης και διαφθοράς ως Ανεξάρτητη Αρχή δείχνει την πολιτική βούληση για ενδυνάμωση του αγώνα κατά αυτής.

Στόχος αυτής της ενοποίησης των παραπάνω φορέων ήταν να εξαλειφθούν τα φαινόμενα της έλλειψης συντονισμού, της επικάλυψης των αρμοδιοτήτων και του κατακερματισμού των αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων ώστε να επιτυγχάνεται η

βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελέγχων. Η λειτουργία της Αρχής απλώνεται σε δύο άξονες, αυτόν της πρόληψης μέσω της καλλιέργειας κουλτούρας διαφάνειας και ακεραιότητας και αυτόν της καταστολής μέσω των ελέγχων.

Συμπέρασμα της εργασίας είναι ότι η ύπαρξη πολιτικής βούλησης αποτελεί την πιο σημαντική προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας και αποτελεσματικότητας των θεσμών . Παράλληλα όμως η αλλαγή της κουλτούρας της κοινωνίας , η εμπέδωση των αρχών της αξιοκρατίας και της διαφάνειας, και η κοινωνική συναίνεση θα οδηγήσουν στην επιτυχή ολοκλήρωση ενός στρατηγικού σχεδίου καταπολέμησης της διαφθοράς .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1 Διεθνείς Οργανισμοί και Διαφθορά

Η καταπολέμηση της διαφθοράς έχει τεθεί στην ατζέντα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), του σημαντικότερου παγκόσμιου οργανισμού σήμερα. Στον ΟΗΕ συμμετέχουν σχεδόν όλες οι χώρες του πλανήτη με βασική αποστολή τη διαφύλαξη της παγκόσμιας ειρήνης, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της δημοκρατίας, του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση της φτώχειας .

Ο πρόεδρος της Γενικής Γραμματείας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες σε μήνυμά του με την ευκαιρία της παγκόσμιας ημέρας κατά της διαφθοράς (9^η Δεκεμβρίου) επισημαίνει τις επιπτώσεις της διαφθοράς λέγοντας χαρακτηριστικά: «Η διαφθορά είναι παρούσα σε όλες τις χώρες, πλούσιες και φτωχές, Βόρειες και Νότιες. Είναι μια επίθεση στις αξίες των Ηνωμένων Εθνών. Κλέβει από τις κοινωνίες σχολεία, νοσοκομεία και άλλες ζωτικές υπηρεσίες, απομακρύνει τις ξένες επενδύσεις και τα κράτη από τους φυσικούς τους πόρους. Υπονομεύει το κράτος δικαίου και υποκινεί εγκλήματα όπως η παράνομη διακίνηση ανθρώπων, ναρκωτικών και όπλων. Η φοροδιαφυγή, η νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και άλλες παράνομες ροές αποσπούν πόρους που χρειάζονται για την αειφόρο ανάπτυξη.» ¹

Σημαντικό όπλο στη καταπολέμηση της διαφθοράς από τον ΟΗΕ είναι η Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς η οποία υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη στις 31 Οκτωβρίου 2003. Πρόκειται για ένα νομικά δεσμευτικό κείμενο με πολλές υποχρεωτικές διατάξεις με στόχο την καθολική, ενιαία και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του παγκόσμιου φαινομένου της διαφθοράς. Εντάσσει, μεταξύ άλλων, κάτω από τον ορισμό «ομπρέλα» της διαφθοράς , τα αδικήματα της δωροδοκίας, του παράνομου πλουτισμού, της υπεξαίρεσης, της παρεμπόδισης του έργου της δικαιοσύνης, της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

1. Ηνωμένα Έθνη, (2019), Μήνυμα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες για την 9η Δεκεμβρίου – Διεθνή Ημέρα κατά της Διαφθοράς (Αναρτημένο στην ιστοσελίδα των Ηνωμένων Εθνών) διαθέσιμο στη Δ/ση [https://unric.org/el/category/antonio-guterres/\[Πρόσβαση 01 Οκτ 20\]](https://unric.org/el/category/antonio-guterres/[Πρόσβαση 01 Οκτ 20])

Στοιχειοθετεί ποινικά αδικήματα που καταλογίζονται σε βάρος δημοσίων και υπαλλήλων διεθνών οργανισμών και συνιστά νομικά και διοικητικά μέτρα για διεθνή συνεργασία στη δίωξη (κατασταλτικά) αλλά και στην πρόληψη των φαινομένων διαφθοράς. Τέλος, συμπεριλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για τη δέσμευση και δήμευση παρανόμως αποκτηθέντων περιουσιακών στοιχείων και την διαδικασία επιστροφής τους στους νόμιμους ιδιοκτήτες τους.² Τη σύμβαση έχει προσυπογράψει η Ευρωπαϊκή Ένωση με την Απόφαση 2008/801/EK του Συμβουλίου, της 25ης Σεπτεμβρίου 2008³ ενώ στη Ελλάδα επικυρώθηκε με το Ν.3666/2008,(ΦΕΚ 105/Α/2008), 10-06-2008.⁴

Επιπλέον, σημαντική αξία έχει το γεγονός ότι εντός των 17 στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης για έναν καλύτερο κόσμο έως το 2030 όπως υιοθετήθηκαν από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το Σεπτέμβριο του 2015, περιλαμβάνεται και ο στόχος με γενικό τίτλο «Ειρήνη, Δικαιοσύνη και Ισχυροί Θεσμοί»(στόχος 16) όπου στις υποπαραγράφους 16.5 & 16.6 προάγει την ανάγκη ουσιαστικής μείωσης κάθε μορφής διαφθοράς και δωροδοκίας και την ανάπτυξη υπεύθυνων και διαφανών θεσμών σε όλα τα επίπεδα. Εντάσσει λοιπόν την καταπολέμηση της διαφθοράς στη στοχοθεσία για την επίτευξη της παγκόσμιας βιώσιμης ανάπτυξης στο ίδιο επίπεδο με την αντιμετώπιση της πείνας, της φτώχειας, της ενέργειας, της κλιματικής αλλαγής, των ανισοτήτων, της εκπαίδευσης, ακόμα και της υγείας.⁵

Από τα παραπάνω διαπιστώνεται ότι σε διεθνές επίπεδο το ζήτημα της διαφθοράς αποτέλεσε αντικείμενο συστηματικής αντιμετώπισης σχετικά αργά σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπου ήδη από το 1981 το Συμβούλιο Υπουργών είχε εκδώσει την σύσταση αριθ. R (81) 12 για τη λήψη μέτρων κατά των οικονομικών εγκλημάτων όπου συμπεριλήφθηκε σε αυτά και η δωροδοκία.

2 *United Nations, (2003), UN Guide for Anti-corruption Policies, διαθέσιμο στη Δ/ση https://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/UN_Guide.pdf [Πρόσβαση 05 Οκτ 2020].*

3 *EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ,(2008), Απόφαση 2008/801/EK του Συμβουλίου, CELEX : 32008D0801, Διαθέσιμη στη Δ/ση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32008D0801>[Πρόσβαση 01 Οκτ 20]*

4 *Εθνικό Τυπογραφείο, (2008), Ν.3666/2008, ΦΕΚ105/Α/2008, Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα*

5 *United Nations, (2015), Στόχοι της Βιώσιμης Ανάπτυξης, διαθέσιμο στη Δ/ση https://archive.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=27537&Itemid=73 [Πρόσβαση 01 Οκτ 2020]*

Είχε ήδη γίνει αντιληπτή η επίδραση της διαφθοράς σε πολλούς τομείς της οικονομίας και οι αρνητικές της επιπτώσεις και ξεκίνησαν από τότε τις διεργασίες που κατέληξαν στη δημιουργία της ομάδας κρατών κατά της διαφθοράς , τη GRECO.⁶

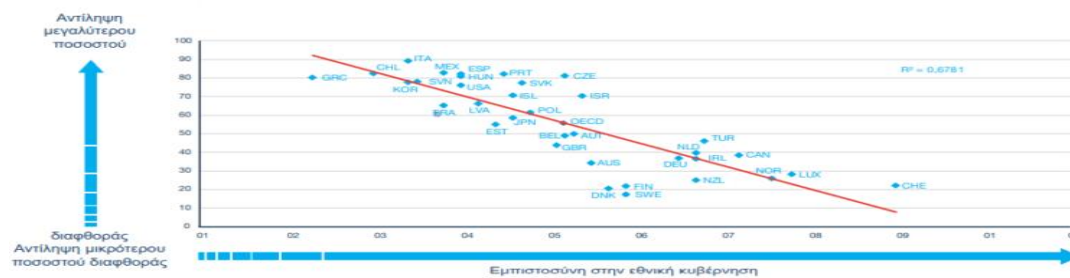
Ένας άλλος διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός που συμβάλει τα μέγιστα στο διεθνή αγώνα κατά της διαφθοράς είναι ο **Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ)** ο οποίος ασχολείται με το φαινόμενο της διαφθοράς από τη δεκαετία του 1970 όταν στις κατευθυντήριες αρχές για τη λειτουργία των πολυεθνικών επιχειρήσεων συμπεριέλαβε την απαγόρευση δωροδοκίας οποιουδήποτε δημοσίου λειτουργού . Μεταξύ των υπολοίπων δραστηριοτήτων και πρωτοβουλιών του Οργανισμού για τη χάραξη πολιτικής σε μια σειρά θεμάτων όπως η βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων, η δημιουργία θέσεων εργασίας, ο καθορισμός διεθνών προτύπων και η καταγραφή βέλτιστων πρακτικών, είναι και η σύσταση μέτρων για την αντιμετώπιση της διαφθοράς την οποία ανάγει σε ένα από τα πιο διαβρωτικά φαινόμενα της σύγχρονης εποχής. Σημαντική είναι η συνεισφορά της «Σύστασης του ΟΟΣΑ κατά της δωροδοκίας στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές» (1994) αλλά και της «Σύμβασης καταπολέμησης της δωροδοκίας των αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών στις διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές» , η οποία υπογράφηκε στο Παρίσι το 1997, επικυρώθηκε και από την Ελλάδα με το Ν.2656/1998.⁷ Μια επιπλέον σημαντική εισφορά, μεταξύ άλλων, στον αγώνα κατά της διαφθοράς από τον ΟΟΣΑ αποτελεί η Σύσταση του Συμβουλίου του για τη Δημόσια Ακεραιότητα. Μέσα από την παγκόσμια έρευνα της Gallup «Government at a Glance 2017», αποδεικνύεται ότι το 69% των ερωτηθέντων ανησυχούν και το 40% φοβούνται τη διαφθορά τα αποτελέσματα της οποίας είναι η δυσχέρεια στην επίλυση προβλημάτων των πολιτών και η διακύβευση της ασφάλειάς τους.⁸ Η έρευνα και καταγραφή της αντίληψης της διαφθοράς και η εμπιστοσύνη στις εθνικές κυβερνήσεις αποτυπώνεται στο παρακάτω γράφημα :

6. Council of Europe, Committee of Ministers, (1981), Recommendation No. R (81) 12 διαθέσιμη στη Δ/ση <https://rm.coe.int/16806cb4f0> [Πρόσβαση 14 Σεπ 20]

7. Εθνικό Τυπογραφείο, (1998), Ν.2656/1998, ΦΕΚ Α' 265/01-12-1998, Κύρωση της Σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές.

8 . Edelman Trust Barometer, (2017), διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.edelman.com/research/2017-edelman-trust-barometer> [Πρόσβαση 05 Οκτ 2020]

Γράφημα 1: Δείκτης Αντίληψης Διαφθοράς ΟΟΣΑ

Πηγή: OECD, (2017), *Recommendation on Public Integrity*, σελ.2, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity/> [Πρόσβαση 05 Οκτ 2020]

Η σύσταση του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ για τη δημόσια ακεραιότητα⁹ προτείνει ένα καινοτόμο, συνεκτικό και εμπειριστατωμένο σύστημα ακεραιότητας που βασίζεται στην αλλαγή της κουλτούρας όχι μόνο της διοίκησης, της ηγεσίας, του δημοσίου τομέα αλλά και ολόκληρης της κοινωνίας (επιχειρήσεις, άτομα, μη κυβερνητικοί φορείς). Αξίες όπως η αξιοκρατία, η ανοικτότητα, η ανάπτυξη ικανοτήτων και δεξιοτήτων, η συμμετοχικότητα, η συναπόφαση, η εποπτεία, η λογοδοσία και η οπωσδήποτε η διαφάνεια σε συνδυασμό με ένα ισχυρό θεσμικό πλαίσιο κανόνων, θα δημιουργήσουν ένα σύνολο κοινωνίας που θα απορρίπτει κάθε μορφή διαφθοράς και ανομίας. Τα κράτη και οι διεθνείς οργανισμοί που υιοθετούν αυτή τη σύσταση θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα σύστημα ακεραιότητας ακολουθώντας σαν μονοπάτι τα κάτωθι βήματα:

- Δέσμευση από τα ανώτερα κλιμάκια πολιτικής και δημόσιας διοίκησης δημιουργώντας ισχυρό θεσμικό πλαίσιο καταπολέμησης αυτής.
- Καθορισμός σαφών αρμοδιοτήτων, άρση των επικαλύψεων και προώθηση της συνεργασίας μεταξύ φορέων
- Περιορισμός, αν όχι εξάλειψη, των ευκαιριών για παράτυπη δραστηριότητα, με τον ορισμό υψηλών προτύπων συμπεριφοράς των δημοσίων αξιωματούχων, την καταγραφή ξεκάθαρων διαδικασιών και την ενθάρρυνση της χρηστής διακυβέρνησης.
- Καλλιέργεια κουλτούρας και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας ενάντια των φαινομένων της διαφθοράς

9.OECD, (2017), *Recommendation on Public Integrity*, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity/> [Πρόσβαση 05 Οκτ 2020]

- Προώθηση των αρχών της αξιοκρατίας και της διαφάνειας στην επιλογή διευθυντικών στελεχών κάθε οργανισμού, ενθάρρυνση της εκπαίδευσης, καθοδήγησης και κατάρτισης των δημοσίων αξιωματούχων σε θέματα ακεραιότητας, θεσμοθέτηση ξεκάθαρων διαδικασιών αναφοράς εικαζόμενων παραβιάσεων αλλά και προστασίας αυτών.
- Εφαρμογή συστήματος εσωτερικού ελέγχου, ενίσχυση του ρόλου εξωτερικής εποπτείας και ελέγχου, δημιουργία αποτελεσματικών μηχανισμών επιβολής κυρώσεων σε περιπτώσεις παραβίασης των προτύπων δημόσιας ακεραιότητας, εξασφαλίζοντας αντικειμενικότητα, αμεροληψία και διαφάνεια κατά τη διαδικασία ελέγχου.
- Ενθάρρυνση της συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων μερών σε όλα τα στάδια του κύκλου πολιτικής, προάγοντας την ανοικτή διακυβέρνηση, τα ανοικτά δεδομένα, την απρόσκοπτη παροχή πληροφόρησης, και την εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης της κοινωνίας των πολιτών και των ιδιωτικών επιχειρήσεων στη χάραξη μιας δημόσιας πολιτικής.

Τα κράτη που υιοθετούν την παρούσα σύσταση έχουν αρωγό στην προσπάθειά τους την Επιτροπή Δημόσιας Διακυβέρνησης του ΟΟΣΑ και για τη δημόσια ακεραιότητα υποστηρίζονται από προσωπικό του Τμήματος Ακεραιότητας Δημόσιου Τομέα της Διεύθυνσης Δημόσιας Διακυβέρνησης (GOV). Η Ελλάδα έχει λάβει σημαντική βοήθεια από τον ΟΟΣΑ στην κατάρτιση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την καταπολέμηση της διαφθοράς, μέσα από το πρόγραμμα «Ελλάδα-ΟΟΣΑ: Παροχή Τεχνικής Βοήθειας για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς», το οποίο συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την Ελλάδα.¹⁰

Ένας επιπλέον οργανισμός που ασχολείται με την καταπολέμηση της διαφθοράς είναι η Ομάδα Χρηματοοικονομικής Δράσης (Financial Action Task Force) (FATF). Η FATF είναι ένας παγκόσμιος διακυβερνητικός οργανισμός που έχει αναπτύξει τα πρότυπα και τις συστάσεις για τη συντονισμένη καταπολέμηση του παγκόσμιου οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και της τρομοκρατίας,

10 .OECD, (2017), Πρόγραμμα Ελλάδα – ΟΟΣΑ, Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της διαφθοράς στην Ελλάδα: Μεθοδολογία Αναθεώρησης και Διαδικασίες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, διαθέσιμο στη Δ/ση http://www.gsac.gov.gr/attachments/article/252/GEKAD_NACAP_web.pdf [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

βοηθώντας τις αρχές να εντοπίσουν και να κυνηγήσουν τα έσοδα από παράνομες δραστηριότητες (τρομοκρατία, ναρκωτικά, εμπορία ανθρώπων, διαφθορά).

Εντοπίζει τη μεθοδολογία ξεπλύματος βρώμικου χρήματος, ενισχύει και επικαιροποιεί τα πρότυπά της, παρακολουθεί τις χώρες για να διασφαλίσει ότι εναρμονίζονται με τα πρότυπα της FATF και υποχρεώνει τις χώρες που δεν συμμορφώνονται σε λογοδοσία.¹¹ Η Ελλάδα έχει ενταχθεί στη διαδικασία κανονικής παρακολούθησης από τη FATF και η αξιολόγησή της έλαβε χώρα τον Ιούνιο 2019 στο Ορλάντο των Ηνωμένων Πολιτειών με ικανοποιητικά αποτελέσματα.¹²

Πέρα από διεθνείς διακρατικούς οργανισμούς, το ζήτημα της διαφθοράς έχει τεθεί στην ατζέντα μη κυβερνητικών οργανισμών σημαντικότερη εκ των οποίων είναι η **Διεθνής Διαφάνεια (Δ.Δ)** η οποία είναι μια παγκόσμια μη κυβερνητική οργάνωση που πρωταγωνιστεί στον αγώνα κατά της διαφθοράς. Σύμφωνα με τη Διεθνή Διαφάνεια, η διαφθορά ορίζεται ως «κατάχρηση δημόσιας εξουσίας για ίδιον όφελος», και αποτελεί αιτία αποδυνάμωσης της εμπιστοσύνης και της δημοκρατίας, επιβράδυνσης της οικονομικής ανάπτυξης και επιδείνωσης της φτώχειας και των κοινωνικών ανισοτήτων.¹³

Με περισσότερα από 100 παραρτήματα παγκοσμίως και τη Διεθνή Γραμματεία της εγκατεστημένη στο Βερολίνο, η ΔΔ συμβάλλει ενεργά στην ευαισθητοποίηση των πολιτών αναφορικά με τις βλαπτικές συνέπειες της διαφθοράς. Πραγματοποιεί έρευνες και αναπτύσσει εκστρατείες για να εκθέτει τα συστήματα και τα δίκτυα που επιτρέπουν την ανάπτυξη διαφθοράς και προωθεί τη διαφάνεια και την ακεραιότητα σε όλους τους τομείς της δημόσιας ζωής. Ο δείκτης αντίληψης της διαφθοράς που μελετά η Διεθνής Διαφάνεια, αναπτύσσεται αναλυτικά στην υποενότητα 1.2 που ακολουθεί.

Στην Ελλάδα λειτουργεί από το 1996 το παράρτημα της Διεθνούς Διαφάνειας με την επωνυμία «Διεθνής Διαφάνεια – Ελλάς» με κύριο σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών απέναντι στα φαινόμενα της διαφθοράς και να

11. FATF, *Policy on Observers*, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.fatf-gafi.org/about/membersandobservers/fatfpolicyonobservers.html> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

12. Υπουργείο Οικονομικών, (2019), *Δελτίο Τύπου της 21 Ιουν 2019* διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.minfin.gr/-/fatf-ste-diadikasia-kanonikes-parakoloutheses-e-ellada> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

13. *Transparency International, Definition of Corruption*, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.transparency.org/en/about> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020].

προωθήσει τις θεσμικές αλλαγές ώστε να επιτευχθεί η διαφάνεια στη λειτουργία ολόκληρης της κοινωνίας.¹⁴

Σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της διαφθοράς έχουν και Διεθνείς Οργανισμοί που εξειδικεύονται στην εκπαίδευση και την παροχή εξειδίκευσης σε στελέχη που ασχολούνται με την πάταξη της διαφθοράς και της απάτης. Ένας τέτοιος διεθνής Οργανισμός είναι ο Σύνδεσμος Πιστοποιημένων Εξεταστών Απάτης, Association of Certified Fraud Examiners (ACFE) που έχει έδρα το Austin του Τέξας των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο Οργανισμός αυτός παρέχει προσόντα και πιστοποίηση στους εξεταστές της απάτης, συνεχή εκπαίδευση, συμμόρφωση με αυστηρούς κώδικες δεοντολογίας, και λειτουργεί ως εκπρόσωπος των πιστοποιημένων ελεγκτών σε επιχειρήσεις και δημόσιους οργανισμούς.¹⁵

Ένας άλλος Διεθνής Οργανισμός, με παρόμοια δράση, που εδρεύει στο Laxenburg της Αυστρίας είναι η Διεθνής Ακαδημία κατά της Διαφθοράς, International Anti-corruption Academy (IACA)¹⁶. Η Ακαδημία προσφέρει τυποποιημένη και εξατομικευμένη εκπαίδευση, ακαδημαϊκά προγράμματα σπουδών, ευκαιρίες διαλόγου και δικτύωσης, καθώς και δραστηριότητες προβληματισμού κατά της διαφθοράς και συγκριτικής αξιολόγησης. Παρέχει μια νέα, ολιστική προσέγγιση για την εκπαίδευση και την έρευνα κατά της διαφθοράς, παρέχει και διευκολύνει την κατάρτιση για την καταπολέμηση της διαφθοράς για τους επαγγελματίες από όλους τους τομείς της κοινωνίας και παρέχει τεχνική υποστήριξη και βοήθεια σε ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερομένων. Η διεθνής συνεργασία, η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών και η αμοιβαία υποστήριξη είναι θεμελιώδεις πτυχές της εντολής της IACA. Η οργάνωση ξεκίνησε από την INTERPOL, το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UNODC), την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), τη Δημοκρατία της Αυστρίας και άλλους ενδιαφερόμενους. Έγινε διεθνής οργανισμός στις 8 Μαρτίου 2011 και σήμερα έχει εκλογική περιφέρεια 78 συμβαλλομένων μερών, συμπεριλαμβανομένων τεσσάρων διεθνών οργανισμών. Η IACA είναι παρατηρητής στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, στην Ομάδα Κρατών Καταπολέμησης της διαφθοράς GRECO, στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (ECOSOC) και στον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (IOM),

14. *Transparency International, Definition of Corruption*, , διαθέσιμη στη Δ/ση <https://www.transparency.org/en/about> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

15. *ACFE, The ACFE Mission*, διαθέσιμη στη Δ/ση <https://www.acfe.com/who-we-are.aspx> [Πρόσβαση 05 Οκτ 2020]

16. *IACA, (2019), Annual Report 2019*, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.iaca.int/who-we-are/about-us/annual-reports/annual-report-2019.html> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

και επιδιώκει ευρείες εταιρικές σχέσεις με θεσμούς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, με διεθνείς και μη κυβερνητικούς οργανισμούς και με την κοινωνία των πολιτών.

Συνεργάζεται με τους εν λόγω εταίρους για να συνδιοργανώσει την εκπαίδευση κατά της διαφθοράς και συμμετέχει σε άλλες διεθνείς εκδηλώσεις ως συν-χορηγός ή πάροχος εμπειρογνωμοσύνης.

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές ότι η διαφθορά σαν φαινόμενο δεν αποτελεί πρόβλημα ενός μόνο κράτους ή γεωγραφικής περιφέρειας. Κάθε οργανισμός απασχολείται με το φαινόμενο ανάλογα με τον τομέα δράσης του. Έτσι, ο ΟΟΣΑ καταπολεμά τη διαφθορά στο διεθνές εμπόριο, ο ΟΗΕ επικεντρώνεται στην αποτελεσματική αντιμετώπιση της φτώχειας και για ανθρωπιστικούς λόγους, η Διεθνής Διαφάνεια στην προστασία του πολίτη από την αυθαιρεσία και την κακοδιοίκηση, η FATF στον εντοπισμό και κατάσχεση των παράνομων κερδών. Η συνεργασία όλο και περισσότερων κρατών με τους παραπάνω οργανισμούς δημιουργεί ένα δίκτυο καταπολέμησης της διαφθοράς σε παγκόσμιο επίπεδο, ακριβώς επειδή η διαφθορά, μέσα στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης, δεν δύναται να αντιμετωπιστεί σε εθνικό επίπεδο.

1.2 Δείκτες Μέτρησης Διαφθοράς – Η θέση της Ελλάδας

Η μέτρηση της διαφθοράς είναι μια εξαιρετικά σύνθετη διαδικασία, που βασίζεται σε δειγματοληπτικές έρευνες και αξιολογείται μέσα από δείκτες όπως ο «δείκτης αντίληψης της διαφθοράς», ο «δείκτης ελέγχου της διαφθοράς» κ.α. σε συνδυασμό με αξιολογήσεις και αναλύσεις εμπειρογνομόνων.

Για τον σχεδιασμό στρατηγικής για την καταπολέμηση της διαφθοράς, είναι απαραίτητο να γίνει κατανοητό το επίπεδο της διαφθοράς και οι μορφές τις οποίες λαμβάνει σε μια συγκεκριμένη χώρα, και να προσδιοριστούν, τόσο οι τομείς όπου παρατηρείται υψηλός κίνδυνος όσο και οι σχετικοί λόγοι. Όταν οι επιχειρήσεις ή το ευρύ κοινό θεωρούν ότι η διαφθορά είναι εκτεταμένη, αυτό μπορεί να αποτελέσει σημαντικό εμπόδιο στις επενδύσεις και κατ' επέκταση στην οικονομία. Επομένως η αξιολόγηση της κατάστασης για το επίπεδο και την έκταση της διαφθοράς σε μια

χώρα είναι περισσότερο ποιοτική και όχι ποσοτική όπως είναι άλλοι οικονομετρικοί δείκτες της οικονομίας.

Ένας δείκτης μέτρησης της διαφθοράς είναι ο «δείκτης αντίληψης της διαφθοράς» της Διεθνούς Διαφάνειας ο οποίος υπολογίζεται χρησιμοποιώντας 12 πηγές δεδομένων από 11 φορείς όπου αποτυπώνονται οι αντιλήψεις σχετικά με τη διαφθορά τα προηγούμενα 2 έτη.

Ανάμεσα σε 180 χώρες που μελετήθηκαν, η Ελλάδα για το 2019 βρίσκεται στην 60^η θέση, με συνολική βαθμολογία 48/100 σημειώνοντας μια βελτίωση σε σχέση με το 2018. «Τα τελευταία οκτώ χρόνια μόλις 22 χώρες πέτυχαν αξιοσημείωτη βελτίωση της βαθμολογίας τους, μεταξύ αυτών η Ελλάδα, η Γουιάνα (νότια Αμερική) και η Εσθονία», αναφέρει χαρακτηριστικά η νέα έκθεση της Διεθνούς Διαφάνειας.

Εικόνα 2: Κατάταξη και Βαθμολογία της Ελλάδας στο Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας

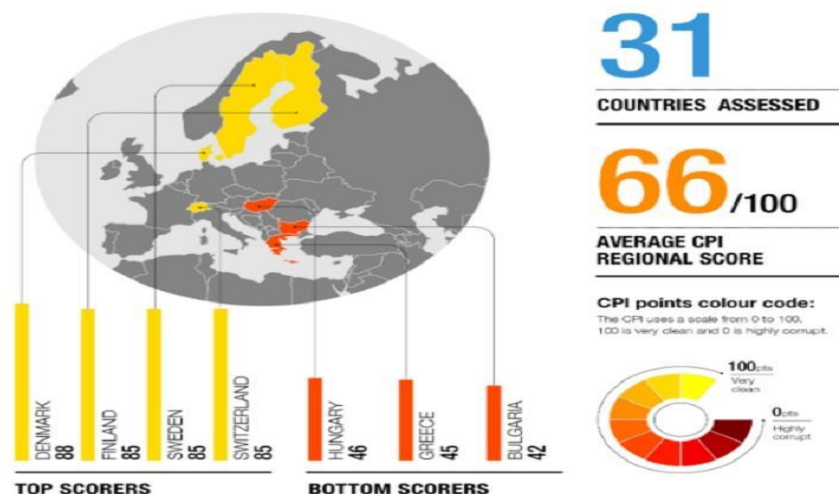

Πηγή : Transparency International,(2019), *Corruption Perception Index 2019*, διαθέσιμο στη Δ/ση https://images.transparencycdn.org/images/2019_CPI_Report_EN.pdf [πρόσβαση 01 Σεπ 20]

Παρακάτω παρατίθεται το γράφημα με την απεικόνιση της κατάταξης των ευρωπαϊκών κρατών που ενώ αξιολογούνται με υψηλό μέσο όρο (66/100), ωστόσο αντιμετωπίζουν θέματα με τη διαφθορά όχι τόσο στο δημόσιο τομέα αλλά σε επίπεδο ξεπλύματος βρώμικου χρήματος και στον ιδιωτικό τομέα. Όπως αναφέρει η πρώην πρόεδρος της Διεθνούς Διαφάνειας DeliaFerreiraRubio, «οι κυβερνήσεις πρέπει να αντιμετωπίσουν επείγοντως τη διαφθορά στη χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων όπου οι μεγάλοι χρηματοδότες ασκούν υπέρμετρα μεγάλη επιρροή στα πολιτικά συστήματα.» Στις πρώτες θέσεις κατατάσσονται οι Σκανδιναβικές χώρες και η Ελβετία, ενώ ψηλά, στην ένατη θέση βρίσκεται και η Γερμανία. Δεν είναι τυχαίο ότι

σε αυτές τις χώρες υπάρχει αυστηρό θεσμικό πλαίσιο στον τομέα χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων.¹⁷

Εικόνα 3: Κατάταξη και Βαθμολογία των Ευρωπαϊκών Κρατών στο Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας

Πηγή : Transparency International,(2019), *Corruption Perception Index 2019*, διαθέσιμο στη Δ/ση https://images.transparencycdn.org/images/2019_CPI_Report_EN.pdf [πρόσβαση 01 Σεπ 20]

Στο παρακάτω γράφημα καταγράφεται η εικόνα των αποτελεσμάτων της έρευνας σε όλο τον κόσμο. Η χαμηλότερη βαθμολογία καταγράφεται στις χώρες της Υποσαχάριας Αφρικής και στην Ανατολική Ευρώπη και Κεντρική Ασία . Κράτη όπως η Συρία, η Σομαλία, το Σουδάν και η Υεμένη οι οποίες βιώνουν βία και πόλεμο αποδεικνύουν ξεκάθαρα τη διασύνδεση μεταξύ διαφθοράς και πολιτικής και κοινωνικής αστάθειας. Επίσης σημαντική επίδραση στο δείκτη αντίληψης της διαφθοράς είναι η έλλειψη δημοκρατικών διαδικασιών, η κυριαρχία αυταρχικών καθεστώτων, η έλλειψη της διάκρισης των εξουσιών και της ανεξαρτησίας της δικαιοσύνης , η περιορισμένη ελευθερία του τύπου και των μέσων μαζικής ενημέρωσης . Σε αυτή την κατηγορία κατατάσσονται κράτη όπως το Ουζμπεκιστάν, το Τουρκμενιστάν, η Βόρεια Κορέα που επίσης βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης.

17. Transparency International,(2019), *Corruption Perception Index 2019*, διαθέσιμο στη Δ/ση https://images.transparencycdn.org/images/2019_CPI_Report_EN.pdf [πρόσβαση 01 Σεπ 20]

Εικόνα 4 : Καταγραφή μέσου όρου βαθμολογιών του Δείκτη Διεθνούς Διαφάνειας παγκοσμίως

RESULTS BY REGION

Average regional scores, with top and bottom performers in each region.

Πηγή : Transparency International, (2019), *Corruption Perception Index 2019*, διαθέσιμο στη Δ/ση https://images.transparencycdn.org/images/2019_CPI_Report_EN.pdf [πρόσβαση 01 Σεπ 20]

Ένας άλλος δείκτης είναι αυτός της «Παγκόσμιας Διακυβέρνησης»(WGI) της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η διακυβέρνηση αποτελείται από τις παραδόσεις και τους θεσμούς με τους οποίους ασκείται η εξουσία σε μια χώρα, ειδικότερα το πώς εκλέγεται η κυβέρνηση ,το πώς αυτή η εκλεγμένη κυβέρνηση επιλέγει και εφαρμόζει ορθές πολιτικές και αν οι πολίτες σέβονται τους θεσμούς που διέπουν τις μεταξύ τους κοινωνικές και οικονομικές αλληλεπιδράσεις. Ο δείκτης αυτός περιλαμβάνει επιμέρους δείκτες όπως λαϊκή κυριαρχία και λογοδοσία, πολιτική σταθερότητα και απουσία της βίας, αποτελεσματικότητα κυβέρνησης, ποιότητα ρυθμιστικού πλαισίου, κράτος δικαίου, και έλεγχος της Διαφθοράς. Αυτοί οι επιμέρους δείκτες αποτυπώνουν τις απόψεις μεγάλου αριθμού ερωτηθέντων πολιτών, επιχειρήσεων, επαγγελματιών τόσο σε αναπτυγμένες όσο και σε αναπτυσσόμενες χώρες και βασίζονται σε έρευνες που παράγονται από μη κυβερνητικές οργανώσεις, ινστιτούτα ερευνών και διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, ο σύνθετος δείκτης διακυβέρνησης (Worldwide Governance Indicator, WGI) της Παγκόσμιας Τράπεζας βαθμολογεί τις επιδόσεις 14 χωρών στις παραπάνω έξι επιμέρους κατηγορίες αξιολογώντας την ποιότητα της διακυβέρνησης που εφαρμόζουν.¹⁸

Παρακάτω παρατίθενται γραφήματα για τη θέση της Ελλάδας στους παραπάνω δείκτες όπου καταγράφεται μια διαχρονική απεικόνισή τους. Ειδικότερα στον τομέα

18. Daniel Kaufmann, Aart Kraay, Massimo Mastruzzi, (2010), *The Worldwide Governance Indicators Methodology and Analytical Issues*, World Bank, Development Research Group, διαθέσιμο στη Δ/ση https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1682130 [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

του ελέγχου της διαφθοράς που είναι και το αντικείμενο της μελέτης μας, η Ελλάδα παρουσίασε μεγάλη κάμψη από το 2003 και μέχρι το 2017, ενώ το 2019 παρουσίασε μικρή βελτίωση, παραμένει ωστόσο σε χαμηλά επίπεδα σε σχέση με τις αναπτυγμένες οικονομίες.¹⁹

Εικόνα 5 : Διαχρονική Σύγκριση Βαθμολογίας της Ελλάδας στους επιμέρους δείκτες του Δείκτη Παγκόσμιας Διακυβέρνησης Της Παγκόσμιας Τράπεζας

Worldwide Governance Indicators						
Indicator	Country	Year	Number of Sources	Governance (-2.5 to +2.5)	Percentile Rank	Standard Error
Regulatory Quality	Greece	2009	7	0.84	74,64	0,22
		2014	8	0,33	63,94	0,23
		2019	9	0,53	70,47	0,22
Rule of Law	Greece	2009	11	0,65	68,25	0,16
		2014	11	0,36	66,35	0,16
		2019	10	0,20	60,58	0,16
Control of Corruption	Greece	2009	9	0,07	59,81	0,17
		2014	10	-0,12	53,37	0,14
		2019	9	-0,01	56,25	0,16

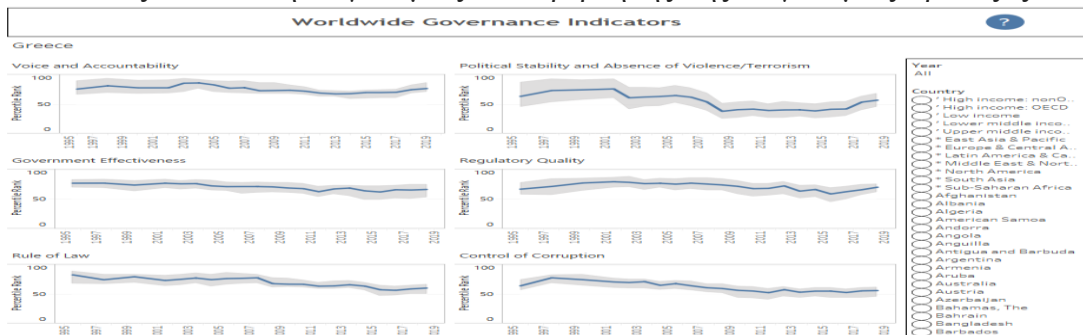
Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi (2010), *The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues* - https://doi.org/10.1898/9780821399831_ch02

The Worldwide Governance Indicators are available at: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home>

Note: The Worldwide Governance Indicators (WGI) are a research dataset summarizing the views on the quality of governance provided by a large number of enterprise, citizen and expert survey respondents in industrial and developing countries. These data are gathered from a number of surveys, institutes, think tanks, non-governmental organizations, international organizations, and private sector firms. The WGI do not reflect the official views of the World Bank, its Executive Directors, or the countries they represent. The WGI are not used by the World Bank Group to allocate resources.

Πηγή : World Bank,(2020), *Worldwide Governance Indicators 2019* διαθέσιμο στη Δοση <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Documents> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

Γράφημα 2 : Γραφική Απεικόνιση της Βαθμολογίας της Ελλάδας στους επιμέρους δείκτες του Δείκτη Παγκόσμιας Διακυβέρνησης Της Παγκόσμιας Τράπεζας

The solid blue line shows the selected country's percentile rank on each of the six aggregate indicators. The grey-shaded region indicates the margin of error.

Source: Kaufmann D., A. Kraay, and M. Mastruzzi (2010), *The Worldwide Governance Indicators: Methodology and Analytical Issues* - https://doi.org/10.1898/9780821399831_ch02

Note: The Worldwide Governance Indicators (WGI) are a research dataset summarizing the views on the quality of governance provided by a large number of enterprise, citizen and expert survey respondents in industrial and developing countries. These data are gathered from a number of surveys, institutes, think tanks, non-governmental organizations, international organizations, and private sector firms. The WGI do not reflect the official views of the World Bank, its Executive Directors, or the countries they represent. The WGI are not used by the World Bank Group to allocate resources.

Πηγή : World Bank,(2020), *Worldwide Governance Indicators 2019* διαθέσιμο στη Δοση <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Documents> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

Όπως αναφέρει ο καθηγητής Κων/νος Καραμάνης σε άρθρο του στη liberal, η μελέτη των δεικτών που αφορούν μεταβλητές όπως πολιτική σταθερότητα, η λογοδοσία κυβερνώντων, η αποτελεσματικότητα του κυβερνητικού έργου, η ποιότητα του ρυθμιστικού πλαισίου, το κράτος δικαίου και η εφαρμογή των νόμων, ο έλεγχος της διαφθοράς, καταδεικνύει την ανάγκη μεταρρυθμίσεων σε μια χώρα και

19. World Bank,(2020), *Worldwide Governance Indicators 2019* διαθέσιμο στη Δοση <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Documents> [Πρόσβαση 04 Οκτ 2020]

θεωρείται παράγοντας προσέλκυσης ξένων επενδύσεων και συμβολής στην οικονομική ανάπτυξή της. Το ανησυχητικό εύρημα είναι ότι, σε όλους σχεδόν τους κρίσιμους δείκτες, η χώρα ακολουθεί μια πτωτική και αποκλίνουσα πορεία στη διεθνή κατάταξη, ιδιαίτερα σε σχέση με την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).²⁰

Ένας επιπλέον δείκτης που εξετάζει το Διεθνές Οικονομικό Φόρουμ (World Economic Forum – WEF) είναι ο δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας όπως αυτός καταγράφεται στο Global Competitiveness Report. Η αξιολόγηση των 141 οικονομιών του πλανήτη, σύμφωνα με το Global Competitiveness Report 2019, γίνεται με βάση τέσσερις επιμέρους Άξονες.

- «Ευνοϊκό Περιβάλλον» (Enabling Environment) αρθρώνεται σε τέσσερις επιμέρους Πυλώνες: “Θεσμικά Όργανα” (Institutions), “Υποδομές” (Infrastructure), “Υιοθέτηση ΤΠΕ” (ICT adoption) και “Μακροοικονομική Σταθερότητα” (Macroeconomic stability).
- «Ανθρώπινο Κεφάλαιο» (Human Capital) με επιμέρους Πυλώνες την “Υγεία” (Health) και τις “Δεξιότητες” (Skills).
- «Αγορές» (Markets) με επιμέρους Πυλώνες την “Αγορά Αγαθών” (Productmarket), την “Αγορά Εργασίας” (Labour market), το “Χρηματοπιστωτικό Σύστημα” (Financialsystem) και το “Μέγεθος Αγοράς” (Market size).
- «Οικοσύστημα Καινοτομίας» (InnovationEcosystem) με επιμέρους Πυλώνες την “Επιχειρηματική Δυναμική” (Businessdynamism) και την “Ίκανότητα Καινοτομίας” (Innovationcapability).²¹

Ακολουθεί το γράφημα της συνοπτικής περιγραφής της επίδοσης της ελληνικής οικονομίας τα έτη 2018 και 2019 όπου καταγράφεται διολίσθηση της θέσης της ελληνικής οικονομίας από την 57^η στην 59^η θέση ανάμεσα σε 141 χώρες παγκοσμίως.

20. Κων/νος Καραμάνης, (2017), Παγκόσμιοι δείκτες διακυβέρνησης και οικονομικής ελευθερίας: Η διαχρονικά πτωτική και αποκλίνουσα πορεία της Ελλάδος, Liberal, Άρθρο διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.liberal.gr/aropsi/pagkosmioi-deiktes-diakubernisis-kai-oikonomikis-elytherias-i-diachronika-ptotiki-kai-apoklinousa-poreia-tis-ellados/105912> [Πρόσβαση 04 Σεπ 2020]

21. Klaus Schwab, World Economic Forum, (2019) Global Competitiveness Report 2019 διαθέσιμο στη Δ/ση http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf [Πρόσβαση 2 Οκτ 2020]

Γράφημα 3: Συνοπτική περιγραφή της επίδοσης της ελληνικής οικονομίας έτους 2018 στο δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας

Greece

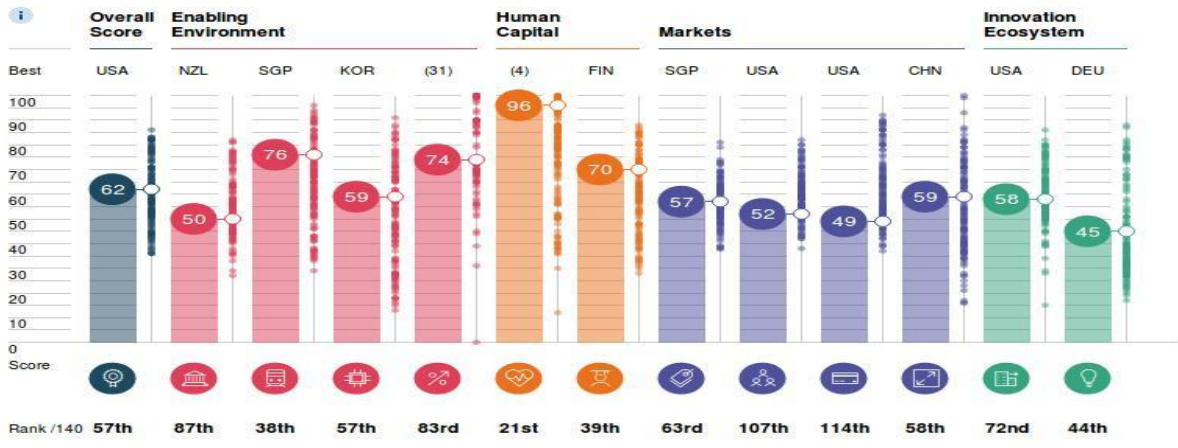
57th / 140

Global Competitiveness Index 4.0 2018 edition

Rank in 2017 edition: 53rd/135

Performance Overview 2018

Compare with No comparator

Πηγή: Klaus Schwab, World Economic Forum, (2018) Global Competitiveness Report 2018 διαθέσιμο στη Δ/ση <http://www3.weforum.org/docs/GCR2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2018.pdf> [Πρόσβαση 2 Οκτ 2020]

Γράφημα 4: Συνοπτική περιγραφή της επίδοσης της ελληνικής οικονομίας έτους 2019 στο δείκτη παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας

Πηγή: Klaus Schwab, World Economic Forum, (2019) Global Competitiveness Report 2019 διαθέσιμο στη Δ/ση http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf [Πρόσβαση 2 Οκτ 2020]

Αυτός ο σύνθετος δείκτης περιλαμβάνει επιμέρους δείκτες οι οποίοι ερευνώνται και συντελούν στην τελική αξιολόγηση της ανταγωνιστικότητας μιας οικονομίας. Στην παρούσα εργασία μας ενδιαφέρει κατά κύριο λόγο διότι εξετάζονται τομείς που συνδέονται με τη διαφθορά, την κακοδιοίκηση, την αναποτελεσματικότητα των

θεσμών, το κοινωνικό κεφάλαιο, την πολιτική αστάθεια, τομείς που υποβιβάζουν τη θέση της Ελλάδας στον τομέα της ανταγωνιστικότητας. Συγκεκριμένα η θέση της ελληνικής οικονομίας στους επιμέρους αυτούς τομείς (ενδεικτικά) είναι η ακόλουθη:

- Αξιοπιστία Αστυνομικών Υπηρεσιών : θέση 85/141
- Κοινωνικό κεφάλαιο : θέση 118/141
- Δικαστική ανεξαρτησία : θέση 83/141
- Αποτελεσματικότητα του νομικού πλαισίου : θέση 118/141
- Αποδοτικότητα του δημοσίου τομέα : θέση 92/141
- Συχνότητα της διαφθοράς : θέση 58/141
- Δικαιώματα ιδιοκτησίας : θέση 120/141
- Ανθεκτικά λογιστικά και ελεγκτικά πρότυπα : θέση 122/141
- Πολιτική σταθερότητα : θέση 89/141
- Σταθερότητα τραπεζικού συστήματος: θέση 140/141²²

Σε πολλούς από τους παραπάνω τομείς η θέση της Ελλάδας βρίσκεται πολύ χαμηλά σε κατάταξη αναδεικνύοντας σημαντικές παθογένειες που χρειάζονται άμεση επίλυση και οι επιδόσεις αυτές της ελληνικής οικονομίας της στερούν σημαντικούς και πολύτιμους πόντους από την ανταγωνιστικότητα στον παγκόσμιο χάρτη δημιουργώντας ένα μεγάλο χάσμα της χώρας από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και από άλλες ανταγωνιστικές χώρες που δεν ανήκουν στην ευρωπαϊκή οικογένεια. Αναδεικνύουν την άμεση ανάγκη λήψης μέτρων με γενναίες μεταρρυθμίσεις στη διακυβέρνηση, στην οικονομία, στην πολιτική με τη δημιουργία ισχυρών θεσμών που θα συμβάλουν αποτελεσματικά στην ενίσχυση της αξιοπιστίας της χώρας στο διεθνές στερέωμα.²³

22. Klaus Schwab, *World Economic Forum, (2019) Global Competitiveness Report 2019* διαθέσιμο στη Δ/ση http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf [Πρόσβαση 2 Οκτ 2020]

23. Νατάσα Φραγκούλη, (2019), *World Economic Forum: Υποχώρησε κατά δύο θέσεις η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας*, μελέτη, ΣΕΠΕ, διαθέσιμο στη Δ/ση <http://www.sepe.gr/gr/research-studies/article/14420845/world-economic-forum-upohorise-kata-duo-theseis-i-adagonistikotita-tis-ellinikis-oikonomias/> [Πρόσβαση 10 Οκτ 2020]

1.3 Ειδικό Ευρωβαρόμετρο για τη διαφθορά 2019 – Η επίδραση της διαφθοράς στα ευρωπαϊκά κράτη και στην Ελλάδα

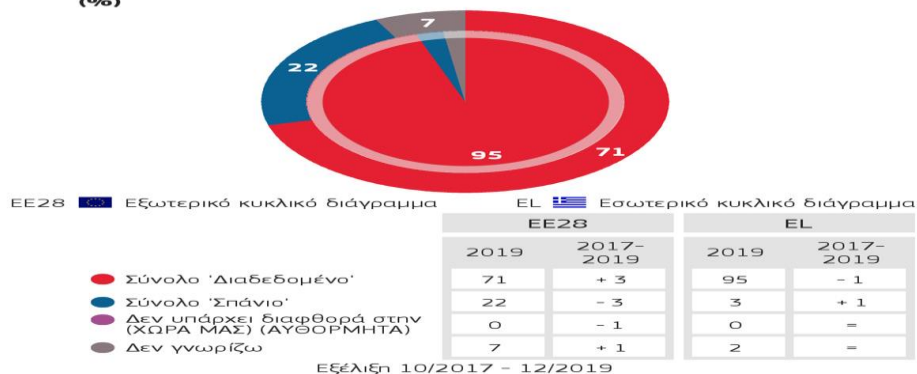
Από το 1974 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διεξάγει δημοσκοπήσεις σε όλα τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης γύρω από ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, με έμφαση στις αντιλήψεις και τις προσδοκίες των πολιτών απέναντι στις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ένωση και τις πολιτικές που πρέπει να εφαρμόσει. Έτσι με την ανάλυση των αποτελεσμάτων παρέχεται πλήρης ενημέρωση για την εξέλιξη της τάσης της κοινής γνώμης και σε ευρωπαϊκό αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Μία από αυτές τις ειδικές δημοσκοπήσεις είναι και το ειδικό Ευρωβαρόμετρο για τη διαφθορά που έλαβε χώρα στις 6-19 Δεκ 2019 με 1000 προσωπικές συνεντεύξεις σε κάθε χώρα και συνολικά περίπου 27.500 συνεντεύξεις. Στην ουσία πρόκειται για μια μελέτη που καταγράφει τη στάση των Ευρωπαίων πολιτών απέναντι στη διαφθορά προκειμένου να αξιολογηθεί αναλόγως κατά τη χάραξη της Ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της διαφθοράς ή για να επιβεβαιώσει αν η ήδη υπάρχουσα πολιτική είναι αποτελεσματική.²⁴ Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά κάποιοι δείκτες μέτρησης της διαφθοράς στο ειδικό Ευρωβαρόμετρο για να γίνει αντιληπτή η μεθοδολογία και τα αποτελέσματα της έρευνας.

Σε γενικές γραμμές αποδεικνύεται ότι η διαφθορά είναι μια πραγματικότητα στην καθημερινή ζωή των Ευρωπαίων πολιτών, όχι σε όλους με την ίδια βαρύτητα, αλλά συνολικά ο μέσος όρος 71% των ερωτηθέντων πιστεύει ότι η διαφθορά είναι διαδεδομένη στη χώρα τους. Για την Ελλάδα το ποσοστό αυτό είναι 95%. Σημαντικό επίσης εύρημα είναι ότι οι Ευρωπαίοι πολίτες σε ποσοστό άνω του 70% δεν δείχνουν ανοχή στη διαφθορά και τη θεωρούν απαράδεκτη. Στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό είναι μικρότερο και θεωρείται ότι το να δώσει κανείς κάποιο δώρο ή να κάνει μια χάρη σε αυτόν που τον εξυπηρέτησε σε μια δημόσια υπηρεσία είναι μερικώς ανεκτό. Το μικρότερο ποσοστό σε αυτό το ερώτημα κατέχει η Ουγγαρία με 38%.

24. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2020), Δελτίο τύπου Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 10 Ιουν 2020, Ευρωβαρόμετρο: Η στάση των Ευρωπαίων απέναντι στη διαφθορά. διαθέσιμο στη Δ/ση https://ec.europa.eu/greece/news/20200610_2_el [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020].

Γράφημα 5 : Αντίληψη Διαφθοράς στην Ελλάδα

QB5 Πόσο διαδεδομένο θεωρείτε ότι είναι το πρόβλημα της διαφθοράς στην (ΧΩΡΑ ΜΑΣ); (%)

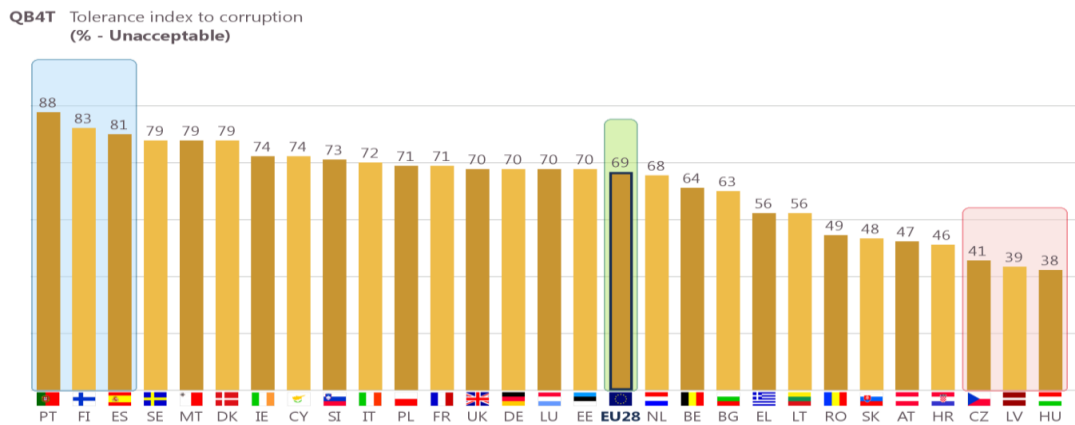
Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019) Ειδικό Ευρωβαρόμετρο για την Ελλάδα- Τομέας Διαφθορά διαθέσιμο στη Δ/ση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

Εικόνα 6: Συνοπτική παρουσίαση της ανοχής των Ευρωπαίων πολιτών απέναντι στη διαφθορά

Πηγή :Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019), Special Eurobarometer 502 Report Corruption June 2020 διαθέσιμο στη Δ/ση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

Γράφημα 6 : Ποσοστό Ανοχής της Διαφθοράς στα Ευρωπαϊκά Κράτη

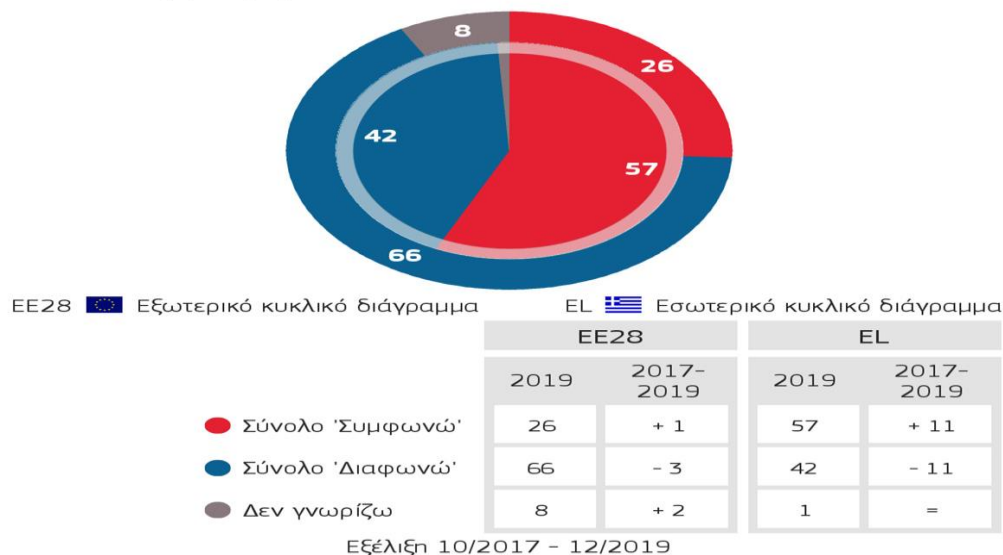

Πηγή :Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019), Special Eurobarometer 502 Report Corruption June 2020 διαθέσιμο στη Δ/ση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

Σε άλλη ερώτηση για το αν επηρεάζεται η καθημερινότητα των πολιτών από τη διαφθορά , ο μέσος όρος των Ευρωπαίων πολιτών απαντά θετικά σε ποσοστό μόλις 26% ενώ στην Ελλάδα αυτό το ποσοστό είναι υπερδιπλάσιο δηλαδή 57%. Αυτό υποδηλώνει ότι στην Ελλάδα επικρατεί η μικρο- διαφθορά που αφορά τις καθημερινές συναλλαγές των πολιτών .

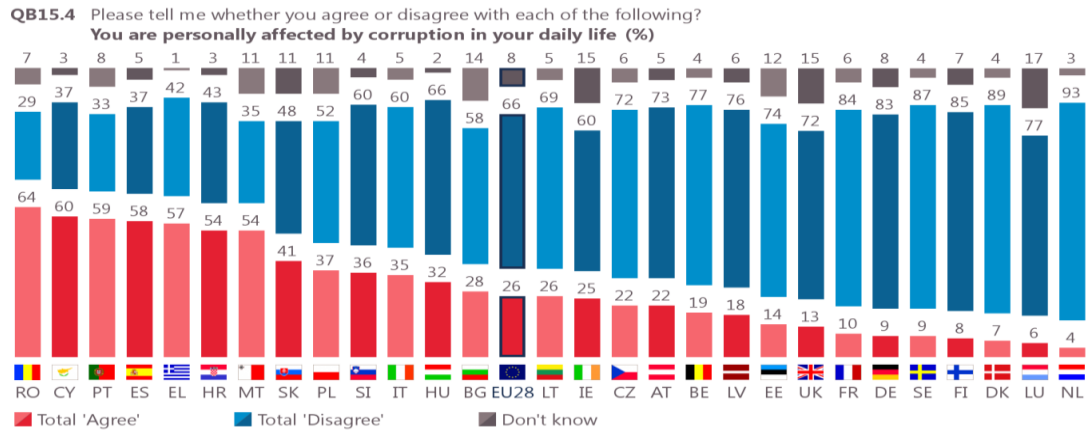
Γράφημα 7: Αποτύπωμα της διαφθοράς στην καθημερινότητα του πολίτη στην Ελλάδα

QB15.4 Παρακαλώ πείτε μου εάν συμφωνείτε ή διαφωνείτε με το παρακάτω.
Εσείς προσωπικά επηρεάζεστε από τη διαφθορά στην καθημερινή σας ζωή (%)

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019) Ειδικό Ευρωβαρόμετρο για την Ελλάδα- Τομέας Διαφθορά διαθέσιμο στη Δ/ση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

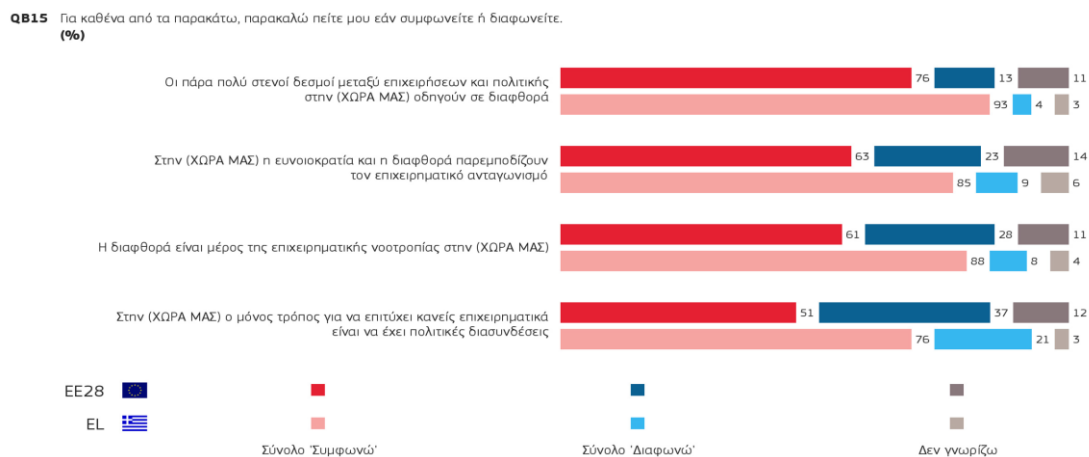
Γράφημα 8: Ποσοστό επίδρασης της διαφθοράς στην καθημερινότητα των πολιτών της Ευρωπαϊκής ένωσης

Πηγή :Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019), Special Eurobarometer 502 Report Corruption June 2020 διαθέσιμο στη Δ/ση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

Όσον αφορά την αντίληψη της διαφθοράς στον τομέα των επιχειρήσεων, της διασύνδεσης των επιχειρήσεων και της πολιτικής, αλλά και κατά πόσον η διαφθορά επηρεάζει την επιχειρηματικότητα, στην Ελλάδα κυριαρχεί η άποψη ότι η διαφθορά συνδέεται με την επιχειρηματική νοοτροπία σε ποσοστό άνω του 85% και ότι η επιχειρηματική επιτυχία προϋποθέτει πολιτικές διασυνδέσεις. Έτσι η διαφθορά αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα για υγιείς επιχειρήσεις και άρα τροχοπέδη στην προσέλκυση νέων επενδύσεων.

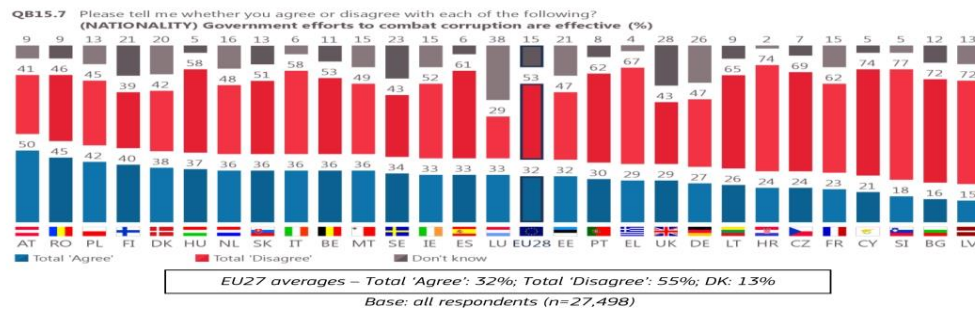
Γράφημα 9: Αντίληψη της διαφθοράς στην Ελλάδα στον τομέα των επιχειρήσεων

Πηγή : Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019) Ειδικό Ευρωβαρόμετρο για την Ελλάδα- Τομέας Διαφθορά διαθέσιμο στη Δ/ση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

Τέλος, στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς και στην αποτελεσματικότητα του κάθε κράτους στον τομέα αυτό, πάνω από τους μισούς που ρωτήθηκαν απάντησαν αρνητικά. Στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό φτάνει στο 67%.

Γράφημα 10: Βαθμός ικανοποίησης πολιτών από την θεσμική εθνική προσπάθεια καταπολέμησης της διαφθοράς

Πηγή :Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019), Special Eurobarometer 502 Report Corruption June 2020 διαθέσιμο στη Δ/νση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

Από τα ευρήματα της έρευνας διαφαίνεται η απόκλιση της ελληνικής πραγματικότητας από την ευρωπαϊκή, σε πολλούς τομείς της καθημερινότητας. π.χ. υγεία, επαφή με δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και σε τομείς της οικονομίας όπως το επιχειρείν. Αποτελεί αδιαφιλονίκητα ένα πεδίο αναγκαστικής θεσμικής παρέμβασης για βελτίωση καθώς θεωρείται από τους πολίτες μια διαιωνίζουσα παθογένεια.

Ολοκληρώνοντας το πρώτο κεφάλαιο, γίνεται αντιληπτό ότι το φαινόμενο της διαφθοράς αγγίζει πολλούς τομείς της παγκόσμιας κοινότητας. Η συνεργασία μεταξύ κρατών και οργανισμών στην καταπολέμησή της είναι αναγκαία συνθήκη προκειμένου να επιτευχθεί ο περιορισμός της, αν και επιθυμητή θα ήταν η οριστική εξάλειψή της. Οργανισμοί με ποικίλες δραστηριότητες και κράτη επιχειρούν να καταμετρήσουν το μέγεθος της διαφθοράς, κάτι που δεν είναι απολύτως εφικτό σε ποσοτικό αλλά περισσότερο σε ποιοτικό επίπεδο, εκτιμώντας παραμέτρους και παράπλευρους δείκτες. Μέσα από αυτές τις μετρήσεις διαπιστώνεται ότι η διαφθορά αγγίζει και κοινωνίες με ισχυρό οικονομικό υπόβαθρο και αρραγές θεσμικό πλαίσιο, σε μικρότερο βέβαια βαθμό από άλλες που ταλανίζονται από γενικευμένη διαφθορά. Η Ελλάδα, αν και αποτελεί μέρος της Ευρωπαϊκής οικογένειας από πολύ νωρίς (το 1981), και έχει λάβει πλείστες ενισχύσεις για τη βελτίωσή της από αυτή, δεν έχει καταφέρει ακόμα να πετύχει τη σύγκλιση με τους αναπτυγμένους Ευρωπαίους εταίρους της και βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης των μετρήσεων

πλησίον κρατών του πρώην ανατολικού μπλοκ που σαφέστατα είχαν διαφορετική κουλτούρα και ιδιαίτερα γνωρίσματα στη διάρθρωση των κοινωνιών τους. Ωστόσο, χρειάζεται να επισημανθεί η σταδιακή βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στους περισσότερους δείκτες μέτρησης της διαφθοράς από το 2010 και μετά , όταν δηλαδή η χώρα βρέθηκε υπό αυστηρή εποπτεία από τα Ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα και αναγκάστηκε να προχωρήσει σε σημαντικές μεταρρυθμίσεις , τις οποίες όφειλε να εφαρμόσει απαρέγκλιτα. Η καταπολέμηση της διαφθοράς και η ενίσχυση της διαφάνειας βρέθηκε πολύ ψηλά στην πολιτική ατζέντα από όλες τις μνημονιακές κυβερνήσεις της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Ευρωπαϊκή Πολιτική κατά της διαφθοράς

Η διαφθορά, σύμφωνα με το θεματικό δελτίο του ευρωπαϊκού εξαμήνου της 22 Νοε 2017 για την καταπολέμηση της διαφθοράς , αποτελεί την κύρια αιτία που παρεμποδίζει την οικονομική ανάπτυξη, επιβαρύνει τους κρατικούς προϋπολογισμούς, και επηρεάζει μακροπρόθεσμα τα δημόσια οικονομικά. Στον όρο «διαφθορά» περιλαμβάνεται τόσο η κατάχρηση θέσης δημοσίου λειτουργού για ίδιον όφελος, όσο και η δράση του ιδιωτικού τομέα που προωθεί τα συμφέροντά του μέσα από συναλλαγές με κλιμάκια των τοπικών και εθνικών διοικήσεων, με πολιτικούς αξιωματούχους κλπ.

Όπως εκτιμάται στο παραπάνω δελτίο , η διαφθορά, αν και είναι δύσκολο να αποτιμηθεί, κατά προσέγγιση κοστίζει περί τα 120 δις Ευρώ ετησίως στην οικονομία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με αρνητικό αντίκτυπο στο επιχειρηματικό περιβάλλον, στο ρυθμό ανάπτυξης, στο κοινωνικό κράτος αλλά και στις μεταρρυθμίσεις. Αποτελεί βαρίδι στην υγιή επιχειρηματική δραστηριότητα, στη βιώσιμη ανάπτυξη, στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, στην κοινωνική προστασία και στην ποιότητα των δημοσίων υπηρεσιών.

Σημαντικό όπλο στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η πρόληψη. Η θέσπιση κανόνων, η δημιουργία φορέων καταπολέμησής της, η ενίσχυση της διαφάνειας και της ακεραιότητας στο δημόσιο βίο, η μείωση των ευκαιριών διαφθοράς, η λογοδοσία και απόδοση ευθυνών. Αποτελεί αναγκαιότητα η υιοθέτηση κατάλληλων μέτρων πολιτικής από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και να καταπολεμούν τη διαφθορά όπως η αποτελεσματική απονομή δικαιοσύνης, η προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, η διαφάνεια στη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων, η δημοσιότητα στις δημόσιες προμήθειες και τις συμβάσεις, η ανεξαρτησία των μέσων

μαζικής ενημέρωσης, η ύπαρξη μια ανεξάρτητης κοινωνίας των πολιτών, η κωδικοποίηση και απλοποίηση της νομοθεσίας κ.α.²⁵

Σε όλα τα παραπάνω θα πρέπει να προστεθεί η ανάγκη ενίσχυσης της αξιοπιστίας της Δημόσιας Διοίκησης, η δημιουργία μηχανισμών ελέγχου και πάταξης της διαφθοράς για τους οποίους γίνεται εκτενής αναφορά στην επόμενη ενότητα, η ακεραιότητα και ανεξαρτησία της δικαιοσύνης, η δημοσιοποίηση και ο έλεγχος των δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης, αλλά και η ύπαρξη αυστηρών κυρώσεων σε περιπτώσεις διαπίστωσης περιπτώσεων διαφθοράς. Επιπλέον, για τα θέματα που άπτονται στο πεδίο της απάτης και διαφθοράς και της αντιμετώπισής τους, γίνεται ιδιαίτερη μνεία στα άρθρα της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενδεικτικά αναφέρονται δράσεις στους τομείς της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας, στον καθορισμό των αρμοδιοτήτων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, στην καταπολέμηση της απάτης και στην εκτέλεση του προϋπολογισμού και την απαλλαγή (βλ. Πλαίσιο με τα άρθρα της ΣΛΕΕ για τις εν λόγω δράσεις)

Η ΣΛΕΕ και Καταπολέμηση της Διαφθοράς

ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ- ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

- *Άρθρο 82/ΣΛΕΕ*

«Η δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις στην Ένωση θεμελιώνεται στην αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των δικαστικών αποφάσεων και διαταγών και περιλαμβάνει την προσέγγιση των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών στους τομείς που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και στο άρθρο 83.»

- *Άρθρο 83/ΣΛΕΕ*

«Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία μέσω οδηγιών, μπορούν να θεσπίζουν ελάχιστους κανόνες για τον ορισμό των ποινικών αδικημάτων και των κυρώσεων στους τομείς της ιδιαίτερας σοβαρής εγκληματικότητας με διασυνοριακή διάσταση, η οποία απορρέει ιδίως από τη φύση ή τις επιπτώσεις των αδικημάτων αυτών ή λόγω ειδικής ανάγκης να καταπολεμούνται σε κοινή βάση.

25. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2017), Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, Καταπολέμηση της Διαφθοράς, *European Semester Thematic Factsheet Fight against corruption*, διαθέσιμο στη Δ/ση https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf [Πρόσβαση 28 Αυγ 2020].

Οι εν λόγω τομείς εγκληματικότητας είναι οι εξής : τρομοκρατία, εμπορία ανθρώπων και γενετήσια εκμετάλλευση γυναικών και παιδιών, παράνομη εμπορία ναρκωτικών, παράνομη εμπορία όπλων, ξέπλυμα χρήματος, διαφθορά, παραχάραξη μέσω πληρωμής, εγκληματικότητα στον χώρο της πληροφορικής και οργανωμένο έγκλημα.»

- *Άρθρο 84/ΣΛΕΕ*

«Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, μπορούν να θεσπίζουν μέτρα ενθάρρυνσης και στήριξης της δράσης των κρατών μελών στον τομέα της πρόληψης του εγκλήματος, αποκλειομένης της οποιασδήποτε εναρμόνισης των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών.»

- *Άρθρο 85/ΣΛΕΕ*

«Αποστολή της Ευρωπαϊκής Μονάδας Δικαστικής Συνεργασίας (Eurojust) είναι η στήριξη και η ενίσχυση του συντονισμού και της συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών για την έρευνα και τη δίωξη σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ή απαιτούν δίωξη σε κοινές βάσεις, βάσει επιχειρήσεων που διεξάγονται και πληροφοριών που παρέχονται από τις αρχές των κρατών μελών και την Ευρωπόλ.»

- *Άρθρο 86/ΣΛΕΕ*

« Για την καταπολέμηση των αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία μέσω κανονισμών, μπορεί να συστήσει Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εκ της Eurojust. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.»

- *Άρθρο 87/ΣΛΕΕ*

«Η Ένωση αναπτύσσει αστυνομική συνεργασία στην οποία συμμετέχουν όλες οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, συμπεριλαμβανομένων των αστυνομικών και τελωνειακών αρχών και άλλων αρχών επιβολής του νόμου ειδικευμένων στον τομέα της πρόληψης ή της εξακρίβωσης αξιόποινων πράξεων ή της διερεύνησής τους.»

- *Άρθρο 88/ΣΛΕΕ*

« Αποστολή της Ευρωπόλ είναι η στήριξη και η ενίσχυση της δράσης των αστυνομικών αρχών και των άλλων αρχών επιβολής του νόμου των κρατών μελών, καθώς και της αμοιβαίας συνεργασίας τους στην πρόληψη και καταπολέμηση των σοβαρών εγκλημάτων που έχουν επιπτώσεις σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, της τρομοκρατίας και των μορφών εγκληματικότητας που θίγουν ένα κοινό συμφέρον το οποίο αποτελεί αντικείμενο πολιτικής της

Ένωσης.»

- *Άρθρο 89/ΣΛΕΕ*

«Το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με ειδική νομοθετική διαδικασία, καθορίζει τις προϋποθέσεις και τα όρια εντός των οποίων οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών των άρθρων 82 και 87 μπορούν να αναλαμβάνουν δράση στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε συνεργασία και σε συμφωνία με τις αρχές του κράτους μέλους αυτού. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.»

ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- *Άρθρο 287/ΣΛΕΕ*

«1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Ένωσης. Ελέγχει επίσης τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και εξόδων κάθε λοιπού οργάνου ή οργανισμού ιδρυμένου από την Ένωση, στο βαθμό που η ιδρυτική πράξη δεν αποκλείει τον έλεγχο αυτό.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και εξακριβώνει τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Ενεργώντας κατά τον τρόπο αυτό, το Ελεγκτικό Συνέδριο αναφέρει ειδικότερα οποιαδήποτε παρατυπία.»

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΗ

- *Άρθρο 317/ΣΛΕΕ*

«Η Επιτροπή εκτελεί τον προϋπολογισμό σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού που εκδίδεται σε εκτέλεση του άρθρου 322, με δική της ευθύνη και εντός των ορίων των πιστώσεων που εγκρίθηκαν, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται με την Επιτροπή προκειμένου να διασφαλίσουν ότι οι πιστώσεις χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τις αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης.»

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

- *Άρθρο 325/ΣΛΕΕ*

«1. Η Ένωση και τα κράτη μέλη καταπολεμούν την απάτη ή οιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα κατά των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, λαμβάνοντας σύμφωνα με το παρόν άρθρο μέτρα τα οποία θα έχουν αποτρεπτικό χαρακτήρα και θα προσφέρουν αποτελεσματική προστασία στα κράτη μέλη καθώς και στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα ίδια μέτρα καταπολέμησης της απάτης κατά των

οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης με εκείνα που λαμβάνουν για την καταπολέμηση της απάτης κατά των ιδίων οικονομικών συμφερόντων.

3. Με την επιφύλαξη άλλων διατάξεων των Συνθηκών, τα κράτη μέλη συντονίζουν τη δράση τους σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης κατά της απάτης. Για τον σκοπό αυτό, διοργανώνουν μαζί με την Επιτροπή, στενή και τακτική συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών.

4. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία και μετά από διαβούλευση με το Ελεγκτικό Συνέδριο, λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα στους τομείς της πρόληψης και της καταπολέμησης της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης με σκοπό την παροχή αποτελεσματικής και ισοδύναμης προστασίας στα κράτη μέλη καθώς και στα θεσμικά και λοιπά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης.

5. Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, υποβάλλει κατ' έτος στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση για τα μέτρα που ελήφθησαν κατ' εφαρμογή του παρόντος άρθρου.»²⁶

Με γνώμονα όλα τα παραπάνω και στα πλαίσια της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει στη φαρέτρα των όπλων της πληθώρα αποφάσεων, κανονισμών, οδηγιών τα οποία εφαρμόζονται τόσο στο πλαίσιο λειτουργίας της Ένωσης και των φορέων αυτής, όσο και των κρατών μελών. Το θεσμικό οπλοστάσιο εξασφαλίζει την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, την αντιμετώπιση των φαινομένων απάτης και διαφθοράς αλλά και τη διασφάλιση της χρηστής διακυβέρνησης και της ορθής εκτέλεσης του προϋπολογισμού τόσο της Ένωσης όσο και των κρατών μελών.

Σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και η ανακοίνωση της Επιτροπής (COM 2019) 196 «Στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης: ενισχυμένη δράση για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ» όπου ανακοινώνεται η αναθεώρηση

26. *EUR Lex*, Πρόσβαση στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2012), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C326, Ενοποιημένη Απόδοση της Συνθήκης για την Ε.Ε. και της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ε.Ε. διαθέσιμη στη Δ/ση <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2012:326:FULL:EL:PDF> [Πρόσβαση 24 Αυγ 2020]

της στρατηγικής του 2011 (CAFS 2011-CommissionAnti-fraudStrategy) με τη νέα CAFS 2019, αφού εκτιμήθηκαν οι κίνδυνοι και τα αδύναμα σημεία της. Η νέα CAFS δίνει έμφαση στην συνεργασία και το συντονισμό, στη χρησιμοποίηση και ανάλυση δεδομένων και στατιστικών στοιχείων, στη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και στην ενίσχυση της διαφάνειας και της ακεραιότητας.

2.2 Ευρωπαϊκοί Ελεγκτικοί Μηχανισμοί και η συμμετοχή της Ελλάδας σε αυτούς

Όπως αναφέρθηκε άνωθεν, μέσα στα πλαίσια της ευρωπαϊκής στρατηγικής εντάσσονται και οι Ευρωπαϊκοί Ελεγκτικοί Μηχανισμοί, η συνεισφορά των οποίων στη μάχη εναντίον της διαφθοράς είναι σημαντική. Οι μηχανισμοί αυτοί είναι οι κάτωθι :

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (ΕΕΣ), με έδρα στο Λουξεμβούργο, αποτελεί το όργανο που ελέγχει την ορθή διαχείριση των οικονομικών πόρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμβάλλοντας στη βελτίωση της δημοσιονομικής διαχείρισης της Ένωσης. Ιδρύθηκε με τη συνθήκη των Βρυξελλών την 22^α Ιουλίου του 1975 έπειτα από την πρόταση του Heinrich Aigner, προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο οποίος από το 1973 είχε επισημάνει την ανάγκη ίδρυσης ενός εξωτερικού φορέα κοινοτικού ελέγχου, ενώ ξεκίνησε τις εργασίες του τον Οκτώβριο του 1977. Το 1993, με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, το ΕΕΣ έγινε ισότιμο όργανο με την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, με αυξημένες αρμοδιότητες και θεσμική ανεξαρτησία. Ο ρόλος του ενισχύθηκε περισσότερο το 1999 με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, ενώ το 2003 με τη Συνθήκη της Νίκαιας οριστικοποιήθηκε ότι στη δομή του θα συμμετέχει ένα μέλος από κάθε κράτος μέλος, ενδυνάμωσε τη συνεργασία του Οργάνου με τους εθνικούς φορείς ελέγχου, επιβεβαίωσε την ανεξαρτησία του και εμπλούτισε τις ελεγκτικές του αρμοδιότητες σε περισσότερους τομείς πολιτικής, ενώ του έδωσε και τη δυνατότητα προσφυγής στο Δικαστήριο σε περίπτωση παραβιάσεων των προνομίων του από άλλα όργανα. Όλα τα παραπάνω, επιβεβαιώθηκαν και από τη συνθήκη της Λισαβόνας που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Δεκεμβρίου 2009, και η νομική του βάση ορίζεται από τα άρθρα 285 έως 287 της Συνθήκης Λειτουργίας της Ευρωπαϊκής

Ένωσης (ΣΛΕΕ).²⁷ Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, τα οποία ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία και δρουν ως συλλογικό όργανο, διορίζονται από το Συμβούλιο, κατόπιν διαβούλευσης με το Κοινοβούλιο, για εξαετή θητεία , ενώ έπειτα τα μέλη εκλέγουν τον Πρόεδρο για τριετή θητεία.

Ο πρόεδρος του ΕΕΣ σήμερα είναι ο Klaus-Heiner Lehne , ο οποίος προέρχεται από τη Γερμανία και τα μέλη του είναι 27 και απασχολεί περίπου 900 υπαλλήλους.²⁸ Σημαντικές είναι οι αρμοδιότητες του ΕΕΣ, σε πολλούς τομείς πολιτικής , γι' αυτό διαρθρώνεται σε πέντε τμήματα τα οποία είναι αρμόδια να ελέγχουν τις δαπάνες σε κάθε τομέα, συγκεκριμένα :

- Τμήμα I: Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων
- Τμήμα II: Επενδύσεις υπέρ της συνοχής, της ανάπτυξης και της κοινωνικής ένταξης
- Τμήμα III: Εξωτερική δράση, ασφάλεια και δικαιοσύνη
- Τμήμα IV: Ρύθμιση των αγορών και ανταγωνιστική οικονομία
- Τμήμα V: Χρηματοδότηση και διαχείριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το ΕΕΣ δρα ως ελεγκτική Αρχή, διενεργώντας ελέγχους σε έγγραφα, παραστατικά και οτιδήποτε άλλο χρειαστεί για να διαπιστωθεί η τήρηση της κανονικότητας και νομιμότητας των δαπανών και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Επιπλέον εξετάζει τους λογαριασμούς εσόδων και δαπανών της Ένωσης και κάθε Οργανισμού της, δηλαδή είναι επιφορτισμένο με το δημοσιονομικό έλεγχο και την ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης. Συνακόλουθα των ελέγχων, το ΕΕΣ εκδίδει ετήσιες και ειδικές εκθέσεις με τις διαπιστώσεις, πορίσματα και συστάσεις , οι οποίες ενημερώνουν την Επιτροπή και τα κράτη μέλη για τα σφάλματα και τις αδυναμίες που διαπιστώθηκαν και εμπεριέχουν προτάσεις για βελτίωση. Επιπλέον το ΕΕΣ συντάσσει ετήσια έκθεση για την εκτέλεση του προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους , την οποία κοινοποιεί στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο , και με βάση αυτή αποφασίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την παροχή απαλλαγής στα μέλη και τον Πρόεδρο της Επιτροπής για την εκτέλεση του προϋπολογισμού του προηγούμενου έτους. Σημαντική είναι και η δήλωση αξιοπιστίας του ΕΕΣ προς το

27. Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο , (2019), *Ο έλεγχος του Δημοσίου Τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://op.europa.eu/webpub/eca/book-state-audit/el/#chapter1> [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

28 . Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο , (2019), *Ο έλεγχος του Δημοσίου Τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://op.europa.eu/webpub/eca/book-state-audit/el/#chapter1> [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, δηλαδή το ΕΕΣ βεβαιώνει την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων (DAS : declaration d'assurance). Πράγματι και στην ετήσια έκθεση του 2019 όπως αυτή δημοσιεύτηκε στις 26 Μαρτίου 2020 , ο Γενικός Γραμματέας του ΕΕΣ ως κύριος διατάκτης υπογράφει τη δήλωση αξιοπιστίας για το προηγούμενο έτος,

ενώ επιπλέον γίνεται μνεία και στην απαλλαγή που χορήγησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για προηγούμενες χρήσεις.²⁹

Επίσης το ΕΕΣ έχει γνωμοδοτική δικαιοδοσία η οποία είναι υποχρεωτική για την έκδοση νομοθετικών πράξεων (οδηγιών, κανονισμών) και αφορούν θέματα δημοσιονομικής διαχείρισης , κατάρτισης και εκτέλεσης προϋπολογισμού, ευθύνες υπολόγων ,ελεγκτών και διατακτών. Μπορεί όμως το ΕΕΣ να γνωμοδοτεί με δική του πρωτοβουλία (παρατηρήσεις) ή κατόπιν αίτησης από άλλα όργανα της Ένωσης (δυννητική γνωμοδότηση).Το ΕΕΣ δεν έχει αρμοδιότητες έρευνας , γι' αυτό όταν εντοπίζει περιπτώσεις απάτης και διαφθοράς ζητά τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF). Επιπλέον, το ΕΕΣ δεν έχει δικαστική αρμοδιότητα, ωστόσο δρα ως θεματοφύλακας των δημοσίων οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.³⁰

Η **Ελλάδα** εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο από τον Νικόλαο Μηλιώνη, ο οποίος διαθέτει πλούσια εμπειρία από τη θητεία του στο Ελληνικό και στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο και από τον Ιούνιο του 2018 έχει εκλεγεί Πρόεδρος του Τμήματος Ι : Βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων.³¹

Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία , είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας μερίδας των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ξεκίνησε το 2017(σήμερα αριθμεί 22 μέλη) σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της καταπολέμησης της απάτης μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, εισάγοντας την αρχή της ευρωπαϊκής εδαφικότητας των κρατών

29. Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, (2020), Ετήσια Έκθεση Δραστηριοτήτων του ΕΕΣ 2019, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ε.Ε., Λουξεμβούργο, διαθέσιμη στη Δ/ση https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/aar19/aar19_el.pdf [Πρόσβαση 04 Αυγ 2020]

30. Νικόλαος Αλ. Μηλιώνης,(1999), Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, 1999, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σακκουλά ,Αθήνα

31. Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο , (2019), Ο έλεγχος του Δημοσίου Τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://op.europa.eu/webpub/eca/book-state-audit/el/#chapter1> [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

μελών σε ένα ενιαίο γεωγραφικό- δικαστικό χώρο για τα θέματα καταπολέμησης της διαφθοράς . Η λειτουργία της διέπεται από τις διατάξεις του ΕΕ 1939/12 Οκτ 2017 Κανονισμού του Συμβουλίου, και θα είναι ένα υπερεθνικό γραφείο που θα ασχολείται με τις ποινικές διώξεις (ανάγκες ανακρίσεως, διώξεως , εκδικάσεως και εκτελέσεως δικαστικών αποφάσεων). Η ΕΡΡΟ αναμένεται να ξεκινήσει τις επιχειρησιακές της εργασίες στα τέλη του 2020.

Το Συμβούλιο έχει διορίσει την κα Laura Codruța Kovesi, ως την πρώτη Ευρωπαϊά Γενική Εισαγγελέα, ενώ το Συλλογικό Όργανο απαρτίζεται από 22 εθνικούς Εισαγγελείς, όσα δηλαδή και τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτή.

Η ανάγκη δημιουργίας της ΕΡΡΟ εκπορεύεται και από την υπέρμετρη αύξηση της διασυνοριακής απάτης στο Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) που οδηγεί σε απώλειες εσόδων της Ένωσης και των κρατών μελών της τάξεως των 50 δις Ευρώ. Καθώς η απάτη αυτή είναι αδύνατο να διερευνηθεί σε εθνικό επίπεδο, πολλές φορές παραμένει ατιμώρητη. Η ΕΡΡΟ θα έχει τη δυνατότητα συντονισμού, ανταλλαγής πληροφοριών, και θα καλύψει τα κενά στη συνεργασία μεταξύ των υφιστάμενων φορέων όπως η OLAF, η Europol, η Eurojust αλλά και των εθνικών φορέων καταπολέμησης της απάτης και των εθνικών εισαγγελέων.

Η ΕΡΡΟ είναι πλήρως ανεξάρτητη παρόλο που αναφέρεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή για τις γενικές της δραστηριότητες , ωστόσο όμως ο Ευρωπαίος Γενικός Εισαγγελέας και όλοι οι Εισαγγελείς προστατεύονται από κάθε εθνική ή ευρωπαϊκή επιρροή. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους τηρούν τις αρχές της εμπιστευτικότητας , της νομιμότητας, της αναλογικότητας, της αμεροληψίας και της δικαιοσύνης με κύριο στόχο την προστασία των οικονομικών της Ένωσης και κατ' επέκταση των ευρωπαϊών πολιτών.³²

Το πλαίσιο των οικονομικών αδικημάτων που θα αποτελούν το επίκεντρο της έρευνας για την ΕΡΡΟ είναι αυτά που περιγράφονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2017/1371 , γνωστή και ως Οδηγία PIF (Protection of the Union's Financial Interests), δηλαδή :

32.Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2018) , Δελτίο Τύπου Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 7^{ης} Αυγούστου 2018, Βρυξέλλες, διαθέσιμο στη Δ/ση https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/MEMO_18_4767 [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

- απάτη σε σχέση με τις δαπάνες και τα έσοδα
- απάτη στον τομέα του ΦΠΑ (στο μέτρο που συνδέεται με την επικράτεια δύο ή περισσότερων κρατών μελών και ανέρχεται τουλάχιστον σε 10 εκατομμύρια ευρώ)
- νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες των περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από την εξαπάτηση του προϋπολογισμού της ΕΕ
- ενεργητική και παθητική δωροδοκία ή υπεξαίρεση που επηρεάζουν τα οικονομικά συμφέροντα της ΕΕ, και
- Συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, εάν το επίκεντρο των δραστηριοτήτων της είναι η διάπραξη εγκλημάτων κατά του προϋπολογισμού της ΕΕ (Οδηγία ΕΕ 2017/1371)

Η ΕΡΡΟ θα έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει στις εθνικές αρχές περιπτώσεις απάτης που θεωρεί πως δεν χρειάζεται να διερευνηθούν σε επίπεδο Ένωσης αλλά μπορεί να διερευνά και να διώκει και άλλες έκνομες δραστηριότητες που είναι συνδεδεμένες με ένα αδίκημα ΡΙΦ, όπως π.χ. πλαστογραφία.

Καθώς μέχρι σήμερα δεν έχει ξεκινήσει η λειτουργία της Αρχής, δεν υπάρχει κάποια έκθεση απολογισμού της δράσης της. Αποτελεί όμως ένα πολλά υποσχόμενο θεσμικό όργανο, το οποίο είχε προβλεφθεί από το άρθρο 86 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), προκειμένου να επιτευχθεί η συνεργασία και ο συντονισμός για να καταπολεμηθούν τα οικονομικά εγκλήματα σε βάρος του προϋπολογισμού της Ένωσης που μέχρι σήμερα δεν μπορούν από τους υφιστάμενους φορείς να αντιμετωπιστούν.³³

Η **Ελλάδα** εκπροσωπείται στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία από τον Εισαγγελέα Δημήτριο Ζημιανίτη ο οποίος έχει σημαντική εμπειρία στο Ελληνικό Δικαστικό Σώμα και στην Μόνιμη Ελληνική Αντιπροσωπεία στην ΕΕ.

Η **Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF)**, είναι ο φορέας που έχει σαν κύριο καθήκον να ερευνά και να διαπιστώνει τις περιπτώσεις απάτης και διαφθοράς σε βάρος των δημοσιονομικών συμφερόντων της Ένωσης. Κυρίως επεμβαίνει σε πολλά συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της ΕΕ: κυρίως για

33. Υπηρεσία Εκδόσεων Ε.Ε., (2019), *Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, προστασία των φορολογουμένων από την απάτη και τη διαφθορά, μεταφρασμένο από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργών, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/15aea12a-0b4b-11ea-8c1f-01aa75ed71a1/language-el/format-PDF> [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]*

δαπάνες που αφορούν τα διαρθρωτικά ταμεία, τα ταμεία γεωργικής πολιτικής και αγροτικής ανάπτυξης, τις άμεσες δαπάνες και την εξωτερική βοήθεια, για έσοδα της Ένωσης από δασμούς και όταν υπάρχουν ενδείξεις έκνομων ενεργειών από μέλη των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Επιπλέον είναι υπεύθυνη για τη χάραξη της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα καταπολέμησης της απάτης.³⁴

Ο κανονισμός από τον οποίο απορρέουν οι ενισχυμένες αρμοδιότητες της OLAF είναι ο 883/2013 (ΕΕ) αλλά η σύστασή της είχε γίνει από την Απόφαση της Επιτροπής την 28^η Απριλίου 1999.³⁵

Συνοπτικά, οι αρμοδιότητές της, όπως περιγράφονται στον κανονισμό 883/2013 (ΕΕ) περιλαμβάνουν τους κάτωθι τομείς:

- διενεργεί εσωτερικές και εξωτερικές έρευνες
- βοηθά τις κυβερνήσεις της ΕΕ να οργανώνουν στενή και τακτική συνεργασία μεταξύ των αρχών καταπολέμησης της απάτης·
- συμβάλλει στον σχεδιασμό και την ανάπτυξη στρατηγικών κατά της διαφθοράς για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ·
- προάγει και συντονίζει τις ανταλλαγές επιχειρησιακής εμπειρίας και βέλτιστων διαδικαστικών πρακτικών·
- στηρίζει κοινές εθνικές δράσεις καταπολέμησης της απάτης.

Κατά την έρευνα, η OLAF δύναται να πραγματοποιεί επιτόπιους ελέγχους σύμφωνα με τις διατάξεις και τις οριζόμενες διαδικασίες στον Κανονισμό 2185/1996 (ΕΚ, Ευρατόμ), προκειμένου να στοιχειοθετήσει την υπόθεση απάτης ή διαφθοράς την οποία ερευνά. Η έρευνα από την OLAF μπορεί να ξεκινήσει και από μια ανώνυμη καταγγελία, την οποία αφού ελέγξει για την αξιοπιστία της, την αξιοποιεί για να εντοπίσει παρατυπίες και απάτες σε βάρος του προϋπολογισμού της Ένωσης. Επιπλέον συνεργάζεται με τους λοιπούς ερευνητικούς και δικαστικούς φορείς της Ένωσης (Europol&Eurojust), έχει πρόσβαση και στις πληροφορίες που έχουν στην

34. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης, Αποστολή της OLAF, διαθέσιμη στη Δ/νση https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/mission_el [Πρόσβαση 04 Σεπ 2020]

35. EUR Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., (1999), Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 1999/352/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ, Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων L136/20, διαθέσιμη στη Δ/νση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31999D0352&from=EL> [Πρόσβαση 04 Σεπ 2020]

κατοχή τους οι θεσμικοί και άλλοι φορείς, και μπορεί να εξετάζει οποιονδήποτε μάρτυρα σε όποια στιγμή της έρευνας κρίνεται αναγκαίο όπως προβλέπει ο Κανονισμός 2185/1996 ΕΚ (Ευρατομ). Η OLAF είναι μια διοικητική υπηρεσία διεξαγωγής ερευνών. Μπορεί μόνο **να** διατυπώσει συστάσεις ως προς τις ενέργειες στις οποίες θα πρέπει να προβούν είτε η ΕΕ είτε οι εθνικές αρχές με βάση τα αποτελέσματα των ερευνών της.

Οι τομείς παρέμβασης της OLAF άπτονται στα κάτωθι πεδία :

- **Δημοσιονομικές υποθέσεις:** Η OLAF συνιστά την επιστροφή των κονδυλίων που αποτέλεσαν αντικείμενο κατάχρησης.
- **Δικαστικές υποθέσεις:** Εάν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία για πιθανή αξιόποινη πράξη, τότε η OLAF διαβιβάζει έκθεση στις αρμόδιες εθνικές αρχές συνιστώντας προσφυγή στη δικαιοσύνη.
- **Πειθαρχικές περιπτώσεις:** Εάν υπάλληλος της ΕΕ έχει παραβεί τους κανόνες δεοντολογίας, η υπόθεση παραπέμπεται σε πειθαρχική επιτροπή. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ακολουθεί πολιτική μηδενικής ανοχής.
- **Διοικητικές υποθέσεις:** Η OLAF μπορεί να συστήσει τροποποιήσεις των διαδικασιών που δεν είναι θωρακισμένες έναντι της απάτης (π.χ. των όρων συμμετοχής σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων).³⁶

Η συμβολή της OLAF την περίοδο 2010-2018 ήταν πολύ σημαντική , διενεργήθηκαν 1900 έλεγχοι, συντάχθηκαν πάνω από 2500 εκθέσεις και συστάσεις για τη λήψη μέτρων, προώθησε καταλογισμούς άνω των 6,9 δις Ευρώ.

Ωστόσο, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο με τις Γνωμοδοτήσεις 8/2018 και 9/2018 προτείνει την τροποποίηση του κανονισμού και επανεξέταση του ρόλου της OLAF³⁷ , καθώς εντοπίζει δυσλειτουργία και αναποτελεσματικότητα στη δράση της.

36. Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης, Αποστολή της OLAF, διαθέσιμη στη Δ/ση https://ec.europa.eu/anti-fraud/about-us/mission_el [Πρόσβαση 04 Σεπ 2020]

37. EUR Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., (2019), Γνώμη του ΕΕΣ αριθ.8/2018, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C42, διαθέσιμη στη Δ/ση https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/op18_08/op_olaf_el.pdf[Πρόσβαση 04 Σεπ 2020]

EUR Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., (2019), Γνώμη του ΕΕΣ αριθ.9/2018, Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C10, διαθέσιμη στη Δ/ση https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/OP18_09/OP_ANTIFRAUD_EL.pdf [Πρόσβαση 04 Σεπ 2020]

Διαπιστώνει την ανάγκη αλλαγής διότι οι έρευνες της OLAF θεωρούνται ως μη αποτελεσματικές στον τομέα της καταπολέμησης της διαφθοράς, (μη αποτελεσματικός καταλογισμός από την OLAF, οι έρευνες της οδηγούν σε δίωξη υπόπτων για απάτη σε λιγότερες από τις μισές υποθέσεις, και ανακτάται λιγότερο από το 1/3 των ενωσιακών κονδυλίων που διασπαθίστηκαν.) Οι γνωμοδοτήσεις καταλήγουν στην ανάγκη εμπλουτισμού των αρμοδιοτήτων της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO) , η οποία θα εποπτεύει το έργο της OLAF, της Europol και της Eurojust , ώστε να συνδράμει αποφασιστικά στον περιορισμό του οικονομικού εγκλήματος και να προστατευτούν επαρκώς τα συμφέροντα της Ένωσης.

Συνεργαζόμενη υπηρεσία με την OLAF στην Ελλάδα είναι το Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ) που μεταξύ των λοιπών καθηκόντων του είναι και ο έλεγχος της ορθής εφαρμογής των διατάξεων που σχετίζονται με τις εθνικές και κοινοτικές επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις, η αποκάλυψη περιπτώσεων διαφθοράς και απάτης.³⁸

Η Europol, η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία με έδρα τη Χάγη, δημιουργήθηκε αρχικά από μια πρωτοβουλία της Ολλανδίας το 1975 για την αντιμετώπιση της τρομοκρατίας και του οργανωμένου εγκλήματος. Έτσι δημιουργήθηκε η ομάδα TREVI (Terrorism, Radicalism et Violence), όπου υπήρχε μια διακρατική συνεργασία σε επίπεδο συντονισμού των αστυνομικών δραστηριοτήτων. Στις 28/29 Ιουνίου 1991, στη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Λουξεμβούργο, υποβλήθηκε πρόταση από τον Γερμανό Καγκελάριο Kohl, συνακόλουθα με αντίστοιχη πρόταση της Βρετανίας, για τη δημιουργία μιας ομάδας αντιμετώπισης των θεμάτων των ναρκωτικών, η οποία υιοθετήθηκε στη συνθήκη του Μάαστριχτ, ενώ στις 2 Ιουνίου του 1993 αποφασίστηκε στην Κοπεγχάγη η ίδρυση της πρώτης φάσης της Europol , με την ονομασία Europol Drugs Unit. Έτσι έγινε το πρώτο σημαντικό βήμα στην προώθηση της αστυνομικής συνεργασίας , έχοντας συγκεκριμένες αρμοδιότητες , ήτοι εμπόριο ναρκωτικών και ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που προέρχεται από αυτή

38. Σ.Δ.Ο.Ε, Γενική Διεύθυνση Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος – Αποστολή και διάρθρωση Γενικής Διεύθυνσης Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος, διαθέσιμη στη Δ/ση <https://www.minfin.gr/web/eidike-grammateia-sdoe> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

τη δραστηριότητα. Η νομική βάση της Europol είναι η Σύμβαση του 1995 η οποία έχει επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη.³⁹

- Οι αρμοδιότητές της σύντομα διευρύνθηκαν και το 1999 είχαν ήδη επεκταθεί και στους ακόλουθους τομείς :
- Παράνομη Μετανάστευση
- Παράνομο Εμπόριο Πυρηνικών Υλικών
- Εμπόριο κλεμμένων αυτοκινήτων-οχημάτων
- Εμπόριο Ανθρώπων
- Παιδική Πορνογραφία
- Τρομοκρατία
- Παραχάραξη νομίσματος
- Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που προέρχεται από τις άνωθεν δραστηριότητες.

Διαπιστώθηκε όμως ότι η Europol δεν μπορούσε να ερευνήσει μια υπόθεση όταν σε αυτήν εμπλέκονταν και άλλα αδικήματα όπως ληστεία, απαγωγή κλπ. Για το λόγο αυτό, αποφασίστηκε από το Συμβούλιο τον Δεκ του 2001 να επεκταθούν οι αρμοδιότητές της και στα κάτωθι αδικήματα :

- Εγκλήματα κατά της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της ελευθερίας (π.χ. ανθρωποκτονία, αρπαγή, εμπόριο οργάνων κλπ)
- Εγκλήματα κατά της ξένης περιουσίας , των δημοσίων αγαθών και την απάτη (π.χ. πλαστογραφία, ληστεία, παραχάραξη, υπεξαίρεση, απάτη, δωροδοκία, εγκλήματα στον κυβερνοχώρο κλπ)
- Παράνομη εμπορία και καταστροφή του περιβάλλοντος (π.χ. λαθρεμπόριο όπλων, λαθρεμπόριο απειλούμενων ζώων, εγκληματικότητα σε βάρος του περιβάλλοντος κλπ)

39. *EUR Lex* , Πρόσβαση στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (1995), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C316, Σύμβαση για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (σύμβαση Europol) δυνάμει του άρθρου Κ.3 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, διαθέσιμη στη Δ/ση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A41995A1127%2801%29> [Πρόσβαση 24 Αυγ 2020]

- Ξέπλυμα βρώμικου χρήματος που προέρχεται από τις άνωθεν δραστηριότητες.

Η βασική αποστολή της Europol είναι να υποστηρίζει και να υποβοηθήσει τις εθνικές υπηρεσίες δίωξης του οργανωμένου εγκλήματος χωρίς όμως να έχει εκτελεστική αρμοδιότητα , χτίζοντας ταυτόχρονα ένα τείχος προστασίας και ασφάλειας στο Ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Η Europol λογοδοτεί σε επίπεδο ΕΕ στο συμβούλιο υπουργών Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων και Αρμόδιο όργανο για τον κύριο έλεγχο και την καθοδήγηση της Europol είναι το Συμβούλιο.

Επιπλέον η λειτουργία της διέπεται από τον υπ' αριθμ. 794/2016 Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, ο οποίος καταργεί τις προγενέστερες διατάξεις.⁴⁰

Οι επιμέρους αρμοδιότητες της Υπηρεσίας είναι οι κάτωθι :

- Συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση πληροφοριών και στοιχείων
- Ανταλλάσσει πληροφορίες μεταξύ των κρατών μελών και διευκολύνει τις εθνικές υπηρεσίες στη διεξαγωγή ερευνών
- Προσφέρει συμβουλές στις αρμόδιες εθνικές αρχές με τις ειδικές γνώσεις που κατέχει σε θέματα οργάνωσης και εξοπλισμού
- Εκπαιδεύει προσωπικό των υπηρεσιών καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος σε νέες επιστημονικές και τεχνικές μεθόδους
- Καταρτίζει εκθέσεις αναλύοντας της πρόοδο και καταγράφοντας συστάσεις, αλλά και παρουσιάζοντας όλα τα δεδομένα για την εξέλιξη της τρομοκρατίας στην Ευρώπη

Αξιολογεί τις απειλές από το σοβαρό οργανωμένο έγκλημα (SOCTA) , μελετά τις ομάδες του οργανωμένου εγκλήματος και περιγράφει τις κύριες μορφές του οργανωμένου εγκλήματος ώστε να γίνονται εύκολα αντιληπτές από τις εθνικές

40. *EUR Lex* , Πρόσβαση στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2016), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L135/53 , ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2016/794 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Μαΐου 2016 για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ διαθέσιμη στη Δύση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A41995A1127%2801%29> [Πρόσβαση 05 Σεπ 2020]

αρχές.⁴¹ Συμπερασματικά από τα παραπάνω, η Europol αποτελεί έναν Οργανισμό διακυβερνητικής συνεργασίας και όχι ένα θεσμικό Όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ρόλος της είναι επικουρικός προς τα κράτη μέλη, δεν έχει εκτελεστικές αρμοδιότητες και η αποτελεσματικότητα της δράσης του εξαρτάται από το θεσμικό πλαίσιο κάθε χώρας, από το βαθμό συνεργασίας κάθε εθνικής διωκτικής αρχής μαζί της, οπωσδήποτε όμως ο ρόλος της θα αναβαθμιστεί με την έναρξη της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (EPPO), τουλάχιστον στον τομέα των οικονομικών αδικημάτων.⁴²

Η αρμόδια υπηρεσία στη **Ελλάδα** που συνεργάζεται με τη Europol είναι η Διεύθυνση Διεθνούς Αστυνομικής Συνεργασίας (Δ.Δ.Α.Σ.) και συγκεκριμένα το **Τμήμα EUROPOL που αποτελεί την Εθνική Υπηρεσία σύνδεσμο με την Europol**, τις αντίστοιχες Εθνικές Μονάδες των Κρατών-Μελών, καθώς και των Κρατών που έχουν υπογράψει διμερείς συμφωνίες στρατηγικής και επιχειρησιακής συνεργασίας με τον Οργανισμό. Παράλληλα, αποτελεί το εθνικό σημείο επαφής μεταξύ των Ελληνικών Υπηρεσιών επιβολής του Νόμου ήτοι της Ελληνικής Αστυνομίας, του Λιμενικού Σώματος-Ελληνικής Ακτοφυλακής και του Υπουργείου Οικονομικών και των αντίστοιχων Υπηρεσιών των Κρατών-Μελών, στα πλαίσια της αρμοδιότητας της Europol, για την ανταλλαγή πληροφοριών που αφορούν σε σοβαρές μορφές οργανωμένου εγκλήματος και τρομοκρατίας.⁴³

Η Eurojust, είναι ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Ποινικής Δικαιοσύνης. Ο ρόλος του Οργανισμού είναι να συντονίζει και να προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των δικαστικών Αρχών των κρατών μελών στον τομέα του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας όταν η υπόθεση αφορά περισσότερα από ένα κράτη. Συστάθηκε, ως Οργανισμός της Ένωσης, με Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση σοβαρών μορφών εγκλήματος που κυρίως διαπράττονται από διεθνείς οργανώσεις. Το Συμβούλιο έλαβε υπόψη του τη διασυνοριακότητα του οργανωμένου εγκλήματος και

41. Ευρωπόλ, (2012), Γενική Έκθεση Πεπραγμένων Europol, Επιμέλεια έκδοσης: Agnieszka Biegaj, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, διαθέσιμη στη Δνση <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/33488ec6-1191-4782-a7b9-0bac9313d104> [Πρόσβαση 06 Σεπ 2020]

42. Ευάγγελος Στεργιούλης, (2003), Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

43. Εθνικό Τυπογραφείο, (2014), Π.Δ.178/2014 ΦΕΚ 281^Α/31-12-2014 Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας

την αδυναμία των εθνικών Αρχών να το καταπολεμήσουν από μόνες τους.⁴⁴ Ο ρόλος της ενισχύθηκε με την Απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2008 προκειμένου να υπάρξει μεγαλύτερος συντονισμός στη συνεργασία των εθνικών αστυνομικών και δικαστικών αρχών αλλά και να ενισχυθεί η ικανότητα παρέμβασής της σε εξαιρετικές υποθέσεις.⁴⁵ Είναι δομημένη με τη μορφή του συλλογικού οργάνου, που αποτελείται από έναν εκπρόσωπο από κάθε κράτος μέλος, διαθέτει έναν Πρόεδρο και δύο Αντιπροέδρους και η διοίκησή του ασκείται από τον Διοικητικό Διευθυντή. Έχει έδρα τη Χάγη.

Η Eurojust δεν έχει την εκτελεστική αρμοδιότητα διερεύνησης και δίωξης των εγκλημάτων, ο κύριος ρόλος της είναι συντονιστικός για να επιτευχθεί η πάταξη του διασυνοριακού εγκλήματος. Ασχολείται με μεγάλο αριθμό υποθέσεων, πραγματοποιεί κάθε χρόνο περίπου 250 συνεδριάσεις συντονισμού στις οποίες συμμετέχουν δικαστικοί, εισαγγελείς, αστυνομικοί από όλα τα κράτη μέλη και στις οποίες γίνεται η ανταλλαγή και αξιοποίηση των πληροφοριών που ο καθένας διαθέτει. Συνοπτικά, η αποτελεσματικότητα της δράσης της Eurojust βασίζεται στις σχέσεις με τους εταίρους της οι οποίοι είναι οι Εθνικές Αρχές και τα Όργανα της ΕΕ (π.χ.OLAF, EUROPOL, Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο κλπ.). Τα εγκλήματα με τα οποία ασχολείται η Eurojust ταυτίζονται με αυτά της Europol. Οι εθνικές αρχές υποχρεούνται να απαντούν στα αιτήματα της Eurojust για παροχή πληροφοριών, να διενεργούν έρευνες και διώξεις, να συμμετέχουν σε κοινές ομάδες έρευνας και συντονισμού. Δύνανται όμως να μην συμμορφωθούν αν υπάρχει επαρκής αιτιολόγηση ή αν αυτό θα έθιγε τα συμφέροντα της χώρας στον τομέα της εθνικής ασφάλειας.⁴⁶

Η Ελλάδα διαθέτει Εθνικό Γραφείο στη Eurojust η λειτουργία του οποίου διέπεται από τις διατάξεις του Ν.3663/2008 όπως τροποποιήθηκε από το Ν.4689/2020 ΦΕΚ 103/Α'/27-05-20. Εκπρόσωπος της Ελλάδας στη Eurojust είναι ο Εισαγγελέας Πάρης

44. *EUR Lex*, Πρόσβαση στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2002), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L63/1, Απόφαση του Συμβουλίου, 2002/187/ΔΕΥ της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος διαθέσιμη στη Δ/ση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002D0187&from=EL> [Πρόσβαση 09 Σεπ 2020]

45. *EUR Lex*, Πρόσβαση στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2009), Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης L138/14, Απόφαση του Συμβουλίου, 2009/426/ΔΕΥ, της 16^{ης} Δεκ 2008 για την ενίσχυση της Eurojust και την τροποποίηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος διαθέσιμη στη Δ/ση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009D0426&from=EL> [Πρόσβαση 09 Σεπ 2020]

46. Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών, (2003), Ο ρόλος της Eurojust στην καταπολέμηση της εγκληματικότητας: Ευρωπαϊκό Συνέδριο Euro-Joint, Παρουσιάσεις Ομιλητών Ευρωπαϊκού Συνεδρίου, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Αδάμης , ο οποίος έχει πλούσιο βιογραφικό και πολλές διακρίσεις με πιο πρόσφατη την εκλογή του ως εκπρόσωπος της Ευρώπης στη διεθνή Ένωση Εισαγγελέων.

2.3 Ομάδα Κρατών GRECO και η αποτίμηση της επίδρασής της στην Ελλάδα

Η ομάδα κρατών GRECO είναι το αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον καθορισμό προτύπων, το σχεδιασμό και υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου καταπολέμησης της διαφθοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και τη δημιουργία ενός Οργάνου παρακολούθησης της εφαρμογής αυτού. Ήδη από το 1981 η Επιτροπή Υπουργών είχε εκδώσει την σύσταση αριθ. R (81) 12 για τη λήψη μέτρων κατά των οικονομικών εγκλημάτων όπου συμπεριλήφθηκε σε αυτά και η δωροδοκία.

Ακολούθησε η 19^η Διάσκεψη των Υπουργών Δικαιοσύνης στη Βαλέτα (1994) όπου διαπιστώθηκε η ανάγκη να αντιμετωπιστεί σε ευρωπαϊκό και όχι σε εθνικό επίπεδο η διαφθορά , η οποία είχε πλέον διαφανεί ότι μπορεί να απειλήσει τη σταθερότητα των δημοκρατικών θεσμών. Κατόπιν πολλών επιπλέον πρωτοβουλιών σε επίπεδο Υπουργών, στη 2^η Σύνοδο Κορυφής των κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης στο Στρασβούργο τον Οκτώβριο του 1997, οι αρχηγοί των κρατών αντιλαμβανόμενοι την ανάγκη ποινικοποίησης των εν λόγω αδικημάτων και την ανάγκη συνεργασίας στη δίωξή αυτών, έδωσαν εντολή στην Επιτροπή των Υπουργών να υιοθετήσει κατευθυντήριες αρχές και να ολοκληρώσει τις διεθνείς νομικές πράξεις, σύμφωνα με το πρόγραμμα δράσης κατά της διαφθοράς, με τις οποίες οφείλουν να εναρμονίζονται οι εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές. Τέλος, θεωρήθηκε απαραίτητη και η ίδρυση ενός μηχανισμού που να παρακολουθεί την ορθή τήρηση των προτύπων του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της διαφθοράς.⁴⁷ Κατόπιν της παραπάνω πρωτοβουλίας, τον Νοέμβριο του 1997, η Επιτροπή Υπουργών αναγνωρίζοντας ότι η διαφθορά αποτελεί απειλή για τις Αρχές και τις Αξίες του Συμβουλίου της Ευρώπης, το οποίο αποτελεί των θεματοφύλακα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου στην Ευρώπη, ενέκρινε το ψήφισμα (97) 24 στο οποίο καταγράφονται είκοσι κατευθυντήριες αρχές για την

47. *Council of Europe, Group of States against Corruption, Greco historical background* διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.coe.int/en/web/greco/about-us/background> [Πρόσβαση 07 Σεπ 2020]

καταπολέμηση της διαφθοράς. Συνοπτικά, οι αρχές αυτές προβλέπουν για κάθε κράτος ή διεθνή οργανισμό που επιθυμεί να καταπολεμήσει τη διαφθορά τα ακόλουθα :

- Να λαμβάνει αποτελεσματικά μέτρα για την καταπολέμηση της διαφθοράς και να ευαισθητοποιεί το κοινό σε αυτή την προσπάθεια
- Να εξασφαλίζει την ανεξαρτησία και αυτονομία των ελεγκτών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, οι οποίοι θα πρέπει να δρουν με βάση κώδικες δεοντολογίας και κατάλληλες ελεγκτικές διαδικασίες, έχοντας κατάρτιση και εξειδίκευση επί των θεμάτων ελέγχου
- Να υιοθετεί τις αρχές της ευθύνης και της λογοδοσίας στους κώδικες συμπεριφοράς των δημοσίων υπαλλήλων και να ορίσει συνέπειες και πειθαρχικά μέτρα για τους υπαλλήλους που υποπίπτουν σε αδικήματα διαφθοράς
- Να διασφαλίσει τη διαφάνεια στη λειτουργία και λήψη αποφάσεων των δημοσίων διοικήσεων , στη φορολογική νομοθεσία και στη νομοθεσία των δημοσίων συμβάσεων.
- Να ενθαρρύνει την έρευνα για τη διαφθορά, να κοινοποιεί τα αποτελέσματα των ελέγχων ακόμα και στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης με την επιφύλαξη των περιορισμών που προβλέπονται σε μια δημοκρατική κοινωνία.
- Να ενισχύει όσο το δυνατόν περισσότερο τη διεθνή συνεργασία σε όλους τους τομείς καταπολέμησης της διαφθοράς.⁴⁸

Τον Μάιο του 1998 η Επιτροπή των Υπουργών ενέκρινε τη σύσταση της «Ομάδας Κρατών κατά της Διαφθοράς - GRECO» και την 1η Μαΐου 1999, η GRECO (Groupe d'États contre la corruption, GRECO) συγκροτήθηκε από τα ακόλουθα 17 ιδρυτικά μέλη: Βέλγιο, Βουλγαρία, Κύπρο, Εσθονία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ισλανδία, Ιρλανδία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία και Σουηδία. Σήμερα συμπεριλαμβάνει 50 Κράτη Μέλη από τα οποία 48

48. *Council of Europe, Committee of Ministers, (1997), Resolution (97)24 on the twenty guiding principles for the fight against corruption, adopted by the 101st Committee of Ministers on 6 November 1997, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://rm.coe.int/16806cc17c> [Πρόσβαση 07 Σεπ 2020]*

είναι Ευρωπαϊκά και συμμετέχουν επιπλέον το Καζακστάν και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής.⁴⁹

Η λειτουργία της GRECO διέπεται από το Καταστατικό και τον Κανονισμό της. Κάθε κράτος μέλος διορίζει έως δύο εκπροσώπους που συμμετέχουν στις συνεδριάσεις ολομέλειας της GRECO με δικαίωμα ψήφου. Η GRECO, η οποία εδρεύει στο Στρασβούργο, επικουρείται από Γραμματεία, με επικεφαλής έναν εκτελεστικό γραμματέα, υπό την αιγίδα του Γενικού Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Κάθε μέλος παρέχει επίσης στη GRECO μια λίστα εμπειρογνομόνων που διατίθεται για συμμετοχή στις αξιολογήσεις της GRECO. Η GRECO εκλέγει τον Πρόεδρό της, τον Αντιπρόεδρο και τα μέλη του Προεδρείου της, τα οποία διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο σχεδιασμό του προγράμματος εργασίας της GRECO και στην εποπτεία των διαδικασιών αξιολόγησης.

Η GRECO παρακολουθεί όλα τα μέλη της σε ισότιμη βάση, μέσω μιας δυναμικής διαδικασίας αμοιβαίας αξιολόγησης και πίεσης. Διασφαλίζει την αυστηρή τήρηση της αρχής της ισότητας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ των μελών της. Στόχος της GRECO είναι να βελτιώσει την ικανότητα των μελών της να καταπολεμήσουν τη διαφθορά παρακολουθώντας τη συμμόρφωσή τους με τα πρότυπα καταπολέμησης της διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης. Βοηθά στον εντοπισμό των ελλείψεων στις εθνικές πολιτικές κατά της διαφθοράς, προκαλώντας τις απαραίτητες νομοθετικές, θεσμικές και πρακτικές μεταρρυθμίσεις. Η GRECO παρέχει επίσης μια πλατφόρμα για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την πρόληψη και τον εντοπισμό της διαφθοράς. Όλα τα μέλη συμμετέχουν και υποβάλλονται χωρίς περιορισμούς στις διαδικασίες αμοιβαίας αξιολόγησης και συμμόρφωσης. Η παρακολούθηση GRECO περιλαμβάνει μια «οριζόντια» διαδικασία αξιολόγησης (όλα τα μέλη αξιολογούνται εντός ενός Γύρου Αξιολόγησης) που οδηγεί σε συστάσεις με στόχο την προώθηση των απαραίτητων νομοθετικών, θεσμικών και πρακτικών μεταρρυθμίσεων και μια διαδικασία συμμόρφωσης που έχει σχεδιαστεί

49. *Council of Europe, Group of States against Corruption, Greco Members and Observers*, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.coe.int/en/web/greco/structure/member-and-observers> [Πρόσβαση 07 Σεπ 2020]

για την αξιολόγηση των μέτρων που λαμβάνονται από τα μέλη της για την εφαρμογή των συστάσεων.⁵⁰

Οι νομικές πράξεις που διέπουν τη λειτουργία της Greco είναι :

- Η Σύμβαση Ποινικού Δικαίου για τη Διαφθορά (ETS 173) και το συμπληρωματικό πρωτόκολλο αυτής (ETS 191) τα οποία επικυρώθηκαν από την Ελληνική Βουλή και έγιναν νόμος του Κράτους (Ν.3560/2007 ΦΕΚ 103/Α/14-05-2007)
- Η Σύμβαση Αστικού Δικαίου για τη Διαφθορά (ETS 174) η οποία επικυρώθηκε από την ελληνική βουλή και έγινε νόμος του Κράτους (Ν.2957/2001 ΦΕΚ 260/Α/12-11-2001)
- Ψήφισμα (97)24 όπου αποτυπώνονται οι είκοσι κατευθυντήριες αρχές κατά της διαφθοράς
- Σύσταση με αριθ. R(2000)10, για την υιοθέτηση κώδικα δεοντολογίας δημοσίων υπαλλήλων (Υιοθετήθηκε και από την Ελληνική δημόσια διοίκηση με την έκδοση του Οδηγού Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς των δημοσίων υπαλλήλων όπως επικαιροποιήθηκε το 2012 και ισχύει μέχρι σήμερα)
- Σύσταση με αριθμό R (2003) 4, για κοινούς κανόνες κατά της διαφθοράς στην χρηματοδότηση πολιτικών κομμάτων και εκλογικών εκστρατειών (Στην Ελληνική νομοθεσία το πλαίσιο χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων διέπεται από το Ν.3023/2002 ΦΕΚ Α 146/25-06-2002, ο οποίος τροποποιήθηκε με το ν. 4304/14 (ΦΕΚ Α 234/23-10-2014), ν. 4472/17 (ΦΕΚ Α 74/19-05-2017), ν.4475/17 (ΦΕΚ Α 83/12-06-2017), ν.4483/17 (ΦΕΚ Α 107/31-07-2017) και ν.4509/17 (ΦΕΚ Α 201/22-12-2017)⁵¹

Μέχρι σήμερα έχουν λάβει χώρα 4 γύροι αξιολογήσεων από ομάδες εμπειρογνομόνων που τοποθετούνται σε κάθε κράτος μέλος και οι οποίοι αφού αναλύσουν την κατάσταση σε κάθε χώρα συντάσσουν μια έκθεση που κοινοποιείται στην ελεγχόμενη χώρα και στην GRECO για εξέταση και έγκριση. Τα

50. Council of Europe, Group of States against Corruption, (2012), Rules of procedure Adopted by GRECO at its 1st plenary meeting, (2012)26E, Strasbourg, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://rm.coe.int/16806cd443> [Πρόσβαση 07 Σεπ 2020]

51. Council of Europe, Group of States against Corruption, Greco historical background διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.coe.int/en/web/greco/about-us/background> [Πρόσβαση 07 Σεπ 2020]

συμπεράσματα των εκθέσεων αξιολόγησης μπορεί να οδηγήσουν σε συστάσεις που απαιτούν δράση εντός 18 μηνών και η εφαρμογή των συστάσεων εξετάζεται στη διαδικασία συμμόρφωσης. Ο πιο πρόσφατος γύρος αξιολόγησης που ακόμα δεν έχει ολοκληρωθεί, ο πέμπτος, ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2017 και αφορά την πρόληψη της διαφθοράς και την προώθηση της ακεραιότητας στα ανώτατα στελέχη των κεντρικών κυβερνήσεων και των υπηρεσιών επιβολής νόμου.

Όσον αφορά την Ελλάδα, οι εκθέσεις αξιολόγησης των προηγούμενων κύκλων συνοδεύονταν πάντα από προτάσεις συμμόρφωσης, τις οποίες ακολουθούσαν και εκθέσεις συμμόρφωσης με πιο πρόσφατη αυτή της 6^{ης} Δεκεμβρίου 2019.⁵² Η συγκεκριμένη έκθεση πραγματεύεται την ψήφιση από την Ελληνική Βουλή του νέου Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και εκφράζει εν μέρει ικανοποίηση από τις μεταρρυθμίσεις, διατυπώνει όμως εκ νέου τέσσερις συστάσεις προς την Ελλάδα ώστε η Ποινική Δικαιοσύνη να γίνει πιο αποτελεσματική στην αντιμετώπιση της διαφθοράς.

Η τελευταία έκθεση συμμόρφωσης εμπεριέχει την ανάγκη αλλαγών στον τομέα του Ποινικού Δικαίου, καθώς οι πρόσφατες τροποποιήσεις έχουν αποδυναμώσει το ρόλο των Δικαστικών λειτουργών στην καταπολέμηση της διαφθοράς με τον κίνδυνο αποδυνάμωσης του Κράτους Δικαίου.

Και ενώ η αρχική ημερομηνία υποβολής της έκθεσης συμμόρφωσης της Ελλάδας είχε οριστεί για τον Ιούνιο 2020 ωστόσο λόγω της πανδημίας μέχρι σήμερα δεν έχουν υλοποιηθεί οι απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις, οι οποίες ενδεχομένως να υλοποιηθούν με καθυστέρηση ενός χρόνου.⁵³

Συνοψίζοντας τα ευρήματα του δεύτερου κεφαλαίου, γίνεται αντιληπτό ότι η διαφθορά είναι ένα φαινόμενο που αγγίζει και απασχολεί τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η δημιουργία και διατήρηση τόσων πολλών διαφορετικών θεσμών, ελεγκτικών μηχανισμών, επιχειρησιακών σχεδίων καταδεικνύουν ότι η επίδραση της διαφθοράς, ειδικά αν αυτή αφηθεί ανεξέλεγκτη, θα είναι πολλαπλάσια

52. *Council of Europe, Group of States against Corruption, (2019), Ad hoc Report on GREECE (Rule 34), Adopted by GRECO at its 84th Plenary Meeting, (Strasbourg, 2-6 December 2019), διαθέσιμο στη Δ/ση https://www.ministryofjustice.gr/?page_id=1205 [Πρόσβαση 08 Σεπ 2020]*

53. *Αθανάσιος Κουκάκης, (2020), Θεσμοί: Καθυστερούν οι τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα για θέματα διαφθοράς, άρθρο, CNN Greece, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://www.cnn.gr/oikonomia/story/235530/thesmoi-kathysteroy-n-oi-tropoioi-seis-toy-poinikoy-kodika-gia-themata-diafthoras> [πρόσβαση 03 Οκτ 2020]*

επιζήμια στα οικονομικά της Ένωσης, των Κρατών Μελών και των Ευρωπαίων πολιτών. Και αυτό γίνεται περισσότερο πασιφανές με τον απολογισμό των διαφυγόντων εσόδων από τομείς όπως ο ΦΠΑ, που φτάνει μέχρι και 50 δις ευρώ. Η ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς, η GRECO, ιδρύθηκε και έλαβε το ρόλο του μηχανισμού που παρακολουθεί την ορθή τήρηση των προτύπων του Συμβουλίου της Ευρώπης κατά της διαφθοράς από όλα τα κράτη που συμμετέχουν μέσω αξιολογήσεων και συστάσεων. Η Ελλάδα ως Ευρωπαϊκό κράτος συμμετέχει και συνεργάζεται με όλους τους παραπάνω φορείς, συμμετέχοντας σε ένα ευρύ δίκτυο καταπολέμησης της διαφθοράς, καθώς σε εθνικό επίπεδο και μόνο αυτό δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Η Ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Διαφάνειας

3.1 Ταυτότητα – Θεσμικό Πλαίσιο-Μνημόνια Συνεργασίας

Η ΑΕΑΔ συστάθηκε με το Ν.4622/2019 (Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης). Στο κεφάλαιο Γ και στα άρθρα 82-103 και 118-119 ρυθμίζονται οι αρμοδιότητές της, οι προϋποθέσεις στελέχωσης της και γενικότερα ο κανονισμός που διέπει τη λειτουργία της. Η ΑΕΑΔ με τη δημιουργία της αντικατέστησε (απορρόφησε) προγενέστερους ελεγκτικούς φορείς και συγκεκριμένα:

- Γραφείο Γενικού Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης
- Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης
- Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας
- Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων
- Σώμα Επιθεωρητών-Ελεγκτών Μεταφορών
- Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς.

Κύριος στόχος αυτής της ουσιαστικής ενοποίησης των παραπάνω φορέων κάτω από την ομπρέλα μιας Ανεξάρτητης Αρχής, ήταν να εξαλειφθούν τα φαινόμενα της έλλειψης συντονισμού, της επικάλυψης των αρμοδιοτήτων και του κατακερματισμού των αρμοδίων ελεγκτικών οργάνων. Έτσι επιτυγχάνεται η βελτίωση της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας των ελέγχων, η άρση των συγκρούσεων και των επικαλύψεων, η ορθή και επαρκής στελέχωση της Υπηρεσίας, η ταχύτητα διεκπεραίωσης των ελέγχων με ταυτόχρονη έγκαιρη απονομή δικαιοσύνης.

Η Α.Ε.Α.Δ. ορίστηκε ως η Ελληνική Υπηρεσία Συντονισμού Καταπολέμησης της Απάτης- Anti-Fraud Coordination Service (A.F.CO.S.) σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 883/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2013 (ΕΕ L248) και έχει την πρωτοβουλία και συντονίζει τις δράσεις και να υλοποιήσει το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς (Ε.Σ.Σ.Κ.Δ.) αλλά και να προάγει την

εφαρμογή του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στους Δημοσίους Οργανισμούς.(Ν.4622/2019, άρθρο 82, παρ.5)

Πολύ σημαντική είναι η νομική μορφή αυτού του φορέα, ως Ανεξάρτητη Αρχή, νομοθετικά κατοχυρωμένη, καθώς επίσης και η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία του Προέδρου, του Διοικητή και του Συμβουλίου Διοίκησης της Αρχής (Ν4622/2019, άρθρο 84). Έτσι εξασφαλίζεται η αμερόληπτη άσκηση των καθηκόντων τους και η ανεξαρτησία τους από οποιονδήποτε κυβερνητικό φορέα, καθώς η Αρχή υπόκειται μόνο σε Κοινοβουλευτικό έλεγχο. Δημιουργούνται έτσι οι προϋποθέσεις για την προώθηση της ακεραιότητας, της αμεροληψίας, της ενίσχυσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας με σκοπό την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην ελεγκτική υπηρεσία.

Για την ΑΕΑΔ επιλέχθηκε αυτό το οργανωσιακό μοντέλο κατόπιν εμπειριστατωμένων εκθέσεων αξιολόγησης από φορείς όπως ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), οι διαπιστώσεις από την ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς (GRECO), αλλά και η υιοθέτηση παρόμοιων καλών πρακτικών καινοτόμων φορέων άλλων κρατών, προσαρμοσμένα στην ελληνική πραγματικότητα (π.χ., η Agence Française Anticorruption και η Haute Autorité pour la Transparence de la Vie Publique της Γαλλίας, το Serious Fraud Office του Ηνωμένου Βασιλείου, η Autorità Nazionale Anticorruzione (A.N.A.C.) της Ιταλίας, η Anti - Corruption and Civil Rights Commission της Κορέας).⁵⁴

Βασικό εργαλείο χάραξης της πολιτικής της ΑΕΑΔ αποτελεί το **Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Καταπολέμηση της Διαφθοράς 2018-2021**, όπου καταγράφονται οι βασικοί επιχειρησιακοί πυλώνες πάνω στους οποίους βασίζεται η δράση της σε κάθε τομέα πολιτικής, με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης, την εξάλειψη της διαφθοράς, την εμπέδωση της διαφάνειας και την προώθηση της λογοδοσίας, ήτοι :

- **Τομέας Πρόληψης της Διαφθοράς**, όπου καταγράφονται οι στρατηγικοί στόχοι, οι επιμέρους δράσεις και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης αυτών

54. ΑΕΑΔ,(2020) , *Ετήσια Έκθεση Απολογισμού Εθνικής Αρχής Διαφάνειας 2019*, σελ.26 , διαθέσιμη στη Δ/ση <https://aead.gr/publications/essays/annual-report-2019>[πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

στους γενικότερους τομείς όπως τα δημόσια οικονομικά, οι δημόσιες συμβάσεις, η υγεία, ο αθλητισμός, το περιβάλλον, η άμυνα, η φορολογική και τελωνειακή διοίκηση, ο ιδιωτικός και επιχειρηματικός τομέας, η τοπική αυτοδιοίκηση και ο πολιτικός τομέας.

- **Τομέας προώθησης της ακεραιότητας στη Δημόσια Διοίκηση και στο Δικαστικό Σύστημα** όπου επιδιώκεται η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του δικαστικού συστήματος, και η καθιέρωση προτύπων επαγγελματικής συμπεριφοράς, ακεραιότητας και λογοδοσίας για Δικαστές και Εισαγγελείς.
- **Ενδυνάμωση της συνεργασίας και του συντονισμού στον Δημόσιο Τομέα**, όπου επιδιώκεται η βελτίωση της συνεργασίας μεταξύ των δικαστικών αρχών και της φορολογικής διοίκησης για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής υψηλού επιπέδου και η ενδυνάμωση του θεσμικού πλαισίου επιθεωρήσεων, ερευνών και διώξεων για την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οικονομικού εγκλήματος σε εθνικό επίπεδο.
- **Τομέας εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού** , δηλαδή η ανάληψη πρωτοβουλιών για τη συμμετοχή των πολιτών σε δράσεις ευαισθητοποίησης για την καταπολέμηση της διαφθοράς και η προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης στα σχολεία σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας.⁵⁵

Η ΑΕΑΔ κατά την άσκηση της πολιτικής της χρησιμοποιεί τεχνικά εγχειρίδια και κώδικες που έχουν εκπονηθεί για διάφορους τομείς πολιτικής και είναι αναρτημένοι στην ιστοσελίδα της ώστε να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η προσβασιμότητα. Πολλά από αυτά τα εγχειρίδια έχουν εκπονηθεί με την τεχνική βοήθεια του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στα πλαίσια της ανάπτυξης επικουρικών δράσεων για την εφαρμογή του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς 2015-2018 το οποίο

55. ΑΕΑΔ, (2020), Έκθεση Υλοποίησης του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Καταπολέμησης της Διαφθοράς (ΕΣΣΚΔ) Ιούλιος-Δεκέμβριος 2019 διαθέσιμο στη Δ/ση https://aead.gr/images/manuals/esskd/ekthesi_esskd_2019-2nd_sem_gr.pdf [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

συγχρηματοδοτήθηκε από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία. Ενδεικτικά, αναφέρονται τα κάτωθι⁵⁶ :

- **Κώδικας Δεοντολογίας για τους Επιθεωρητές – Ελεγκτές της Αρχής** , όπου καταγράφονται και οριοθετούνται οι κανόνες συμπεριφοράς και η μέθοδος υλοποίησης του ελέγχου
- **Εγχειρίδιο Εσωτερικού Ελέγχου για την Ελληνική Δημόσια Διοίκηση**, όπου στα πλαίσια της Διοικητικής Μεταρρύθμισης 2017-2020 επιδιώκεται η δημιουργία ενός ισχυρού συστήματος εσωτερικού ελέγχου που θα συμβάλει σημαντικά στην πρόληψη αλλά και καταστολή των φαινομένων απάτης και διαφθοράς στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση
- Υπουργείο Παιδείας: Σχέδιο Δράσης για την Ενίσχυση της Εκπαίδευσης στη Δημόσια Ακεραιότητα και την Καταπολέμηση της Διαφθοράς στα Σχολεία, όπου προάγεται η ανάγκη εκπαίδευσης της νεολαίας, από τα μαθητικά χρόνια, στην ανάπτυξη μιας έντιμης και ηθικής προσωπικότητας, μαθαίνοντας την σπουδαιότητα του σεβασμού του δημοσίου συμφέροντος και την καλλιέργεια της δημόσιας ακεραιότητας.
- **Τεχνικές Κατευθυντήριες Γραμμές για την Καταγγελία Παραπτωμάτων στον Δημόσιο Τομέα**, όπου βοήθησε στη δημιουργία ενός αξιόπιστου , έγκυρου και εχέμυθου συστήματος καταγγελιών τέλεσης παραπτωμάτων στις αρχές του οποίου βασίζεται και το υφιστάμενο σύστημα καταγγελιών της ΑΕΑΔ. Προβλέπει την ύπαρξη μέτρων ασφαλείας για τη διασφάλιση της εμπιστευτικότητας, για την προστασία των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, για την ορθή κρίση των υπαλλήλων της Αρχής κατά την διεκπεραίωση και έλεγχο της καταγγελίας.
- **Εγχειρίδιο Εσωτερικού Ελέγχου για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα**, με στόχο την ενίσχυση και παροχή τεχνογνωσίας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη δημιουργία, όπου δεν υπήρχε, ή για την υποστήριξη της ήδη υφιστάμενης υπηρεσίας

56.OECD, (2016), *Greece-OECD project, OECD and European Commission launch project to support Greece's Anti-Corruption Action Plan*, διαθέσιμο στη Δ/ση <http://www.oecd.org/corruption/oecd-and-european-commission-launch-project-to-support-greece-anti-corruption-action-plan.htm> [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

εσωτερικού ελέγχου, παρέχοντας την κωδικοποίηση του υφιστάμενου κανονιστικού πλαισίου και την πρακτική εφαρμογή-διαδικασία των ελέγχων.

- **Εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για τη ρύθμιση της χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων & υποψηφίων**, όπου καταγράφονται οι βασικές αρχές που διέπουν τη χρηματοδότηση των κομμάτων (ισότητα, διαφάνεια, λογοδοσία), η ανάγκη εποπτείας, νομοθετικής παρέμβασης όπου χρειάζεται, και τέλος τη θεσμοθέτηση κυρώσεων οι οποίες πρέπει να επιβάλλονται αρμοδίως.
- **Οδηγός προστασίας από τεχνικές εξαπάτησης Covid-19**, στην ουσία τονίζει την αναγκαιότητα προφύλαξης των πολιτών, μέσω της ενημέρωσης, και δίνει χρηστικές οδηγίες για προστασία από ενδεχόμενες προσπάθειες εξαπάτησης των πολιτών από επιτήδειους οι οποίοι εκμεταλλεύονται την αναστάτωση που έχει προκληθεί εξαιτίας της πανδημίας του Covid-19. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα η συμμετοχή της ΑΕΑΔ, μαζί με την Ελληνική Αστυνομία και την Πολιτική Προστασία, στους ελέγχους που γίνονται σε όλη τη χώρα για τον περιορισμό της διάδοσης του Covid-19 και για την ορθή τήρηση των μέτρων που έχουν θεσμοθετηθεί για την προστασία της δημόσιας υγείας.
- **Κώδικας Ηθικής και Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς του Προσωπικού της ΑΕΑΔ** ο οποίος βασίζεται στις αρχές της χρηστής διοίκησης, της νομιμότητας, της διαφάνειας και της ισότητας, διαμορφώνοντας ένα πλαίσιο δράσης στους υπαλλήλους της Αρχής δημιουργώντας στην ουσία μια κουλτούρα ηθικής δράσης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.⁵⁷

Μέχρι σήμερα η ΑΕΑΔ έχει εκπονήσει μνημόνια συνεργασίας με πολλούς φορείς του Δημοσίου για την ανάληψη κοινών δράσεων, για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών και τεχνογνωσίας, για τη διενέργεια εσωτερικών ελέγχων, για την ανταλλαγή πληροφοριών με στόχο τη διασφάλιση της εύρυθμης λειτουργίας των υπηρεσιών μέσα στα πλαίσια της ακεραιότητας και της διαφάνειας. Αναλυτικά :

57. ΑΕΑΔ, (2020), Απόφαση Διοικητή με Αριθμό 21126/2020, Κώδικας Ηθικής και Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς του προσωπικού της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 3592/Β' / 29 Αυγ 2020

- ΑΕΑΔ – Υπουργείο Τουρισμού για τη δημιουργία Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου
- ΑΕΑΔ-Υπουργείο Εσωτερικών (Γενική Γραμματεία Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα) για την κατάρτιση του Εθνικού Συστήματος Ακεραιότητας
- ΑΕΑΔ- Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) για την ανταλλαγή πληροφοριών, πορισμάτων και ευρημάτων και για να μην υπάρχουν επικαλύψεις κατά τον έλεγχο της περιουσιακής κατάστασης των υπαλλήλων της ΑΑΔΕ
- ΑΕΑΔ- Οργανισμός Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ) με σκοπό την εκπαίδευση και κατάρτιση των υπαλλήλων του ΟΑΕΔ κατά την άσκηση των καθηκόντων τους στον τομέα των επιθεωρήσεων και ελέγχων.
- ΑΕΑΔ- Υπουργείο Εσωτερικών (Γ.Γ. Ιθαγένειας), με την μελέτη και σύνταξη Έκθεσης Αξιολόγησης Κινδύνων Διαφθοράς και Απάτης στον πολύ νευραλγικό τομέα της απόδοσης ιθαγένειας , η οποία αποτελεί την αναγκαία συνθήκη για τη χάραξη της δημόσιας πολιτικής στον τομέα αυτό.
- ΑΕΑΔ- Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ) με στόχο την παροχή τεχνογνωσίας στον τομέα του εσωτερικού ελέγχου του φορέα και την ενίσχυση των πολιτικών και των μηχανισμών διαφάνειας του ΕΦΕΤ ώστε να παρέχει υψηλού επίπεδου υπηρεσίες στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.
- ΑΕΑΔ- Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας για την ενίσχυση της λειτουργίας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου
- ΑΕΑΔ- Δήμος Θεσσαλονίκης για την αξιοποίηση της τεχνογνωσίας της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου
- ΑΕΑΔ- Δήμος Αθηναίων για την παροχή τεχνογνωσίας και συμβουλευτικών υπηρεσιών για μια αποτελεσματική Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου
- ΑΕΑΔ- Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων (ΚΕΔΕ) – Ελληνική Εταιρεία Ανάπτυξης Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), κατόπιν πρωτοβουλίας του προέδρου της ΚΕΔΕ , Δημήτρη Παπαστεργίου, προκειμένου να επιτευχθεί η επανάκτηση της εμπιστοσύνης των πολιτών προς της Τοπική Αυτοδιοίκηση με την εφαρμογή νέων εργαλείων και τεχνικών

στην οικονομική και διοικητική διαχείριση με τρόπο που να εξασφαλίζεται η διαφάνεια και η νομιμότητα.⁵⁸

ΑΕΑΔ- Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ) για την εκπόνηση δομημένου σχεδίου ανταλλαγής στοιχείων και συνεργασίας για την καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης.⁵⁹

Συμπερασματικά, από τα ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι ο επιχειρησιακός ρόλος της Αρχής στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση είναι διττός, δηλαδή και κατασταλτικός μέσω των ελέγχων και επιθεωρήσεων αλλά και προληπτικός μέσω της θεσμοθέτησης προτύπων και εργαλείων διασφάλισης της ακεραιότητας. Τέλος, σημαντική είναι η εισφορά της, σε συνεργασία με άλλους φορείς, για την ευαισθητοποίηση και την κινητοποίηση των πολιτών και κυρίως της νεολαίας σε μια μάχη κατά της διαφθοράς που τόσα δεινά έχει μέχρι σήμερα επιφέρει στην ελληνική οικονομία και κοινωνία.

3.2 Στελέχωση- Διάρθρωση Υπηρεσιών

«Τα όργανα Διοίκησης της Αρχής είναι το Συμβούλιο Διοίκησης και ο Διοικητής» (άρθρο 87 Ν.4622/2019).

Το Συμβούλιο Διοίκησης αποτελείται από τον Πρόεδρο της Αρχής και τέσσερα μέλη ενώ στις συνεδριάσεις του συμμετέχει και ο Διοικητής δίχως δικαίωμα ψήφου. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης της Αρχής διορίζονται με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού όμως προηγηθεί ανοικτός, διαφανής διαγωνισμός. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης πρέπει να είναι πρόσωπα με συναφή επαγγελματική εμπειρία, να έχουν της επιστημονική επάρκεια για την άσκηση των καθηκόντων τους και να χαίρουν εκτίμησης και αξιοπιστίας. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Διοίκησης συνοψίζονται στα κάτωθι, όπως περιγράφονται στο άρθρο 89 του Ν4622/2019 :

1. Εγκρίνει τον στρατηγικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό της Αρχής, το ετήσιο και το πολυετές πλάνο ελεγκτικής δράσης της Αρχής, το σχέδιο προϋπολογισμού της

58. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, (2020), Δελτίο Τύπου της 27 Αυγ 2020 για την Υπογραφή μνημονίου συνεργασίας Κ.Ε.Δ.Ε. με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας και την ΕΕΤΑΑ διαθέσιμο στη Δ/ση https://www.eetaa.gr/anakoinoseis/27082020_kede_eetaa_deltio_tyrou.pdf [Πρόσβαση 10 Σεπ 2020]

59. Ελληνική Αστυνομία, (2020), Δελτίο τύπου της 6 Φεβ 2020, Μνημόνιο συνεργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας διαθέσιμο στη Δ/ση http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=%27..%27&perform=view&id=92726&Itemid=2409&lang= [Πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

Αρχής, πριν την υποβολή του στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, και την ετήσια έκθεση απολογισμού των δραστηριοτήτων της Αρχής.

2. Κατατάσσει τους δύο (2) επικρατέστερους υποψηφίους για τη θέση του Διοικητή και υποβάλλει σχετική πρόταση στον Πρωθυπουργό.

3. Επιλέγει και διορίζει τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου (Audit Committee) της Αρχής.

4. Παρέχει τη γνώμη του για τα γενικότερα μισθολογικά και διοικητικά θέματα του προσωπικού της Αρχής και για την ένταξη των χρηματοδοτήσεων της Αρχής σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα , αλλά και την υπογραφή συμφωνιών με διεθνείς Οργανισμούς.

5. Παρέχει τη σύμφωνη γνώμη του για θέματα κατάρτισης και τροποποίησης του Οργανισμού της Αρχής

6. Το Συμβούλιο Διοίκησης δεν δύναται να ζητά και να έχει πρόσβαση σε φακέλους και πληροφορίες που αφορούν σε συγκεκριμένες υποθέσεις απάτης και διαφθοράς και να παρεμβαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο στη διερεύνηση αυτών των περιπτώσεων.

Ο Διοικητής της ΑΕΑΔ , σύμφωνα με το άρθρο 90 του Ν.4622/2019 επιλέγεται με ανοικτό διαγωνισμό για πενταετή θητεία, πρέπει να έχει σημαντική επαγγελματική εμπειρία στον τομέα της καταπολέμησης των φαινομένων απάτης και διαφθοράς, επιστημονική επάρκεια, διοικητική ικανότητα, και ο διορισμός του δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως κατόπιν επιλογής του μεταξύ συνυποψηφίων , αφού προηγηθεί επιλογή του από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής. Ο Διοικητής της Αρχής απολαμβάνει προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία (άρθρο 84 & 90 Ν.4622/2019), δεσμεύεται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του από το νόμο και τη συνείδησή του, οφείλει δε να τηρεί τις αρχές της αμεροληψίας, της ακεραιότητας και της αντικειμενικότητας και να υπηρετεί τους σκοπούς της Αρχής για την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα της Αρχής. Στις αρμοδιότητες του Διοικητή υπάγονται :

- Γραφείο Διοικητή.
- Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συμπεριφορικών Αναλύσεων.
- Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου και Ερευνών.
- Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων

- Γραφείο Υπευθύνου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Γενικότερα ο Διοικητής της Αρχής προΐσταται του συνόλου του προσωπικού, ασκεί όλες τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, πλην αυτών που έχουν ανατεθεί σαφώς στο Συμβούλιο Διοίκησης.

Διάρθρωση Υπηρεσιών σύμφωνα με τον Οργανισμό της Αρχής⁶⁰

1. Κεντρική Υπηρεσία η οποία συγκροτείται από :
 - Τη Μονάδα Επιθεωρήσεων και Ελέγχων,
 - Τη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης,
 - Τη Γενική Διεύθυνση Ακεραιότητας και Λογοδοσίας,
 - Τη Γενική Διεύθυνση Ευαισθητοποίησης και Δράσεων με την Κοινωνία,
 - Τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου και Ερευνών,
 - Τη Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Συμπεριφορικών Αναλύσεων,
 - Το Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων, και
 - Το Γραφείο Υπευθύνου Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.
2. Περιφερειακές Υπηρεσίες ως αυτοτελείς μονάδες επιπέδου Διεύθυνσης οι οποίες υπάγονται στη Μονάδα Επιθεωρήσεων και Ελέγχων και οι οποίες εδρεύουν στη Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Λάρισα, Τρίπολη, Σέρρες και Ρέθυμνο.
3. Επιτροπή Ελέγχου (AuditCommittee) με αποστολή την επίβλεψη της οικονομικής διαχείρισης, την αξιολόγηση των ελεγκτικών πρακτικών και γενικότερα την επικούρηση του Συμβουλίου Διοίκησης στην εκτέλεση των καθηκόντων του.
4. Γραφείο Νομικού Συμβούλου όπως ορίζεται από το άρθρο 102 του Ν4622/2019, με αρμοδιότητα τη νομική υποστήριξη της Αρχής, σε θέματα γνωμοδοτήσεων, νομοθεσίας, συμβάσεων, νομολογίας κ.α.
5. Εθνικό Συντονιστικό Όργανο Ελέγχου και Λογοδοσίας (Ε.Σ.Ο.Ε.Λ.), το οποίο ιδρύθηκε σύμφωνα με το άρθρο 103 του Ν.4622/2019 και την απόφαση του

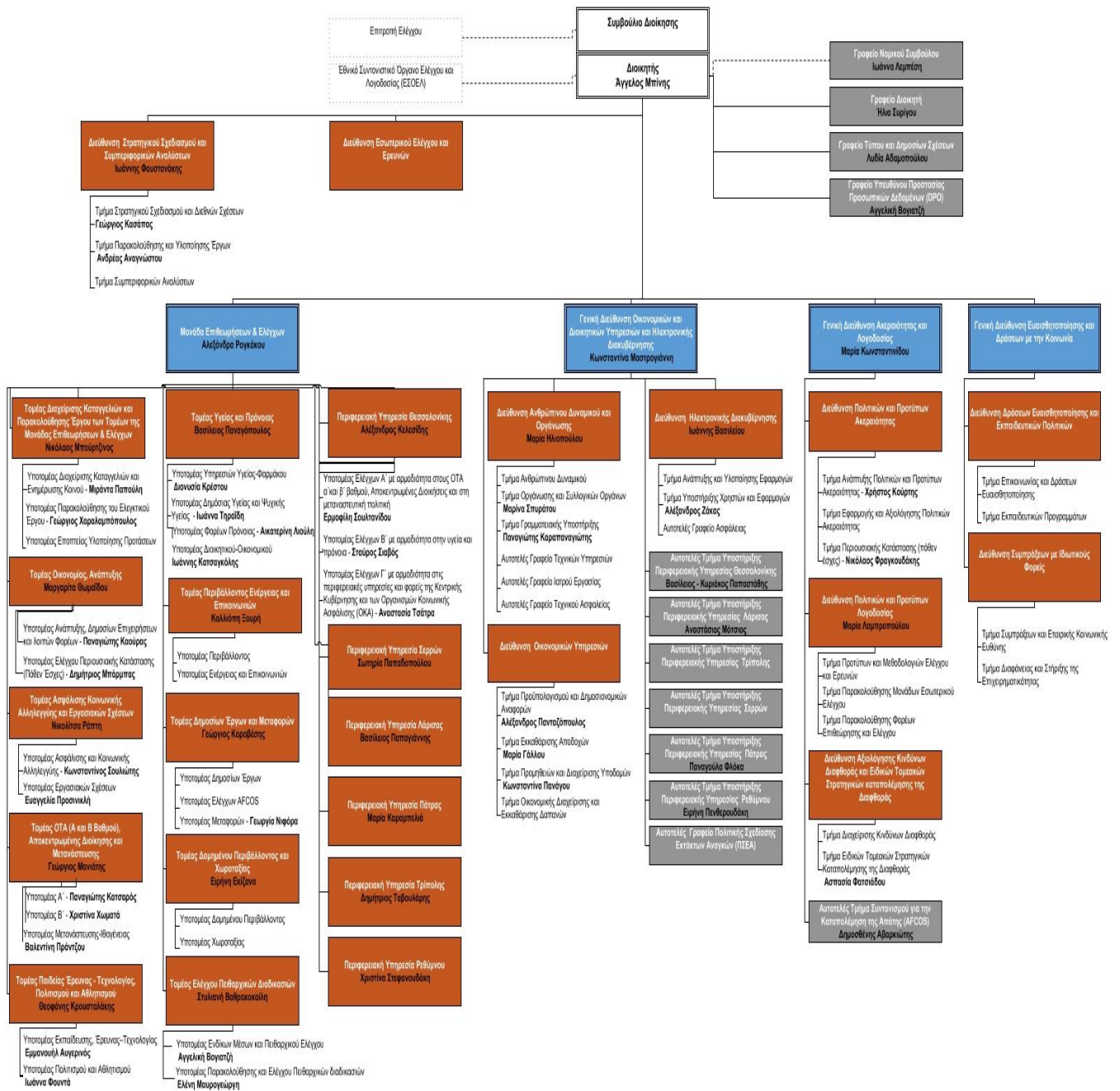
⁶⁰ ΑΕΑΔ, (2020), Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ 11699/2020, Οργανισμός της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 1991/Β'/24 Μαΐ 2020

Διοικητή της Αρχής. Στο Ε.Σ.Ο.Ε.Λ. συμμετέχουν εκτός από της ΑΕΑΔ , και ελεγκτικοί φορείς του Δημοσίου Τομέα με στόχο την ανάληψη πρωτοβουλιών για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την επίλυση προβλημάτων επικαλύψεων κατά τη διενέργεια ελέγχων, την ανταλλαγή απόψεων , την ανάπτυξη καινοτόμων και αποτελεσματικών ελεγκτικών μοντέλων.⁶¹

Οι θέσεις του προσωπικού της Αρχής ορίζονται σύμφωνα με τον οικείο Οργανισμό σε 503, και επιπλέον προβλέπεται η στελέχωση με 15 θέσεις Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού. Ακολουθεί η συνοπτική παρουσίαση του οργανογράμματος της ΑΕΑΔ, όπως αυτό είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Αρχής.

61.ΑΕΑΔ, (2020), Απόφαση 13698/2020, Συγκρότηση του Εθνικού Συντονιστικού Οργάνου Ελέγχου και Λογοδοσίας (Ε.Σ.Ο.Ε.Λ.) και Καθορισμός Αρχών, Φορέων και Υπηρεσιών Ελέγχου που συμμετέχουν σε αυτό, δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2374/Β/16.06.2020

Εικόνα 7: Οργανόγραμμα της ΑΕΑΔ

Πηγή : Ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Διαφάνειας διαθέσιμο στη Δ/ση <https://ead.gr/images/ead/EAD-organogramma-theseis-efthinis.pdf> [Πρόσβαση 18 Αυγ 2020]

3.3 Αρμοδιότητες – Αποστολή

Η αποστολή της ΑΕΑΔ περιγράφεται με απόλυτη σαφήνεια στον ιδρυτικό της Νόμο στο αρχικό άρθρο (Ν4622/2019, άρθρο 82), όπου ο νομοθέτης αποδίδει στην Αρχή τον κεντρικό ρόλο της επιχειρησιακής διαχείρισης στον αγώνα καταπολέμησης της διαφθοράς. Αποδεικνύεται η ανάγκη αντιμετώπισης του φαινομένου όχι μόνο με την πρόληψη και την ενίσχυση της ακεραιότητας, της διαφάνειας και της λογοδοσίας αλλά και με κατασταλτικά μέτρα ελέγχου για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των πράξεων απάτης και διαφθοράς στη δράση της Δημόσιας Διοίκησης αλλά και της σφαίρας της ιδιωτικής δραστηριότητας.

Η Αρχή ασκεί τις αρμοδιότητές της, στο σύνολο της επικράτειας και σε φορείς και υπηρεσίες της Κεντρικής Κυβέρνησης, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ., σε εποπτευόμενους από το Δημόσιο φορείς, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις που συναλλάσσονται με το Δημόσιο, ή που χρηματοδοτούνται από πόρους εθνικούς ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς επίσης και φορείς που ασκούν οποιαδήποτε οικονομική δραστηριότητα που ρυθμίζεται από το κράτος και παρέχουν υπηρεσίες ή αγαθά προς τους πολίτες ή εμπλέκονται σε δραστηριότητες που αφορούν το δημόσιο συμφέρον. Κατά την άσκηση των ελέγχων το προσωπικό της Αρχής δύναται να συνεργάζεται με οποιονδήποτε φορέα, να συμβουλευεται εμπειρογνώμονα, να συλλέγει στοιχεία ακόμα και με κατάσχεση παραστατικών και εγγράφων, προκειμένου η έρευνα να είναι όσο πιο εμπειριστατωμένη και αποτελεσματική γίνεται. Οι αρμοδιότητες της Αρχής περιγράφονται στο άρθρο 83 του Ν4622/2019 και απαριθμούνται συνοπτικά κάτωθι :

1. Μεριμνά για τον σχεδιασμό και συντονισμό όλων των απαραίτητων ενεργειών για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στη δράση των κυβερνητικών και δημόσιων οργάνων και φορέων.
2. Σχεδιάζει και συντονίζει όλες τις αναγκαίες δράσεις για την πρόληψη, την αποτροπή, τον εντοπισμό και την καταστολή πράξεων και φαινομένων απάτης και διαφθοράς, την ευαισθητοποίηση, την εκπαίδευση και την αλλαγή προτύπων στο σύνολο της κοινωνίας όσον αφορά σε θέματα διαφάνειας, ακεραιότητας και καταπολέμησης της διαφθοράς,

3. Εκπονεί και παρακολουθεί την πορεία του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου κατά της Διαφθοράς,
4. Διενεργεί ελέγχους, επιθεωρήσεις και έρευνες στους φορείς που αναφέρθηκαν παραπάνω, ή παραγγέλλει τη διενέργεια επιθεωρήσεων σε άλλους αρμόδιους φορείς για όποια περίπτωση δεν έχει δικαιοδοσία
5. Συντονίζει και σχεδιάζει δράσεις ώστε να αξιοποιούνται κατά το καλύτερο δυνατόν τα συνεργεία ελέγχων όλων των δημοσίων φορέων και υπηρεσιών κατά της διαφθοράς, ενώ ταυτόχρονα παρακολουθεί και αξιολογεί τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου υπηρεσιών και φορέων και υποβάλλει προτάσεις.
6. Σχεδιάζει και αναπτύσσει το Εθνικό Σύστημα Ακεραιότητας, με την αξιοποίηση των μεθόδων της Συμπεριφορικής Επιστήμης και του «Nudging» για την ενίσχυση της ακεραιότητας και την καταπολέμηση της διαφθοράς.
7. Φροντίζει για την ενίσχυση της διαφάνειας στους τομείς της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας για την υποστήριξη της ανάπτυξης και την προσέλκυση ξένων άμεσων επενδύσεων
8. Υποδέχεται , αξιολογεί και διερευνά περιπτώσεις καταγγελιών επί υποθέσεων απάτης και διαφθοράς στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα όπως, επίσης αντίστοιχων καταγγελιών ή αναφορών που αφορούν σε συγχρηματοδοτούμενα, διακρατικά και λοιπά έργα και προγράμματα
9. Συμμετέχει και εκπροσωπεί τη Χώρα στους Διεθνείς Οργανισμούς και στην Ευρωπαϊκή Ένωση και συνεργάζεται διακρατικά με αντίστοιχους φορείς άλλων κρατών για την ανταλλαγή τεχνικής βοήθειας.
10. Ελέγχει τις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης (πόθεν έσχες) υπαλλήλων , λειτουργών και οργάνων που είναι υπόχρεοι προς υποβολή σε οποιονδήποτε φορέα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.
11. Παρακολουθεί την πειθαρχική διαδικασία των υπαλλήλων των ανωτέρω φορέων , πλην του στρατιωτικού προσωπικού των Ενόπλων Δυνάμεων, γι αυτό κάθε πράξη ή απόφαση που αφορά πειθαρχική διαδικασία πρέπει να κοινοποιείται στην Αρχή.

12. Διενεργεί προκαταρτικές εξετάσεις και προανακρίσεις κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας και παρέχει επιστημονική υποστήριξη σε άλλες Δημόσιες Αρχές.
13. Σχεδιάζει και υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα και σεμινάρια για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της.
14. Εποπτεύει και συντονίζει τους οργανισμούς που υλοποιούν δράσεις κατά της διαφθοράς
15. Ελέγχει και παρακολουθεί την εφαρμογή την εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας σε θέματα δημόσιας υγείας, καθώς επίσης και την εξέταση καταγγελιών για την προστασία από τον καπνό και το αλκοόλ, σε συνεργασία με τις συναρμόδιες αρχές.
16. Αναπτύσσει και οργανώνει το επιχειρησιακό πλαίσιο για το Εθνικό Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία για τη δημόσια διοίκηση και τη δημοσιονομική διαχείριση.
17. Σχεδιάζει, αναπτύσσει και παρακολουθεί της εφαρμογή του Πλαισίου Λογοδοσίας Δημόσιας Διακυβέρνησης για δημόσιους φορείς και οργανισμούς,
18. Ασκεί προσφυγές και ενστάσεις υπέρ της διοίκησης ή του υπαλλήλου, εναντίον όλων των πειθαρχικών αποφάσεων μονομελών και συλλογικών πειθαρχικών οργάνων των παραπάνω φορέων , εξαιρουμένων των αποφάσεων μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών για οποιαδήποτε πειθαρχική ποινή,
19. Με αποφάσεις των καθ' ύλην αρμοδίων Υπουργών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύνανται να μεταβιβάζονται ή να ανατίθενται στην Αρχή περαιτέρω αρμοδιότητες σχετικά με θέματα που εμπίπτουν στην αποστολή και τις αρμοδιότητές της.
20. Με απόφαση του Διοικητή της Αρχής, δύνανται να ανατίθενται αρμοδιότητες δικές του ή της Αρχής σε επιμέρους οργανικές μονάδες ή σε όργανα αυτής.

3.4 Κώδικας Δεοντολογίας & Επαγγελματικά Πρότυπα Επιθεωρητών Ελεγκτών

Η δράση των Επιθεωρητών-Ελεγκτών που υπηρετούν στην Αρχή οριοθετείται από τον Κώδικα Επαγγελματικής Δεοντολογίας που έχει συγγραφεί από ομάδα εργασίας της Αρχής στα πρότυπα του Κώδικα Δεοντολογίας του Διεθνούς Οργανισμού Ανώτατων Οργάνων Ελέγχου (INTOSAI), του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, του Κώδικα Ηθικής που περιλαμβάνεται στο Διεθνές Πλαίσιο Επαγγελματικών Πρακτικών (International Professional Practices Framework IPPF) και του Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών (IIA).⁶² Επιπλέον η δράση τους διέπεται από τα επαγγελματικά πρότυπα που εφαρμόζονται κατά την ελεγκτική αρμοδιότητα της Αρχής καθορίζοντας ένα πλαίσιο στην ελεγκτική τους δράση.⁶³

Οι κατευθυντήριες οδηγίες που περιλαμβάνονται στο συγκεκριμένο κώδικα, ο οποίος αποτελεί τη δικλίδα ασφαλείας τόσο για τον ελεγκτή όσο και για τον ελεγχόμενο, διέπονται από τις κάτωθι αρχές και αξίες :

α) **Ακεραιότητα**, απαιτείται δηλαδή από τον Επιθεωρητή να δρα με ειλικρίνεια και αξιοπιστία προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος, να τηρεί τους νόμους και να μην εμπλέκεται σε καμία παράνομη ή ατιμωτική δραστηριότητα, να εκτελεί το έργο του ευσυνείδητα, υπεύθυνα και επιμελώς ώστε να συμβάλει στους σκοπούς της Αρχής χωρίς να θέτει υπό αμφισβήτηση το κύρος της .

β) **Ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα**, δηλαδή ο Επιθεωρητής πρέπει να αποφεύγει οποιαδήποτε επιρροή ή συμβιβασμό, να αξιολογεί την κάθε υπόθεση με βάση τα στοιχεία που συλλέγει, σύμφωνα με τον Κανονισμό Ελεγκτικής Λειτουργίας της Αρχής, και τα ευρήματα αυτά να τα καταγράφει στην έκθεση ελέγχου με ακρίβεια. Ο Επιθεωρητής δεν πρέπει να συνάπτει σχέσεις που πιθανόν να βλάψουν την κρίση του και δεν θα αποδέχεται οτιδήποτε μπορεί να συγκρούεται με το δημόσιο συμφέρον το οποίο η Αρχή και ο ίδιος υπηρετεί .

62. ΑΕΑΔ, (2020), Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ 15387/2020, Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας Επιθεωρητών - Ελεγκτών της Α.Ε.Α.Δ., δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 2811/Β'/13-07-2020

63. ΑΕΑΔ, (2020), Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ 26968/2020, Υιοθέτηση Επαγγελματικών Προτύπων για το Ελεγκτικό Έργο του προσωπικού της, δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 4138/Β'/28 -09-20

γ) **Εμπιστευτικότητα και διαφάνεια**, πρέπει ο Επιθεωρητής να επιδεικνύει την απαραίτητη προσοχή στην προστασία των πληροφοριών που έχει λάβει σε φυσική ή ηλεκτρονική μορφή και να μην τα αφήνει εκτεθειμένα , να μην τις δημοσιοποιεί ή γνωστοποιεί παρά μόνο αν έχει νομική υποχρέωση, να μην χρησιμοποιεί τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του προς όφελός του ή όφελος τρίτων.

δ) **Επάρκεια**, δηλαδή ο Επιθεωρητής θα πρέπει να έχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες προκειμένου να διεκπεραιώσει τον έλεγχο, σύμφωνα με τα ισχύοντα ελεγκτικά πρότυπα, και είναι απαραίτητο να επικαιροποιεί τις γνώσεις του τακτικά με εκπαίδευση και ανάπτυξη δεξιοτήτων μέσα από επιμορφωτικά προγράμματα που οφείλει η ίδια η Αρχή να οργανώνει.

ε) **Επαγγελματική συμπεριφορά**, δηλαδή ο Επιθεωρητής οφείλει να συμμορφώνεται με τους επικαιροποιημένους κανονισμούς , νόμους και κώδικες και να αποφεύγει συμπεριφορές και ενέργειες που υποσκάπτουν το κύρος και την αξιοπιστία της Αρχής. Θα πρέπει να είναι συνετός και προσεκτικός, να μην καταχράται τη θέση του και η συνδιαλλαγή του με άλλα άτομα να διέπεται από επαγγελματισμό και ευπρέπεια.

Επιπλέον ο κώδικας προβλέπει τις ευθύνες που έχει ο Επιθεωρητής έναντι :

α) **Των ελεγχόμενων φορέων**. Εδώ ο κώδικας οριοθετεί τις σχέσεις του ελεγκτή και ελεγχόμενου φορέα , σε επίπεδο συμπεριφοράς, εμφάνισης, έκφρασης. Συγκεκριμένα ο ελεγκτής πρέπει να χρησιμοποιεί τον πληθυντικό ευγενείας , να έχει ευπρεπή εμφάνιση , να διατηρεί τη σχέση σε απολύτως επαγγελματικό επίπεδο, να αποφεύγει εντάσεις και διαπληκτισμούς, να μην εκφράζει πολιτικές και λοιπές πεποιθήσεις του, να μη αποδέχεται φιλοξενία ή δώρα, να περιορίζει το συμβουλευτικό του ρόλο μέσα στα όρια των αρμοδιοτήτων του, να αποφεύγει να αναλαμβάνει περιπτώσεις ελέγχου που πιθανόν να του δημιουργήσουν κώλυμα ή πιθανή σύγκρουση συμφερόντων.

β) **Των Πολιτών**. Κατά την επικοινωνία του ο Επιθεωρητής με τους πολίτες οφείλει να είναι ευγενικός, εξυπηρετικός αλλά προπάντων εχέμυθος. Οποιοδήποτε πολίτη ο οποίος γίνεται επίμονος ή αγενής οφείλει να τον αντιμετωπίζει με ψυχραιμία και να αιτιολογεί επαρκώς τα λεγόμενα του.

γ) **Της Αρχής** . Η δράση του Επιθεωρητή ,τόσο κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του όσο και στην ιδιωτική του ζωή , οφείλει να διέπεται από τις αρχές της νομιμότητας , της αξιοπιστίας , της εμπιστοσύνης σε τέτοιο βαθμό ώστε να μην υπάρχει πιθανότητα να εκθέσει το κύρος και να βλάψει την ίδια την Αρχή. Επομένως οφείλει να ασκεί τα καθήκοντά του τηρώντας τον κώδικα και τους νόμους, να διαφυλάσσει την αξιοπιστία της Αρχής, να έχει υποδειγματική συμπεριφορά, καλή επαγγελματική συνεργασία με τους λοιπούς εργαζομένους της Αρχής, να μην επηρεάζεται από αλλότριους παράγοντες κατά την άσκηση των καθηκόντων του (πολιτικούς, θρησκευτικούς , φυλετικούς κλπ), ή να ασκεί ιδιωτικό έργο που να συγκρούεται με τα συμφέροντα της Αρχής. Γενικότερα ο Επιθεωρητής κατά την διενέργεια του ελέγχου αποτελεί τον καθρέπτη της Αρχής και οφείλει να συμμορφώνεται με τους κανόνες και τις αρχές της , να χρησιμοποιεί και να σέβεται τα περιουσιακά της στοιχεία , να διαφυλάσσει τις πληροφορίες που του γνωστοποιούνται εξαιτίας της θέσης του και γι αυτό το λόγο μετά την ένταξή του στην Αρχή, υπογράφει δήλωση εχεμύθειας την οποία πρέπει να τηρεί, χωρίς να περιορίζεται η ατομική ελευθερία έκφρασης. Το καθήκον εχεμύθειας εξακολουθεί να ισχύει για πέντε χρόνια μετά τη λήξη της θητείας του στην Αρχή . Πέρα όμως από τις παραπάνω υποχρεώσεις και δεσμεύσεις, ο νομοθέτης έχει δώσει στους Επιθεωρητές και αρκετά εργαλεία κατά την ελεγκτική διαδικασία όπως αυτά προβλέπονται στο άρθρο 100 του Ν.4622/2019. Συγκεκριμένα οι επιθεωρητές δύνανται κατά τον έλεγχο :

- Να επισκέπτονται τον ελεγχόμενο φορέα χωρίς προειδοποίηση και να διενεργούν επιτόπιους ελέγχους και αυτοψίες
- Να έχουν πρόσβαση σε οποιονδήποτε φάκελο και αρχείο, συμπεριλαμβανομένων και των απορρήτων, πλην όσων εμπλέκονται με την εθνική άμυνα, την κρατική ασφάλεια και την εξωτερική πολιτική
- Να εξετάζουν οποιονδήποτε κρίνουν ότι μπορεί να εισφέρει στην έρευνά τους
- Να ζητούν πληροφορίες για την υπό διερεύνηση υπόθεση και ο φορέας στον οποίον απευθύνεται το αίτημα να είναι υποχρεωμένος, επί ποινή αν δεν το πράξει, να ανταποκριθεί

- Να χρησιμοποιούν ιδιώτες τεχνικούς εμπειρογνώμονες, αλλά και να συνεργάζονται με άλλους επιθεωρητές ή υπαλλήλους από άλλες υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου
- Να ελέγχουν κάθε είδους βιβλία, αλληλογραφία και λοιπά έγγραφα και να λαμβάνουν αντίγραφα ή αν χρειαστεί να τα κατάσχουν με απόφαση του Διοικητή της Αρχής
- Να ερευνούν σε γραφεία, μεταφορικά μέσα, ακόμα και σε κατοικίες διαχειριστών, υπολόγων, διευθυνόντων συμβούλων αν υπάρχει υπόνοια ότι εκεί αποκρύπτονται στοιχεία που αφορούν την έρευνα, τηρώντας βέβαια τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 9 του Συντάγματος για το άσυλο της κατοικίας
- Να λαμβάνουν ένορκες ή ανωμοτί καταθέσεις, σύμφωνα με την κρίση τους σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας
- Να ζητήσουν τη συνδρομή εισαγγελικών ή άλλων αρχών προληπτικά αλλά και κατόπιν άρνησης των υπόχρεων προς συμμόρφωση, με απόφαση του Διοικητή της Αρχής
- Να σφραγίζουν οποιονδήποτε επαγγελματικό χώρο αν αυτό κριθεί αναγκαίο
- Με απόφαση του Συμβουλίου Διοίκησης της Αρχής, κατόπιν εισήγησης του Διοικητή της, δύναται να επιβληθεί πρόστιμο από 10.000€ μέχρι 100.000€ σε όσους αρνούνται να συνεργαστούν και παρεμποδίσουν τον έλεγχο αποκρύπτοντας στοιχεία
- Σε περίπτωση δυστροπίας, άρνησης χορήγησης στοιχείων από ιδιωτικούς φορείς δύναται να επιβληθεί πρόστιμο 10.000€
- Η υλοποίηση των συστάσεων της έκθεσης ελέγχου είναι υποχρεωτική για τους ελεγχόμενους φορείς, ενώ η διαπίστωση πειθαρχικών παραπτωμάτων οδηγεί αυτόματα σε πειθαρχική δίωξη
- Για όποιον δημιουργεί προσκόμματα στο έργο του ελεγκτή, τον παρεμποδίζει, αποκρύπτει στοιχεία, αρνείται να καταθέσει προβλέπεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον 6 μηνών. Επιπλέον αν αυτός έχει τη ιδιότητα του δημοσίου υπαλλήλου, αυτό αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα σύμφωνα με τον υπαλληλικό κώδικα.
- Οι μάρτυρες δημοσίου συμφέροντος που αποκαλύπτουν υποθέσεις διαφθοράς παρόλο που οι ίδιοι συμμετείχαν σε αυτές, προσκομίζοντας αποδεικτικά στοιχεία, τυγχάνουν επιεικούς μεταχείρισης

- Ο επιθεωρητής δύναται να καταλογίζει σε βάρος δημοσίων υπολόγων τυχόν ελλείμματα που διαπιστώνει σε διαχειρίσεις, να ζητήσει την απομάκρυνση του διαχειριστή και με απόφαση του Διοικητή της Αρχής να διαταχθεί η διενέργεια Ένορκη Διοικητική Εξέταση την οποία αναλαμβάνει ο Επιθεωρητής της Αρχής κατά παρέκκλιση οποιασδήποτε άλλης διάταξης
- Κατά τη διενέργεια του ελέγχου οι Επιθεωρητές έχουν πρόσβαση στα αρχεία της Ανεξάρτητης αρχής Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), και στο «Σύστημα Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών» και στα λοιπά πληροφοριακά συστήματα και τις βάσεις δεδομένων που διαχειρίζονται άλλες δημόσιες υπηρεσίες, υποχρεούνται, όμως, στην τήρηση των διατάξεων περί εχεμύθειας του άρθρου 26 του Υπαλληλικού Κώδικα.

Στα άρθρα 101 και 102 του Ν.4622/2019 προβλέπεται η Νομική Υπεράσπιση των Επιθεωρητών , Στελεχών και Υπαλλήλων της Αρχής , αλλά και η Δικαστική Εκπροσώπηση της Αρχής . Αναλυτικά προβλέπονται :

- «Ο Πρόεδρος, τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, ο Διοικητής, οι Επιθεωρητές - Ελεγκτές, και οι υπόλοιποι υπάλληλοι της Αρχής, εν ενεργεία και διατελέσαντες, που ασκούν ελεγκτικά ή προανακριτικά καθήκοντα, δεν εξετάζονται, δεν διώκονται και δεν ενάγονται για αιτιολογημένη γνώμη ή εισήγηση ή πρόταση που διατύπωσαν ή για πράξεις ή παραλείψεις που ενήργησαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους. Εξαιρούνται των ανωτέρω η περίπτωση δόλου, η παραβίαση του απορρήτου των πληροφοριών και στοιχείων που περιήλθαν σε γνώση τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και η παράβαση του καθήκοντος εχεμύθειας, που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου».(Άρθρο 101, Ν.4622/2019)
- «Η Αρχή εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως από τον Διοικητή της και παρίσταται αυτοτελώς, εκπροσωπώντας το Δημόσιο, σε κάθε είδους δίκες που έχουν ως αντικείμενο πράξεις ή παραλείψεις της ή τις έννομες σχέσεις που την αφορούν. Οι επιδόσεις των δικογράφων στις δίκες αυτές γίνονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις προς τον Διοικητή. 2. α) Η εν γένει νομική και δικαστική υποστήριξη των υποθέσεων της Αρχής και το γνωμοδοτικό έργο

διεξάγονται από το ΝΣΚ σύμφωνα με τις διατάξεις του Οργανισμού του (ν. 3086/2002, Α' 324).

Για το λόγο αυτό στην Αρχή ιδρύεται Γραφείο Νομικού Συμβούλου, στο οποίο υπηρετούν κατ' ελάχιστον ένας Νομικός Σύμβουλος και ένας Πάρεδρος, και το οποίο αποτελεί υπηρεσιακή μονάδα του ΝΣΚ, και λειτουργεί στην Αρχή.» (Άρθρο 102, Ν.4622/2019).

Από τα παραπάνω τεκμαίρεται ότι η διενέργεια του ελέγχου από τους Επιθεωρητές της Αρχής αποτελεί ένα πολύ δύσκολο εγχείρημα που συνδυάζει πολλές ελευθερίες και ταυτόχρονες δεσμεύσεις , επιζητά εξισορρόπηση δυνάμεων , ακεραιότητα χαρακτήρα, επιστημονική επάρκεια, αντικειμενική κρίση, ανθρώπινη προσέγγιση, επαγγελματική αυτοτέλεια και εν γένει εντιμότητα και ανεξαρτησία.

3.5 Απολογισμός δράσης της ΑΕΑΔ

Η δράση της ΑΕΑΔ βασίζεται σε 5 στρατηγικούς στόχους , που αποτελούν τους πυλώνες τόσο της λειτουργίας της όσο και του σχεδιασμού και συντονισμού της εθνικής προσπάθειας για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

1^{ος} Στόχος : Εντοπισμός και καταπολέμηση , δηλαδή ενίσχυση των ελεγκτικών μηχανισμών λαμβάνοντας μέτρα και πρωτοβουλίες εκσυγχρονισμού του ελεγκτικού πλαισίου και εναρμόνισής του με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου.

2^{ος} Στόχος : Πρόληψη και Αποτροπή, η οποία επιτυγχάνεται με την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Ακεραιότητας , με τη δημιουργία μηχανισμών αποτροπής τέλεσης παράνομων πράξεων, με την ενδυνάμωση του Εσωτερικού Ελέγχου και την ενίσχυση των μηχανισμών λογοδοσίας.

3^{ος} Στόχος : Ευαισθητοποίηση και ενημέρωση, στην ουσία δημιουργούνται οι προϋποθέσεις συμμετοχής των πολιτών στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, με συνεπαγόμενη αλλαγή της κουλτούρας και υιοθέτησης μιας νέας στάσης της κοινωνίας απέναντι στο φαινόμενο.

4^{ος} Στόχος : Συντονισμός και παρακολούθηση – αξιολόγηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς, καθώς η ΑΕΑΔ είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος φορέας για να εκπονήσει και στη συνέχεια να παρακολουθεί και

να τροποποιεί όποτε χρειάζεται το σχέδιο της συντονισμένης εθνικής προσπάθειας κατά της διαφθοράς με απώτερο στόχο την ενίσχυση της διαφάνειας και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών.

5^{ος} Στόχος : Διαχείριση της οργανωσιακής αλλαγής , διότι η ΑΕΑΔ είναι ένας νέος φορέας που προέκυψε μέσα από τη συγχώνευση προγενέστερων ελεγκτικών σωμάτων, και χρειάζεται να επισπεύσει τον ψηφιακό της εκσυγχρονισμό, να αξιοποιήσει το ανθρώπινο δυναμικό και να ορίσει τομείς προτεραιότητας, ποιοτικούς και ποσοτικούς δείκτες και χρονοδιαγράμματα.

Σύμφωνα με την Έκθεση απολογισμού της ΑΕΑΔ, (σελ.26) «Ο αντίκτυπος των μεταρρυθμίσεων που υλοποιήθηκαν στο β' εξάμηνο του 2019 για την καταπολέμηση της διαφθοράς, με σημαντικότερη εξ αυτών την ίδρυση της Α.Ε.Α.Δ., αποτυπώνεται εναργώς στην ετήσια έκθεση της Διεθνούς Διαφάνειας για τον **«Δείκτη Αντίληψης Διαφθοράς 2019»**. Η Ελλάδα σημείωσε άνοδο κατά 7 θέσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος και κατατάχθηκε 60η σε σύνολο 180 χωρών βελτιώνοντας τη βαθμολογία της (συγκέντρωσε 48 βαθμούς έναντι 45 το 2018)».⁶⁴

Συνοπτικά, κατά το έτος 2019, που αποτελεί το πρώτο έτος λειτουργίας της, σύμφωνα με την έκθεση απολογισμού της ΑΕΑΔ , παρήχθη το ακόλουθο έργο :

- Εκδόθηκαν 135 νέες εντολές ελέγχου
- Ολοκληρώθηκαν 160 έλεγχοι που είχαν ξεκινήσει πριν τη σύσταση της Αρχής
- Υποβλήθηκαν συνολικά 3.940 καταγγελίες πολιτών, το μεγαλύτερο ποσοστό των οποίων αφορούσε σε ΟΤΑ Α' βαθμού, με κύρια παρατυπία την κακοδιοίκηση, και με κύρια θεματική ενότητα την οργάνωση και λειτουργία υπηρεσιών.
- Η Αρχή, έχοντας λάβει αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων από τους αρμόδιους φορείς (καταλογισμούς), και παρακολουθώντας την πορεία της έκδοσης χρηματικών καταλόγων και βεβαίωσης της

64.ΑΕΑΔ,(2020) , Ετήσια Έκθεση Απολογισμού Εθνικής Αρχής Διαφάνειας 2019, σελ.26 , διαθέσιμη στη Δνση <https://aead.gr/publications/essays/annual-report-2019>[πρόσβαση 20 Αυγ 2020]

οφειλής από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.) , έχει συμβάλει στη βεβαίωση οφειλών ποσού 10.099.430,18€ .

- Κατόπιν εντολής της Αρχής , επισπεύτηκαν οι φορολογικοί έλεγχοι των Δ.Ο.Υ για την τήρηση των φορολογικών υποχρεώσεων των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σε όλη την επικράτεια και αυτό επέφερε βεβαίωση προστίμων και οφειλών άνω των 3.655.463,68€.
- Η Αρχή κατόπιν καταγγελιών, ελέγχων ή και πορισμάτων εντοπίζει περιπτώσεις φοροδιαφυγής και προωθεί τις υποθέσεις για περαιτέρω έλεγχο στις αρμόδιες Δ.Ο.Υ. Οι οφειλές που βεβαιώθηκαν μετά από τέτοιους ελέγχους ξεπερνούν τα 66.396.767,86€.
- Σημαντική είναι η συμβολή της Αρχής στην αύξηση των δημοσίων εσόδων , με την ορθή εκμετάλλευση και αξιοποίηση Δημοσίων Εγκαταστάσεων , δηλαδή κυλικείων σε δημόσια νοσοκομεία, αναψυκτηρίων σε αρχαιολογικούς χώρους, αλλά και από τη λειτουργία των λιμενικών ταμείων.
- Πραγματοποιήθηκαν οριζόντιοι έλεγχοι σε Δήμους της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής και Κρήτης , για θέματα διαχείρισης δημοτικών ακινήτων και τήρησης των κανόνων του δημοσίου λογιστικού όπου διαπιστώθηκαν σοβαρές παρατυπίες και αναζητήθηκαν πειθαρχικές ευθύνες.
- Σημαντική υπήρξε η συμβολή της Αρχής σε θέματα χωροταξίας και πολεοδομίας, στην προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, στην προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, ακόμα και στην προστασία των δασών.
- Ένα επιπλέον πεδίο στο οποίο η Αρχή είχε σημαντικά ευρήματα, ήταν αυτό των δημοσίων συμβάσεων, σε συνεργασία με την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.). Διαπιστώθηκαν πολλές περιπτώσεις κατάτμησης δαπανών, σημαντικές ελλείψεις στις συμβάσεις, ελλείψεις νομιμότητας με αποτέλεσμα την άρνηση αποζημίωσης των προμηθευτών λόγω μη τήρησης της ορθής διαδικασίας.
- Το ελεγκτικό έργο της ΑΕΑΔ, επεκτάθηκε και στον τομέα των μεταφορών και ειδικότερα στα ιδιωτικά ΚΤΕΟ, σε σχολές οδηγών, σε

μεταφορικές εταιρείες, όπου διαπιστώθηκε σωρεία παραβάσεων με πειθαρχικές ή και ποινικές ευθύνες. Υποβλήθηκαν προτάσεις βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου ενώ κάποιες περιπτώσεις οδηγήθηκαν στη δικαιοσύνη για περεταίρω διερεύνηση.

- Αξιόλογης σημασίας είναι και η συμβολή της ΑΕΑΔ στον τομέα της υγείας και πρόνοιας , με σημαντικότερο ζητούμενο τη χρηστή διαχείριση των δημοσίων πόρων, τόσο σε χρήμα όσο και σε υλικοτεχνική υποδομή, ώστε να εξασφαλίζεται υψηλό επίπεδο παροχής υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας στους πολίτες. Σημαντική ήταν η συμβολή της στην εφαρμογή του αντικαπνιστικού νόμου σε συνεργασία με την Αστυνομία, και επιβλήθηκαν πρόστιμα συνολικού ύψους 120.000€.
- Ένας επιπλέον τομέας όπου διαπιστώθηκαν σοβαρές παραβάσεις οι οποίες παραπέμφθηκαν στον αρμόδιο Εισαγγελέα, είναι ο τομέας των Δημοσίων Έργων , όπου παρατηρούνται φαινόμενα κακοτεχνιών, έλλειψης πρωτοκόλλων παραλαβής και παραλείψεις οφειλόμενων ενεργειών που επιφέρουν πειθαρχικές διαδικασίες.
- Η Αρχή έχει επωμιστεί και τον έλεγχο της νομιμότητας των υπαίθριων παιχνιδιών (λούνα-παρκ κλπ) , κυρίως τη λειτουργία υπαίθριων εκδηλώσεων , για την τήρηση της καταλληλότητας και ασφάλειας των εγκαταστάσεων.
- Η Αρχή συνέβαλε αποφασιστικά στον τομέα απόδοσης Ιθαγένειας σε αλλοδαπούς αιτούντες , όπου διαπιστώθηκαν παρατυπίες και ενδείξεις διαφθοράς. Η έκθεση ελέγχου κοινοποιήθηκε στην αρμόδια Εισαγγελία διαφθοράς και αναζητήθηκαν πειθαρχικές ευθύνες για 12 άτομα.
- Στο πλαίσιο του έργου της η ΑΕΑΔ έχει προβεί στον έλεγχο της λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και διαφόρων φορέων εκπαίδευσης, όπως π.χ. η διαχείριση των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας των Πανεπιστημίων, προκειμένου να διασφαλιστεί η σύννομη δραστηριότητά τους και η προστασία των μαθητών και φοιτητών.

- Έχοντας την αρμοδιότητα του πειθαρχικού ελέγχου, η ΑΕΑΔ διαβίβασε 1020 έγγραφα που αφορούσαν διερεύνηση ή πειθαρχικές διώξεις υπαλλήλων και επιπλέον υπέβαλε ενστάσεις σε πρωτοβάθμια πειθαρχικά συμβούλια για να πετύχει επαύξηση της ποινής
- Επίσης η Αρχή είναι επιφορτισμένη με προανακριτικό έργο , κατόπιν εισαγγελικής παραγγελίας, και με έλεγχο του πόθεν έσχες.
- Συνεργάζεται με πλήθος άλλων ελεγκτικών μηχανισμών όπως την Υπηρεσία Εσωτερικών Υποθέσεων των Σωμάτων Ασφαλείας, τη Γενική Διεύθυνση Ελέγχων Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων, τη Δίωξη Λαθρεμπορίου και Οργανωμένου Εγκλήματος) της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) κα. που συνέβαλαν αποφασιστικά στην εξάρθρωση κυκλωμάτων και εγκληματικών οργανώσεων.
- Έγιναν πολλές νομοθετικές παρεμβάσεις σε θέματα όπως της προστασίας των μαρτύρων δημοσίου συμφέροντος, της ενίσχυσης του ρόλου του Εισαγγελέα διαφθοράς, της τροποποίησης του Ποινικού Κώδικα, του θεσμικού πλαισίου για τη χρηματοδότηση των κομμάτων κλπ.
- Αναπτύχθηκε ένα αξιόπιστο σύστημα υποδοχής των καταγγελιών των πολιτών.
- Οργανώθηκαν πολλές ημερίδες, σεμινάρια , εκδηλώσεις και καμπάνιες για να ενημερωθεί η κοινή γνώμη για τη δράση της Αρχής και να δημιουργηθεί ένας διάυλος επικοινωνίας της Αρχής με τους πολίτες. Προωθήθηκε η δημιουργία μονάδων εσωτερικών ελέγχων στους δημόσιους φορείς προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια, η λογοδοσία και να καλλιεργηθεί ένα σύστημα δημόσιας ακεραιότητας που θα υιοθετηθεί από το σύνολο των φορέων.
- Τέλος η Αρχή ανέπτυξε ένα σημαντικό αριθμό συνεργασιών με Ευρωπαϊκούς και Διεθνείς Οργανισμούς, εκπροσώπησε την Ελλάδα σε διασκέψεις κρατών για την καταπολέμηση της διαφθοράς, σε ομάδες εργασίας με άλλους φορείς και συμμετείχε σε συναφή Διεθνή Συνέδρια.

Από όλα τα παραπάνω ευρήματα διαπιστώνεται ότι η ΑΕΑΔ, έχει ένα πολύ ευρύ πεδίο πολιτικών δημόσιας διοίκησης με τις οποίες ασχολείται και ελέγχει. Το πρώτο έτος λειτουργίας της , με τη νέα οργανωσιακή μορφή και έχοντας αντικαταστήσει προγενέστερους ελεγκτικούς φορείς, δραστηριοποιήθηκε κατά κύριο λόγο στον κατασταλτικό της ρόλο, δηλαδή αυτόν του ελέγχου. Αποδείχθηκε δε περίτρανα από τα ευρήματα ότι τα φαινόμενα κακοδιοίκησης και διαφθοράς είναι βαθιά ριζωμένα σε πολλούς τομείς της δημόσιας σφαίρας και ότι η αλλαγή σε αυτό θα επέλθει κυρίως από την αλλαγή των δομών και του θεσμικού πλαισίου σε τέτοιο βαθμό , που να μην αφήνει περιθώρια για έκνομες δράσεις. Η αλλαγή της κουλτούρας, η ευαισθητοποίηση των πολιτών και η υιοθέτηση ενός συστήματος ακεραιότητας στο δημόσιο βίο είναι ένα στρατηγικός στόχος , η επίτευξη του οποίου έχει ξεκινήσει , αλλά τα αποτελέσματά του ίσως χρειαστεί μια ολόκληρη γενιά για να αρχίσουν να γίνονται αντιληπτά.

Συμπεράσματα

Το φαινόμενο της διαφθοράς είναι οικουμενικό και διαχρονικό, με παρουσία σε αναπτυγμένες και υπανάπτυκτες χώρες, με ποικίλες μορφές και μεγέθη και με πλείστες συνέπειες σε βάρος των κοινωνιών και των οικονομιών. Ακριβώς αυτή η διασυννοριακότητα του βλαβερού αυτού φαινομένου οδήγησε σημαντικούς Διεθνείς Οργανισμούς να ασχοληθούν με αυτή προκειμένου να την καταστείλουν ή να την προλάβουν.

Η Σύμβαση κατά της Διαφθοράς από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) που έχουν προσυπογράψει η Ευρωπαϊκή Ένωση και πολλά άλλα κράτη, μεταξύ αυτών και η Ελλάδα, η Σύσταση του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τη Δημόσια Ακεραιότητα, η δράση της Διεθνούς Διαφάνειας, η επιχειρησιακή ετοιμότητα της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης (FATF) στη δίωξη του βρώμικου χρήματος αποτελούν ένα μέρος από τη διεθνή προσπάθεια καταπολέμησής της.

Σημαντικό ρόλο στη μάχη εναντίον της διαφθοράς έχουν και οι δείκτες μέτρησης αυτής, καθώς είναι απαραίτητο να γνωρίζει κανείς όχι μόνο ποιος είναι ο αντίπαλος αλλά και τι μέγεθος έχει. Οι δείκτες που καταγράφουν μέσα από έρευνες την παρουσία ή απουσία της διαφθοράς από κάθε κοινωνία είναι πολύ χρήσιμοι για το σχεδιασμό της στρατηγικής αντιμετώπισης του φαινομένου παρόλο που είναι δύσκολο να μετρηθεί ποσοτικά με ακρίβεια η επίδρασή της. Ο «δείκτης αντίληψης της διαφθοράς» της Διεθνούς Διαφάνειας, ο «δείκτης παγκόσμιας διακυβέρνησης» της Παγκόσμιας Τράπεζας και ο «δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας» του Διεθνούς Οικονομικού Φόρουμ, είναι τρεις δείκτες που μελετήθηκαν στην παρούσα εργασία και αποτυπώνουν με σαφήνεια την αντίληψη της κοινωνίας και κατ'επέκταση την πραγματικότητα για την ύπαρξη διαφθοράς και για την επίδραση αυτής στους πολίτες. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης η τάση αυτή μετριέται με το Ευρωβαρόμετρο, που είναι μια δημοσκόπηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διεξάγεται ταυτόχρονα σε όλα τα Κράτη μέλη μέσω συνεντεύξεων και από αυτή αξιολογείται αν η πολιτική που ακολουθείται σε αυτόν τον τομέα είναι αποτελεσματική ή αν χρειάζεται να ληφθούν περαιτέρω μέτρα.

Τα ευρήματα από τις παραπάνω έρευνες για την Ελλάδα δεν είναι ενθαρρυντικά καθώς η βαθμολογία της σε όλους τους παραπάνω δείκτες καταδεικνύει περίτρανα ότι η διαφθορά παραμένει ένα άλτο πρόβλημα με πολλές προεκτάσεις στο δημόσιο

και ιδιωτικό τομέα, αλλά και στο πολιτικό σύστημα. Αυτό κοστίζει στην ελληνική οικονομία σημαντικούς πόρους καθώς αφενός αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη και την επιχειρηματικότητα αφετέρου επηρεάζει αρνητικά τη ζωή των πολιτών στην καθημερινότητά τους. Αυτό που αξίζει όμως να σημειωθεί είναι η βελτίωση που έχει παρουσιάσει η βαθμολογία της Ελλάδας στο δείκτη αντίληψης της διαφθοράς της Διεθνούς Διαφάνειας κατά την τελευταία οκταετία, όπως επισημαίνεται στη δημοσιευμένη έκθεση του οργανισμού για το έτος 2019.

Τα φαινόμενα της διαφθοράς και της απάτης αποτελούν πεδίο θεσμικής παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως προβλέπεται από συγκεκριμένα άρθρα της Συνθήκης Λειτουργίας της (ΣΛΕΕ) , κυρίως στον τομέα της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας και στην καταπολέμηση της απάτης. Το θεσμικό οπλοστάσιο της Ένωσης , με πληθώρα κανονισμών, αποφάσεων, οδηγιών καθορίζουν την ευρωπαϊκή πολιτική στον τομέα καταπολέμησης της διαφθοράς , η οποία μέσω της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης επεκτείνεται και στις εθνικές πολιτικές των κρατών μελών.

Σημαντική είναι η συνεισφορά των ευρωπαϊκών μηχανισμών σε αυτό το πεδίο τόσο στη διαφύλαξη των συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στην προστασία των εθνικών προϋπολογισμών. Τέτοιοι θεσμοί είναι το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο που είναι αρμόδιο να ελέγχει την ορθή διαχείριση των οικονομικών πόρων της Ένωσης, Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) που ερευνά περιπτώσεις απάτης και διαφθοράς σε βάρος των δημοσιονομικών συμφερόντων της Ένωσης, η Europol η οποία υποστηρίζει και υποβοηθά τις εθνικές υπηρεσίες δίωξης του οργανωμένου εγκλήματος και η Eurojust που προάγει τη δικαστική συνεργασία στον τομέα της ποινικής δικαιοσύνης μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης. Από όλους τους παραπάνω φορείς όμως λείπει η εκτελεστική εξουσία, έχουν δηλαδή ρόλο επικουρικό προς τις εθνικές αρχές, ακόμα και η OLAF, που είναι ελεγκτικός μηχανισμός, ερευνά, διαπιστώνει και καταλήγει σε συστάσεις και όχι σε δράσεις. Αυτή η διαπίστωση αποτέλεσε το εφαλτήριο για τη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας, ενός υπερεθνικού θεσμού καταπολέμησης του διασυνοριακού εγκλήματος σε βάρος του προϋπολογισμού της ΕΕ, κάτι που είχε προβλεφθεί και από το άρθρο 86 της ΣΛΕΕ . Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εισάγει έναν ενιαίο εδαφικό-δικαστικό χώρο και θα ασχολείται με τις ποινικές διώξεις στον τομέα αυτό, αποτελώντας τον βασικό ενορχηστρωτή των παραπάνω φορέων αλλά και των εθνικών υπηρεσιών καταπολέμησης της απάτης. Η ευρωπαϊκή Εισαγγελία αναμένεται

να ξεκινήσει το έργο της στο τέλος του 2020 και να αποτελέσει την κινητήρι δύναμη στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης για το ευρωπαϊκό οικοδόμημα. Ήδη από το 1981 είχαν εντοπιστεί οι αστοχίες και η ανάγκη λήψης μέτρων κατά των οικονομικών εγκλημάτων, με αποτέλεσμα τα κράτη που συμμετείχαν στο Συμβούλιο της Ευρώπης να λάβουν την πρωτοβουλία για το σχεδιασμό και υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου καταπολέμησης της διαφθοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο, αλλά και τη δημιουργία ενός Οργάνου παρακολούθησης της εφαρμογής αυτού. Έπειτα από μακροχρόνιο σχεδιασμό, τον Μάιο του 1999 συγκροτήθηκε η ομάδα κρατών κατά της διαφθοράς, η επονομαζόμενη GRECO (Groupe d'États contre la corruption, GRECO) που σήμερα συμπεριλαμβάνει 50 Κράτη Μέλη από τα οποία 48 είναι Ευρωπαϊκά και συμμετέχουν επιπλέον το Καζακστάν και οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Η GRECO παρακολουθεί όλα τα μέλη της σε ισότιμη βάση, μέσω αξιολόγησης και πίεσης με στόχο να βελτιώσει την ικανότητα των μελών της να καταπολεμήσουν τη διαφθορά παρακολουθώντας τη συμμόρφωσή τους με τα πρότυπα καταπολέμησης της διαφθοράς του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η Ελλάδα συμμετέχει ενεργά και έχει αξιολογηθεί σε όλους τους κύκλους αξιολόγησης, ακολουθώντας τις συστάσεις, παρουσιάζοντας όμως μια αργοπορία στη συμμόρφωση προς αυτές.

Όσον αφορά την ελληνική προσπάθεια καταπολέμησης της διαφθοράς, τον συντονιστικό ρόλο έχει πλέον η Ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Διαφάνειας (ΑΕΑΔ), ένας φορέας που αντικατέστησε 5 ελεγκτικούς φορείς και την Γενική Γραμματεία Καταπολέμησης της Διαφθοράς. Η νομική μορφή της ως Ανεξάρτητη Αρχή, υποδηλώνει και τις αρχές που διέπουν τη λειτουργία της οι οποίες είναι κυρίως η ανεξαρτησία και η αμεροληψία, καθώς η Αρχή δεν αναφέρεται σε κανένα κυβερνητικό όργανο αλλά υπόκειται μόνο σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Ο επιχειρησιακός ρόλος της Αρχής στην Ελληνική Δημόσια Διοίκηση είναι διττός, δηλαδή και κατασταλτικός μέσω των ελέγχων και επιθεωρήσεων αλλά και προληπτικός μέσω της θεσμοθέτησης προτύπων και εργαλείων διασφάλισης της ακεραιότητας. Σημαντικός είναι ο ρόλος των ελεγκτών της Αρχής, η δράση των οποίων οριοθετείται από τον κώδικα δεοντολογίας και διέπεται από τις αρχές της αμεροληψίας, της αντικειμενικότητας, της ακεραιότητας, της επάρκειας, της εμπιστευτικότητας και της διαφάνειας. Πέρα όμως από τις δεσμεύσεις που οριοθετούν τη δράση των ελεγκτών, ο ιδρυτικός νόμος της Αρχής τους έχει

παραχωρήσει σημαντικά εργαλεία ελέγχου με πολλές δικαιοδοσίες προκειμένου να είναι αποτελεσματικοί στην έρευνά τους.

Η δράση της ΑΕΑΔ δομείται σε τρεις βασικούς πυλώνες, εκπονώντας ένα ολοκληρωμένο οργανωτικό και επιχειρησιακό μοντέλο καινοτόμων δράσεων και πρακτικών για την ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Οι πυλώνες αυτοί εμπεριέχουν τα διενέργεια ελέγχων και επιθεωρήσεων, την υλοποίηση δράσεων ευαισθητοποίησης της κοινωνίας και τον σχεδιασμό πολιτικών πρόληψης της διαφθοράς και ενίσχυσης της ακεραιότητας, κάτι που επιτυγχάνεται και σε συνεργασία με άλλους φορείς του Δημοσίου.

Από τα ευρήματα των ελέγχων, όπως αυτά αποτυπώνονται στην απολογιστική έκθεση της ΑΕΑΔ και από τη μέτρηση των διεθνών δεικτών αντίληψης της διαφθοράς, αποδεικνύεται ότι στην Ελληνική δημόσια διοίκηση υπάρχουν βαθιά ριζωμένα τα πλοκάμια της διαφθοράς παρόλο που έχει γίνει συστηματική αυστηροποίηση του θεσμικού πλαισίου και έχουν δημιουργηθεί πολυάριθμοι ελεγκτικοί μηχανισμοί. Η επίτευξη της χρηστής διακυβέρνησης με την υιοθέτηση των αρχών της νομιμότητας, της διαφάνειας, της ακεραιότητας, της λογοδοσίας, της αξιοκρατίας θα επέλθει μέσα από αποτελεσματικές μεταρρυθμίσεις που προϋποθέτουν ισχυρή πολιτική βούληση, κοινωνική απαίτηση, αλλαγή κουλτούρας και αποτίναξης του πελατειακού κράτους. Είναι επιτακτική ανάγκη να επανέλθει η εμπιστοσύνη των πολιτών στους Θεσμούς, στο Κράτος, στη Δικαιοσύνη αλλά και να ενισχυθεί το κοινωνικό κεφάλαιο και ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών. Σε όλα τα παραπάνω σημαντική θα είναι η συμβολή της ΑΕΑΔ καθώς μέσα στα πλαίσια της δράσης της εντάσσεται το επιχειρησιακό σχέδιο για την ευαισθητοποίηση και ενημέρωση των πολιτών στον τομέα καταπολέμησης της διαφθοράς και της απάτης τόσο στο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα, με συνεπαγόμενη αλλαγή της κουλτούρας και υιοθέτησης μιας νέας στάσης της κοινωνίας απέναντι στο φαινόμενο. Επιπλέον, η ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Ακεραιότητας σε συνδυασμό με τη δημιουργία μηχανισμών αποτροπής τέλεσης παράνομων πράξεων και την ενδυνάμωση του Εσωτερικού Ελέγχου θα συμβάλουν στον τομέα της πρόληψης της διαφθοράς αποκλείοντας κάθε ευκαιρία παράτυπης συμπεριφοράς. Σε αυτή την κατεύθυνση υπήρξαν και πολλές νομοθετικές πράξεις όλων των ελληνικών κυβερνήσεων, ειδικότερα την τελευταία δεκαετία, όπως ενδεικτικά ο Ν. Ν.3861/2010 για την ενίσχυση της διαφάνειας με το "Πρόγραμμα Διαύγεια" και την

ανάρτηση διοικητικών πράξεων και νόμων στο διαδίκτυο , αλλά και ο Ν. 4325/2015 για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας.

Για να επιτευχθεί η μείωση της διαφθοράς απαιτείται πραγματική αλλαγή νοοτροπίας στους δημόσιους φορείς και στην ευρύτερη κοινωνία η οποία σε συνδυασμό με τη λήψη διοικητικών μέτρων και τη θέσπιση νομοθετικών πράξεων θα επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Το ερώτημα που πρέπει να απαντήσουμε είναι ένα και μοναδικό : Τελικά , θέλουμε να αλλάξουμε;

Βιβλιογραφία

Ελληνική Βιβλιογραφία

Ακριβοπούλου Χ., Ανθόπουλος Χ., (2015), *Εισαγωγή στο Διοικητικό Δίκαιο*, Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα, Κάλλιπος, Αθήνα (www.kallipos.gr)

Αδάμ-Μαγνήσαλη Σ. ...[κ. ά] ; Κλεομένης Σ. Κουτσούκης, Παντελής Γ. Σκλιάς επιμέλεια- εισαγωγή ; πρόλογος Βιργινία Τσουδερού,(2005), *Διαφθορά και σκάνδαλα στη δημόσια διοίκηση και την πολιτική*, Εκδόσεις Ι.Σιδέρης, Αθήνα

Αναστασίου Α., (2020), *Πολυνομία και Κακονομία στη Δημόσια Διοίκηση*, Εισήγηση για το ΕΚΔΔΑ 2020, Αθήνα

Βενετσανοπούλου, Μ.,(2014), *Κακοδιαχείριση και διαφθορά στη Δημόσια Διοίκηση.- Ελεγκτικοί Μηχανισμοί*. Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα

Γεωργοπούλου Β., επιμέλεια κειμένων, *Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση και Ανάπτυξη : Εμπειρίες και Προτάσεις*, Πρακτικά Συνεδρίου 8-9 Φεβ 2016, Βουλή των Ελλήνων

Δημόπουλος Χ., (2005), *Η Διαφθορά*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών,(2003), *Ο ρόλος της Eurojust στην καταπολέμηση της εγκληματικότητας : ευρωπαϊκό συνέδριο Euro-Joint*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Καρκατσούλης Π.,(2014), *Διοικητική παθολογία και Διοικητική Μεταρρύθμιση*, Συλλογικός Τόμος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών με θέμα: " Ανταγωνιστικότητα για ανάπτυξη: Προτάσεις πολιτικής"

Κουράκης Ν., Σαμαρά- Κρίσπη Α., (2015), επιμέλεια , *Δημόσια Διοίκηση και Διαφθορά, το πρόβλημα και οι τρόποι επίλυσής του*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα

Καρβούνης Α. κ.α, επιμέλεια κειμένου-συντονιστής μεταφραστικής ομάδας,(2017), *Η Ποιότητα της Δημόσιας Διοίκησης: Μια εργαλειοθήκη για τους επαγγελματίες της Δημόσιας Διοίκησης* , Υπηρεσία Εκδόσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης , Λουξεμβούργο διαθέσιμο στη Δνση https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2019/12/Q_P_A_Final.pdf

Καρκατσούλης Π.,(2019), *Δημόσια Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση: Χρηστή διακυβέρνηση, ανάπτυξη, καλύτερες υπηρεσίες στον πολίτη*, διαθέσιμο στη Δνση <https://www.kefim.org/wp-content/uploads/2019/04/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AC%CE%B4%CE%B1-2021-%CE%94%CE%B7%CE%BC%CF%8C%CF%83%CE%B9%CE%B1-%CE%94%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%91%CF%85%CF%84%CE%BF%CE%B4%CE%B9%CE%BF%CE%AF%CE%BA%CE%B7%CF%83%CE%B7.pdf>

Μηλιώνης Ν., (1999), *Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο*, Εκδόσεις Σάκκουλας, Αθήνα

Νικολοπούλου Α. , (1998), επιμέλεια απόδοση κειμένων, προλογίζει ο Στέφανος Μάνος, *Κράτος και Διαφθορά*, Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα

Παπαληγούρας Α., (2005) , *Περί διαφθοράς ή η χαμένη τιμή της πολιτικής*, Εκδόσεις Κάκτος, Αθήνα

Πελαγίδης Θ., (2014), Πολιτικές Καταπολέμησης της Διαφθοράς, Συλλογικός Τόμος της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών με θέμα:" Ανταγωνιστικότητα για ανάπτυξη: Προτάσεις πολιτικής

Σπανού Κ., (2000), *Διοίκηση, Πολίτες και Δημοκρατία*, Εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα

Στεργιούλης Ε.,(2003), *Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία*, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Σπανού Καλλιόπη, συντονισμός-επιμέλεια, (2018) *Μεταρρυθμίσεις στη Δημόσια Διοίκηση στη διάρκεια της κρίσης: Επισκόπηση, Περιγραφή, Αποτίμηση. Επιτελική Σύνοψη*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

Σωτηρόπουλος Δ., Χριστόπουλος Λ.,(2017), *Πολυνομία, Κακονομία και Γραφειοκρατία στην Ελλάδα*, Εκδόσεις Διανέοσις, Αθήνα

Τσίρμπας Ε., Κουκάκης Χ.,(2017)*Θεσμικές και Οργανωτικές Εξελίξεις στο πεδίο : Καταπολέμηση της Διαφθοράς*, Εκπαιδευτικό Υλικό ΕΚΔΔΑ

Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης, (2012), *Λευκή Βίβλος για τη Διακυβέρνηση*, ΕΣΠΑ 2007-2013

Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης , (2017) *Εθνική Στρατηγική για τη Διοικητική Μεταρρύθμιση 2017-2019, Δημόσιο 2020, διαθέσιμο στη Δνση <https://www.ypes.gr/wp-content/uploads/2019/09/Dimosio2020-%CE%92ooklet-GR.pdf>*

Φλωράτος Α., (2005) , *Η Ελληνική Δημόσια Διοίκηση*, Εκδόσεις Αρσενίδη , Αθήνα

Ξενόγλωσση Βιβλιογραφία

Alesina, A., Angeletos, G-M., (2005), *Corruption, inequality and fairness*. Journal of Monetary Economics, 52, 1227 – 1244

Acemoglu, D. , Robinson J., (2013), *Why Nations Fail The origins of power, prosperity and poverty*, Crown Publishers (New York)

Bertoc J, (2005), *Προώθηση της ακεραιότητας και αποτροπή της διαφθοράς: επισκόπηση της εμπειρίας των κρατών-μελών του ΟΟΣΑ*, Επιστήμη και Κοινωνία τεύχος 15/2005

Bratu Roxana, Sotiropoulos A. Dimitri and Stoyanova Maya, (2017), *Through the Lens of Social Constructionism: The Development of Innovative Anti-Corruption Policies and Practices in Bulgaria, Greece and Romania, 2000–2015*, Slavonic and East European Review, 95, 1, 2017

Council of Europe, Committee of Ministers, (1981), Recommendation No. R (81) 12 διαθέσιμη στη Δ/νση <https://rm.coe.int/16806cb4f0>

European Court of Auditors, (2019), *Europa Fraud and Corruption – Ethics and Integrity*, ECA Journal No 2/2019 Διαθέσιμο στο <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/NewsItem.aspx?nid=12220>

IACA, (2019), Annual Report 2019, διαθέσιμο στη Δ/νση <https://www.iaca.int/who-we-are/about-us/annual-reports/annual-report-2019.html>

Kaufmann Daniel, Kraay Aart, Mastruzz Massimo, (2010), *The Worldwide Governance Indicators Methodology and Analytical Issues*, World Bank, Development Research Group, διαθέσιμο στη Δ/νση https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1682130

Lambropoulou Effi, Papamanolis Nikos, Ageli Stella , Bakali Eleftheria, (2008), *Views on Corruption in Greece: Between "Low Morals" and a "Culture of Compromise"*, Discussion Paper Series No 12

Lambropoulou Effi , 2007, *The Public Discourse on Corruption in Greece*, Internet Journal of Criminology vol 14, Nov 2007

OECD, (2009). *Principles for Integrity in Public Procurement*. Διαθέσιμο στο <http://www.oecd.org/gov/ethics/48994520.pdf>

OECD (2000) *Trust in Government: Ethics Measures in OECD countries*, ΟΟΣΑ, Παρίσι, διαθέσιμο στο <https://www.oecd.org/gov/ethics/48994450.pdf>

OECD, (2017), *Recommendation on Public Integrity*, διαθέσιμο στη Δ/νση <https://www.oecd.org/gov/ethics/recommendation-public-integrity/> [Πρόσβαση 05 Οκτ 2020]

Schwab Klaus, World Economic Forum, (2019) *Global Competitiveness Report 2019* διαθέσιμο στη Δ/νση http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf

Transparency International, (2009), *The Anti-Corruption Plain Language Guide*, Διαθέσιμο στο http://www.transparency.org/whatwedo/publication/the_anti_corruption_plain_language_guide

Transparency International, (2019), *Corruption Perception Index 2019*, διαθέσιμο στη Δ/νση https://images.transparencycdn.org/images/2019_CPI_Report_EN.pdf

United Nations, (2003), *UN Guide for Anti-corruption policies*, διαθέσιμο στη διεύθυνση https://www.unodc.org/pdf/crime/corruption/UN_Guide.pdf

World Bank, (1997), *Helping Countries Combat Corruption, The Role of the World Bank*, Διαθέσιμο στο <http://www1.worldbank.org/publicsector/anticorrupt/corruptn/corruptn.pdf>

World Bank, (2020), *Worldwide Governance Indicators 2019* διαθέσιμο στη Διεύθυνση <https://info.worldbank.org/governance/wgi/Home/Documents>

Εθνική Νομοθεσία

Ν.4622/2019 «*Επιτελικό κράτος : οργάνωση , λειτουργία και διαφάνεια της κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της δημόσιας διοίκησης*» (ΦΕΚ Α'133)

Ν.2957/2001 «*Κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για θέματα Αστικού Δικαίου περί διαφθοράς*»(ΦΕΚ Α'260)

Ν.3861/2010 «*Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις.*» (ΦΕΚ Α'112)

Ν.4013/2011 «*Σύσταση Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν.3588/2007 (πρωχρευτικός κώδικας) – Προπρωχρευτική διαδικασία εξυγιάνσης και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ Α'204)

Ν.2656/1998, *Κύρωση της Σύμβασης για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημόσιων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές* (ΦΕΚ Α'265/01-12-1998)

Ν.4325/2015 «*Εκδημοκρατισμός της Διοίκησης - Καταπολέμηση Γραφειοκρατίας και Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση. Αποκατάσταση αδικιών και άλλες διατάξεις.*» (ΦΕΚ Α'47)

Ν.4412/2016 «*Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (Προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)*» (ΦΕΚ Α'147)

Ν. 4689/2020 «*Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία των Οδηγιών (ΕΕ) 2016/800, 2017/1371, 2017/541, 2016/1919, 2014/57/ΕΕ, κύρωση του Μνημονίου Διοικητικής Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας, τροποποιήσεις του ν. 3663/2008 (Α'99) προς εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) 2018/1727 και άλλες διατάξεις.*» (ΦΕΚ Α'103)

Ν. 3663/2008 «*Ευρωπαϊκή Μονάδα Δικαστικής Συνεργασίας (EUROJUST), Κοινές ομάδες Έρευνας και λοιπές διατάξεις.*»(ΦΕΚ Α'99)

Ν. 3666/2008 «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς και αντικατάσταση συναφών διατάξεων του Ποινικού Κώδικα»(ΦΕΚ Α'105)

Ν.3560/2007 «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης ποινικού δικαίου για τη διαφθορά και του Πρόσθετου σ' αυτήν Πρωτοκόλλου.»(ΦΕΚ Α'103)

Π.Δ. 178/2014 «Οργάνωση Υπηρεσιών Ελληνικής Αστυνομίας.»(ΦΕΚ Α'281)

Ν. 3023/2002 «Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος. Έσοδα και δαπάνες, προβολή, δημοσιότητα και έλεγχος των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των υποψήφιων βουλευτών.»(ΦΕΚ Α'146)

Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ 26968/2020, Υιοθέτηση Επαγγελματικών Προτύπων για το Ελεγκτικό Έργο του προσωπικού της, δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 4138/Β'/28 -09-20

Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ 15387/2020, Κώδικας Επαγγελματικής Δεοντολογίας Επιθεωρητών - Ελεγκτών της Α.Ε.Α.Δ., δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 2811/Β'/13-07-2020

Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ 13698/2020, Συγκρότηση του Εθνικού Συντονιστικού Οργάνου Ελέγχου και Λογοδοσίας (Ε.Σ.Ο.Ε.Α.) και Καθορισμός Αρχών, Φορέων και Υπηρεσιών Ελέγχου που συμμετέχουν σε αυτό, δημοσιεύτηκε στο ΦΕΚ 2374/Β/16.06.2020

Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ 11699/2020, Οργανισμός της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (Ε.Α.Δ.) δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 1991/Β'/24 Μαΐ 2020

Απόφαση Διοικητή ΑΕΑΔ με Αριθμό 21126/2020, Κώδικας Ηθικής και Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς του προσωπικού της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας δημοσιευμένη στο ΦΕΚ 3592/Β'/ 29 Αυγ 2020

Ευρωπαϊκή Νομοθεσία- Πρωτογενές Υλικό από τα Ευρωπαϊκά

Θεσμικά Όργανα

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EE C 202 της 7.6.2016, σ. 1-388)

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, (2020), Ετήσια Έκθεση Δραστηριοτήτων του ΕΕΣ 2019, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ε.Ε., Λουξεμβούργο, διαθέσιμη στη Δ/ση https://www.eca.europa.eu/lists/ecadocuments/aar19/aar19_el.pdf

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο , (2019), Ο έλεγχος του Δημοσίου Τομέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, διαθέσιμο στη Δ/ση <https://op.europa.eu/webpub/eca/book-state-audit/el/#chapter1>

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (ΕΕ L193 της 30.07.18 σ. 1-221)

Υπηρεσία Εκδόσεων Ε.Ε., (2019) , Η Ευρωπαϊκή Εισαγγελία, προστασία των φορολογουμένων από την απάτη και τη διαφθορά, μεταφρασμένο από την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών, διαθέσιμο στη Δ/νση <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/15aea12a-0b4b-11ea-8c1f-01aa75ed71a1/language-el/format-PDF>

Council of Europe, Group of States against Corruption, (2012), Rules of procedure Adopted by GRECO at its 1st plenary meeting , (2012)26E, Strasbourg, διαθέσιμο στη Δ/νση <https://rm.coe.int/16806cd443>

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ 29 Απρ 2019 COM (2019) 196 Στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης: ενισχυμένη δράση για την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2017) , Θεματικό Ενημερωτικό Δελτίο Ευρωπαϊκού Εξαμήνου , Καταπολέμηση της Διαφθοράς, European Semester Thematic Factsheet Fight against corruption, διαθέσιμο στη Δ/νση https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_fight-against-corruption_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019), Special Eurobarometer 502 Report Corruption June 2020 διαθέσιμο στη Δ/νση <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/survey/getsurveydetail/instruments/special/surveyky/2247>

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε.,(2001) Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΠΡΑΣΙΝΗ ΒΙΒΛΟΣ σχετικά με την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Κοινότητας και τη δημιουργία ευρωπαϊκής εισαγγελικής αρχής COM(2001) 0715 της 07.12.01, Βρυξέλλες

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 2ας Ιουνίου 1999 σχετικά με τους όρους και τις λεπτομέρειες των εσωτερικών ερευνών στον τομέα της καταπολέμησης της απάτης, της δωροδοκίας και κάθε άλλης παράνομης δραστηριότητας επιζήμιας για τα συμφέροντα των Κοινοτήτων [κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό (1999/396/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ) (Ε.Ε L149 της 16.06.99 σ.57-59)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., Οδηγία 2017/1371 /ΕΕ «Καταπολέμηση, μέσω του ποινικού δικαίου, της απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ» (Ε.Ε L198 της 28.07.17 σ.29-41)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., Οδηγία 2014/42/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 3ης Απριλίου 2014, σχετικά με τη δέσμευση και τη δήμευση οργάνων και προϊόντων εγκλήματος στην Ευρωπαϊκή Ένωση (E.E L127 της 29.04.14 σ.39-50)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1939 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 2017, σχετικά με την εφαρμογή ενισχυμένης συνεργασίας για τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας (E.E. L283 της 31.10.17 σ.1-71)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., Πράξη του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1995, για την κατάρτιση σύμβασης για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Σύμβαση Ευρωπόλ) (E.E C316 της 27.11.95 σ. 1-32)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ης Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής (E.E L141 της 05.06.15 σ.73-117)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ, ΕΥΡΑΤΟΜ) αριθ. 2988/95 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 18ης Δεκεμβρίου 1995 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (E.E L312 της 23.12.95 σ.1-4)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ αριθ. 2003/568/ΔΕΥ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 22ας Ιουλίου 2003 για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (E.E.L192 της 31.07.03 σ.54-56)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., 2002/187/ΔΕΥ: Απόφαση του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος (E.E. L63 της 06.03.02 σ.1-13)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., Οδηγία 2005/60/ΕΚ «του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας» (E.E. L309 της 25.11.05 σ.15-36)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., Οδηγία 2014/24/ΕΕ «του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ» (E.E L94 της 28.03.14 σ.65-242)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της E.E., ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 26ης Μαΐου 1997 για την κατάρτιση της σύμβασης περί καταπολέμησης της δωροδοκίας

στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καταρτιζόμενη δυνάμει του άρθρου Κ.3 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ C195 της 25.6.1997, σ. 1-11)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., Απόφαση 2009/426/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 2008 , για την ενίσχυση της Eurojust και την τροποποίηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος (Ε.Ε L138 της 04.06.09 σ.14-32)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής 1999/352/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Καταπολέμησης της Απάτης (Ε.Ε. L136 της 31.05.99 σ.20-22)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Κανονισμός (ΕΕ) 2016/794 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 11ης Μαΐου 2016 για τον Οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη Συνεργασία στον Τομέα της Επιβολής του Νόμου (Ευρωπόλ) και την αντικατάσταση και κατάργηση των αποφάσεων του Συμβουλίου 2009/371/ΔΕΥ, 2009/934/ΔΕΥ, 2009/935/ΔΕΥ, 2009/936/ΔΕΥ και 2009/968/ΔΕΥ (Ε.Ε. L135 της 24.05.16 σ.53-114)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., Κανονισμός 883/2013/ΕΕ «του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Σεπτεμβρίου 2013 σχετικά με τις έρευνες που πραγματοποιούνται από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (Ευρατόμ) αριθ. 1074/1999 του Συμβουλίου» (Ε.Ε.L248 της 18.09.13 σ.1-22)

EUR-Lex, Πρόσβαση στο δίκαιο της Ε.Ε., Κανονισμός (Ευρατόμ, ΕΚ) αριθ. 2185/96 του Συμβουλίου της 11ης Νοεμβρίου 1996 σχετικά με τους ελέγχους και εξακριβώσεις που διεξάγει επιτοπίως η Επιτροπή με σκοπό την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων από απάτες και λοιπές παρατυπίες (Ε.Ε. L292 της 15.11.96 σ.2-5)